mimladi

List III. gimnazije

Zagreb | veljača 2021.
godina LXIII. | broj 112

Tema broja:
Za dobra stara vremena

DOGAĐAJNICA
4 Pregled državnih natjecanja i smotri
6 Uspjeh učenica na Državnoj smotri LiDraNo 2020.
7 Nova tradicija- nagrada na Svjetski dan učitelja
9 Kineziolog godine
9 Summa cum laude za profesoricu
10 Svijet mobilnosti- Erasmus+
11 Informatičko natjecanje Dabar
11 Tjedan matematike
12 Igre mobilnosti- Festival jednakih mogućnosti
13 Dramci i novinari u montaži

TEMA BROJA
14 Koja su to dobra stara vremena
16 Crno - bijeli svijet Gorana Kulenovića
19 U traganju za izgubljenim vremenom
22 Astronaut s Jupitera
24 Tajna jasmina
25 Povijest u rukama
26 Individualnost zvana moda

IZA MASKE
30 Nitko nije ostao netaknut
32 Sportom protiv anksioznosti
35 Nije to samo "u mojoj glavi"
38 Moji demoni
39 (Ne)prijateljica Anka
41 (Ne) podnošljiv strah i (ne)ugodna panika
43 Kako loše preokrenuti u dobro

ŠKOLSKA SCENA
44 Jednome muka, drugome radost
45 Želim se posvetiti autorskom radu
46 Putovanje kroz moj grad na njemačkom jeziku
47 Projekt Jugend schreibt
48 Sa Životinjske farme na Facebook
49 Još je vidljiv trag na nebu

DRUGO LICE
50 Stravstvena folklorašica

SKITNJE
52 Faks, COVID - 19 i SAD
54 Tjedan mode
56 Malo penjanja, puno priče

SPORT
65 Motivirajuća situacija

PREPORUČUJEMO
68 Pročitajte
70 Pogledajte

SA ŠKOLSKIH HODNIKA
58 Ljepota darivanja nezamjenjiva je
59 U novi je raspored uveden - sat dezinfekcije
60 Zoom-Zoom nastava
62 Sve novo po starom
63 Kome vrijeme curi?
64 S hodnika u školske učionice
64 Čarobni božićni sajam IV. f razreda
65 Memoari izgubljene generacije

RAZBIBRIGA
72 Grčkolomci
75 Anketa za vrijeme ručka

mi mladi

List III. gimnazije

Zagreb | veljača 2021.
godina LXIII. | broj 112

Nakladnik:
III. gimnazija, Kušlanova 52

Web:
www.gimnazija-treca-zg.skole.hr

E-mail škole:
treca.zg@3gimnazija.hr

E-mail novinarske grupe:
novinarska.treca@gmail.com

Za nakladnika:
Darka Sudarević, prof.

Voditeljica novinarske skupine i lektorica:
Maja Ilić, prof.

Glavna urednica:
Amalija Danjek

Uredništvo:
Iva Džaja, Marko Višić, Chiara Pumper, Mia Maurović

Novinari:
Marina Paić, Josip Đurinić, Erika Valešić, Maja Kožić, Patrik Raguž, Dora Lokmer, Marija Beljan, Bruno Radić

Fotografije:
Nensi Adili, članovi novinarske skupine

Naslovnica i ilustracije:
Mia Maurović

Dizajn i priprema za tisak:
KOFEIN, Zagreb

Tisak:
Printera grupa, Sv. Nedelja

Naklada:
1000 primjeraka

ISSN 1331-8357

Za dobra stara vremena!

Amalija Danjek, IV. f

Izreku „Prije je sve bilo bolje“ u posljednje vrijeme čujemo sve češće. Izgovaraju je sada i mladi ljudi, a ne samo djedovi, bake i roditelji. Bilo je bolje prije pandemije uzrokovane koronavirusom ili kad smo bili mladi, bezbrižni i naivno vjerovali u dolazak „boljih vremena“. Ljudi se zapravo nisu promijenili, ali vremena jesu. Vrijeme nas pritišće, brzo teče zahvaljujući obvezama i očekivanjima okoline. Postaje teško prepustiti se trenutku i zato žalimo za danas, a žudimo za jučer dok planiramo sutra.

Uvijek aktualni *evergreen* Novih fosila iz 1986. godine „Za dobra stara vremena“ poslužio nam je kao ovogodišnja tema broja. Je li uistinu prije bilo bolje? Kako bismo doznali odgovor na ovo pitanje, razgovarali smo sa sigurne udaljenosti s bivšim učenicima škole, mladim kolekcionarima, ljubiteljima retro modnih kombinacija i redateljem popularne serije „Crno-bijeli svijet“. Bivši učenici škole otkrili su nam kako je bilo nekad na hodnicima naše Treće i naučili nas vrijedne životne lekcije.

Nematerijalne posljedice potresa, pandemije Covid-19 bolesti i općenito teške 2020. godine potaknule su nas na istraživanje tema vezanih za anksioznost, depresiju i njihovu zastupljenost među mladima. Upoznali smo (ne)prijateljicu Anku kako bismo pronašli njezinu slabu točku. Donosimo vam savjete za snalaženje u svemu što život donosi. Koronavirus je utjecao je na našu svakodnevicu, putovanja, bavljenje sportom i bliske kontakte, ali je pametnim ljudima uvijek najvažnije prilagoditi se. - #ostanimoodgovorni

Uz temu broja, poput pravih novinara, popratili smo sve školske događaje i projekte u kojima smo sudjelovali. Osvrnuli smo se na godinu posebnu ne samo po pandemiji, već i zajedništvu, snalažljivosti, napretku *online* nastave. Predstavili smo vam profesoricu matematike koja krije drugo lice strastvene folklorašice. Nismo mogli skitati po svijetu, šetati po muzejima, sjediti u kinodvoranama ili posjećivati radionice, ali nije nas to spriječilo u prisjećanju na klasike vrijedne vaše pozornosti. Ove godine nam je osim cjepiva potrebna samo pozitiva i razbibriga i zato: uživajte u čitanju!

Pregled državnih natjecanja i smotri

Otputovati su uspjeli samo sportaši

Najveći su uspjeh postigle košarkašice obranivši zlato iz Poreča.

Bruno Radić, IV. b

Zbog lude i nezaboravne školske godine 2019./2020. koju su obilježili masovni štrajk učitelja, a zatim pandemija, u našem pregledu nema previše natjecanja koja se mogu istaknuti. Osim nekih sportskih natjecanja koja su se održala u zadnji čas, većina ih je ili odgođena ili otkazana u potpunosti. Unatoč teškim trenutcima, naši učenici su se ponovno istaknuli na nekoliko područja.

Prije svega tu su košarkaši i košarkašice koji su osvojili zlato u Zagrebu i izborili odlazak na državno prvenstvo u Zadru koje se održalo u ožujku u tjednu prije proglašenja karantene. Zahvaljujući tom ranijem terminu, u odnosu na prethodne godine, naše su djevojke uspjele obraniti svoju titulu državnih prvakinja.

Ovako izgleda kada Treća pobijedi

Online državna natjecanja

U veljači je održan i Hippo na kojem je čak 73 učenika sudjelovalo u provjeri znanja engleskog jezika. U kategoriji Hippo 4 (1. i 2. razreda) u državno finale kvalificiralo se četvero učenika: Davor Žic, Ivan Džankić, Stjepan Bogovac i Paula Filipović, a u kategoriji Hippo 5 (3. i 4. razredi) u međudržavno finale (u zoni 132 BiH i Hr) plasiralo se troje učenika: Tina Knežević, Bruno Markić i Dorotea Vončina.

I na *online* kvizu *Čitanjem do zvijezda* sudjelovali su naši učenici Karlo Kalinić, Dora Budimir i Marija Beljan, a Karlo Kalinić plasirao se na državnu razinu natjecanja kao 42. od 311 učenika koji su sudjelovali na regionalnoj razini.

Osim toga, sredinom veljače naša je škola bila domaćin područne smotre LiDraNo na kojoj su naši učenici briljirali u više kategorija. U idući krug samostalnih scenskih natjecanja prošlo je čak troje naših učenika, dva literarna rada i četiri novinarska. U Dječjem kazalištu Dubrava idući dan ocjenjivani su skupni nastupi. Treća je imala dvije, žanrovski različite, ali odlične predstave i obje su prošle u županijski krug natjecanja. U tjednu prije proglašenja karantene održana je županijska smotra, s koje se na državnu razinu plasirala svojim pojedinačnim scenskim nastupom Chiara Pumper, a i njezin je literarni rad predložen na sljedeću razinu, kao i rad Edne Hamulić. U novinarskim kategorijama naš školski list „Mi mladi“ ponovno se kvalificirao na državni dio natjecanja, a predložena su i tri novinarska rada – Amalije Danjek, Mije Maurović i Marine Paić. Nažalost, naše djevojke nisu otputovale na državnu smotru jer je ona organizirana tek krajem rujna, ali online načinom. Više o ovim natjecanjima pročitajte u posebnim izvješćima u nastavku školskoga lista.

U ožujku 2020. košarkašice su na Državnom prvenstvu u Zadru obranile zlato

Još jedan ZLATNI pehar u vitrini

L. Kumbrija: **Voditi ovakvu ekipu, koja vidi samo pobjedu i ništa više, poseban je gušt i čast.**

Dora Lokmer, III. c

Prvo kolo prvaka Hrvatske

Ako ste zaboravili, podsjećamo vas da su 2019. godine košarkašice III. gimnazije na Državnom u Poreču osvojile zlato. To se ponovilo i prošle godine, samo se Državno prvenstvo održavalo u Zadru u ranijem terminu, od 8. do 11. ožujka. I sva sreća da se uranilo, da nije, ne bi se ni održalo jer je nastupila karantena uzrokovana koronavirusom.

Na našim je djevojkama bio velik pritisak jer su ih svi gledali kao najveću konkurenciju te im odmah predviđali finale, a to nije nimalo lako. No, bez obzira na sve pritiske, djevojke su pobjeđivale iz utakmice u utakmicu, a svoju su sreću, uvijek nasmijane od uha do uha, tih dvanaest naših predivnih cura dijelile sa cijelom školom.

Zlatna generacija prava je klapa

Priča se da je ova ekipa bila prava klapa, stalno su bile zajedno, družile se, slušale glazbu, kartale te da su bile duboko sigurne u sebe i svoju pobjedu u finalu. Želja da obrane zlato iz prethodne godine ispunila se. Završna utakmica igrala se protiv dugogodišnjeg rivala, Sportske gimnazije. U prvom dijelu utakmice cure su od velike želje ‘izgorjele’ pa je rezultat u prvom poluvremenu bio izjednačen. No, u drugom poluvremenu opustile su se, uživale u igri i rezultat nije izostao. Zvukom sirene za kraj utakmice postale su naše zlatne djevojke koje su obranile zlato iz Poreča. Osmijeh i suze radosnice nisu mogle suzdržati naše cure.

Ali, ni svi vatreni navijači koji su izrazito ponosni na sve njih, od dvanaest borbenih djevojaka do naših profesora Luke Kumbrije i Zorana Galića koji su cijelo vrijeme bili uz njih. Nakon utakmice razgovarali smo s profesorom Lukom Kumbrijom koji nije skrivao svoju radost i ponos. „Ne znam za sada što drugo reći nego još jednom čestitam na besprijekornoj sezoni!

Netko će možda reći – imate jaku momčad, to je očekivano bilo, ali ja na to gledam drugačije.

Kad je trebalo dići se subotom ujutro, vi ste bile tu, svih dvanaest igrale ste najbolje što možete kad vam se pružila prilika, svaka je navijala i podržavala ekipu koja je bila na parketu do zadnje sekunde, kad je bilo gusto, ostale ste mirne i prelomile u svoju korist što pokazuje koliko ste jake u glavama. Voditi takvu ekipu, koja vidi samo pobjedu i ništa više, poseban je gušt i čast. Hvala vam na tome. Vjerujete da će ova zlatna generacija služiti u budućnosti kao primjer drugima na terenu, ali i izvan njega. Ponosan sam do neba i volim vas“, u jednom je dahu izgovorio profesor Luka Kumbrija ne krijući suze radosnice. Nažalost, ove školske godine, zbog pandemije uzrokovane bolešću COVID-19, nisu se održavale nikakve školske utakmice ni prvenstva, no vjerujemo da će se iduće godine naše djevojke boriti jednakom snagom i s istim žarom.

Razigravanje Nike Mühl

Prodor do kraja i polaganje Helene Galunić

Photosession sa zlatnim medaljama oko vrata

Uspjeh učenica na Državnoj smotri LiDraNo 2020.

Dvije učenice – četiri kategorije

Marko Višić, IV. f

Članovi prosudbenih povjerenstava državne Smotre LiDraNo vrednovali su i prosudili pristigle literarne i novinarske radove, školske listove i radijske emisije te odabrali radove učenika koji bi, da nije bilo epidemije uzrokovan COVIDOM-19 bili pozvani na državnu Smotru LiDraNo 2020. u Šibeniku, a u ovim uvjetima održali su se u *online* okruženju tek krajem rujna. Izuzetak su skupni i pojedinačni scenski nastupi koje državni izbornici nisu mogli vrednovati jer županijske smotre LiDraNa nisu održane u svim županijama, pa državni izbornici nisu mogli sudjelovati u radu svih županijskih povjerenstava.

Nikad dovoljno priznanja

Chiara Pumper, učenica sada 4. d razreda pozvana je na smotru s literarnim radom „Umjetni osmijeh“ (i pojedinačnim scenskim nastupom, ali taj dio nije održan). Chiara već osam godina redovito sudjeluje na smotri LiDraNo s literarnim i novinarskim radovima te dramskim izvedbama. Konačno su njena upornost, talent i dugogodišnja želja proizašla iz inata urodile plodom. Iako se zbog posebnih epidemioloških okolnosti ove godine neće održati uobičajeno druženje „uživo“ najboljih literata, *dramaca* i novinara, naša Chiara je sada konačno dobila potvrdu svog talenta, znak da je na pravom putu i poticaj za daljnji rad.

Amaliji Danjek, učenici sada 4. f razreda, treću se godinu zaredom „posrećio“ poziv na državni LiDraNo sa samostalnim novinarskim radom „Naprijed, sa štitom il’ na njemu!“. Uz to, ove godine bila je i glavna urednica našeg školskog lista MiMladi koji već tradicionalno i redovito zaslužuje poziv povjerenstva državne smotre LiDraNo. Povjerenstvo je imalo samo riječi hvale, a Amalijin je članak nekoliko puta istican kao izvrstan primjer pravog novinarstva.

HIPPO natjecanje

U drugom krugu

Bruno Radić, IV. b

Službenog naziva „HIPPO *English without borders* olympiad“ natjecanje je iz engleskog jezika koje se provodi među srednjoškolcima diljem svijeta pa tako i u Hrvatskoj.

Već se nekoliko godina zaredom održava u našoj školi kao redovno natjecanje. Tako je bilo i prošle godine, 21. veljače. Čak 73 učenika sudjelovalo je u provjeri svog znanja engleskog jezika. U kategoriji Hippo 4 (u kojoj su učenici 1. i 2. razreda) u državno finale, uz još 39 natjecatelja, kvalificiralo se četvero učenika: Davor Žic, Ivan Džankić, Stjepan Bogovac i Paula Filipović. U kategoriji Hippo 5 (3. i 4. razredi) u međudržavno finale s još 19 natjecatelja plasiralo se troje učenika: Tina Knežević, Bruno Markić i Dorotea Vončina. Mentorice su bile profesorice Ivica, Bastić i Maričić. Drugi krug natjecanja trebao se održati u ožujku u Križevcima, no, nažalost, zbog karantene je odgođen te se održao *online* putem tek krajem svibnja. Nitko od naših učenika nije uspio proći drugi krug pa tako ni nije čudno što mentorice nisu zadovoljne jer smatraju kako se test mogao puno bolje riješiti i postići odlični rezultati kao i dosadašnjih godina.

Nova tradicija – nagrada na Svjetski dan učitelja

I ove godine tri su naše profesorice među najuspješnijima

Ova je nagrada velika motivacija da se nastavi predano raditi na usavršavanju i unapređenju vlastitoga rada.

Josip Đurinić, III. f

Svake godine 5. listopada obilježava se Dan učitelja. Od 1994. kada ga je UNESCO proglasio, on je prihvaćen i obilježava se diljem svijeta te nas podsjeća na važnu ulogu i značaj koji imaju nastavnici. U Republici Hrvatskoj na taj se dan priređuje i posebno nagrađivanje Ministarstva znanosti i obrazovanja, a nagrada u iznosu od 10 000 kuna dodjeljuje se najuspješnijim odgojno-obrazovnim djelatnicima. Ove godine je, s obzirom na epidemiološku situaciju, dodjela održana *online*, a ministar znanosti i obrazovanja, prof. dr. sc. Radovan Fuchs, obratio se nagrađenima prigodnim riječima. Nagrađena su čak 504 odgojno-obrazovna djelatnika, među kojima su i tri djelatnice naše škole, a to su: profesorica fizike Anđela Gojević, profesorica matematike Zrinka Korbar i naša psihologica – profesorica Ivana Delač. Upravo je to bila prigoda za razgovor s profesoricama.

Objasnite nam kako se profesori prijavljuju za ovo nagrađivanje.

Prof. Korbar: Lani sam se natjecala na nagovor kolegice s kojom sam radila na edukaciji u sklopu „Cjelovite Kurikularne reforme“ kao član Stručne radne skupine za matematiku. Cijelu prošlu školsku godinu također sam bila mentorica kolegama iz srednjih škola na Loomenu gdje se provodila edukacija nastavnika. Održala sam predavanja i radionice na Državnom skupu u Puli i još neka predavanja na Županijskoj razini. Sama sebi sam rekla idem još jednom vidjeti mogu li ući među 500 najuspješnijih nastavnika.

prof. Zrinka Korbar

Prof. Delač: Zapravo, to trebam zahvaliti profesorici Anđeli Gojević koja me pitala hoću li se prijaviti jer je znala da sam bila uključena u provedbu *Škole za život* kao mentorica i da sam izrađivala videolekcije tijekom proljetne *online* nastave. Moram priznati da sam prvotno bila dosta nesigurna oko prijave jer sam mislila da nisam još dosegla tu razinu kvalitete rada (posebno u dodatnim aktivnostima koje se u nagrađivanju boduju). No, prvo me profesorica Gojević potaknula da barem pokušam, a ravnateljica me u tome također podržala, pa sam se ipak odvažila prijaviti. Naposljetku sam imala i više nego dovoljno bodova, pa mi je ova situacija poslužila kao dokaz da uvijek treba pokušati, čak i kad nismo sigurni u uspjeh.

Prof. Gojević: Dobila sam nagradu i 2019. te sam vrijedno radila tijekom prošle školske godine pa sam se prijavila i ove godine za nagradu. Bodovi koji su bili potrebni za nagradu skupljali su se od 15. lipnja 2019. do 15. lipnja 2020.

Objavili su ono što smo već znali

Smatrate li kako ovakvih oblika nagrađivanja treba biti još više?

Prof. Korbar: Naravno, trebalo bi biti više nagrađivanja. To bi bio poticaj svima nama

zaposlenima u obrazovanju da se još više trudimo u radu, ne samo u razredu, nego u razvijanju projekata, edukaciji kolega, radu s budućim nastavnicima, a sadašnjim studentima i pripravnicima kako bi i oni jednoga dana napredovali.

Prof. Delač: Definitivno. Psihologija nas uči da su nagrade vrlo snažan motiv, ne samo jer se u ovom slučaju radi o novčanoj nagradi (iako ona zbilja dobro dođe, s obzirom da mi nastavnici nemamo baš velike plaće), nego i jer je to zapravo priznanje radu svakog nagrađenog pojedinca, odnosno pokazatelj da je naš rad dobar i kvalitetan, da smo na dobrom putu da bude još bolji. Vjerujem da bi mnogi nastavnici, kad bi ovakvih nagrada bilo više, bili motiviraniji za rad na projektima i drugim aktivnostima koje nisu nužno sastavni dio redovne nastave, ali itekako utječu na kvalitetu nastave, a i predstavljaju kontinuirani razvoj vlastitih profesionalnih vještina.

Prof. Gojević: Svakako! Nagrada je osim priznanja za rad i velika motivacija da se nastavi predano raditi na usavršavanju i unapređenju vlastitoga rada. Tako da je svako priznanje dobra motivacija za dalje.

prof. Ivana Delač

Što će Vam najviše ostati u sjećanju u vezi ove nagrade?

Prof. Korbar: Najviše mi je ostalo u sjećanju snimanje jedne videolekcije ovog proljeća. Moram priznati drugu lekciju je snimila kolegica s kojom sam izradila kostur i materijale.

Prof. Delač: Trenutak kad mi je stigao *mail* da sam među nagrađenima – zurila sam u ekran u potpunoj nevjerici, a onda me iznenada preplavila sreća i ponos, i u tom trenu zaboravila sam na pandemiju i sve druge probleme. Još i više ću pamtiti koliko je moja majka bila ponosna na mene kad sam joj javila da sam osvojila ovu nagradu (mislim da se čak malo rasplakala od sreće, iako to ne želi priznati).

Prof. Gojević: Naviše će mi ostati u sjećanju buket cvijeća koji mi je isporučen u školu, a poslao ga je razred kojem sam bila razrednica i maturirao je prije 15 godina i riječi koji su napisane u poruci „Objavili su sada ono što smo znali već tada! Čestitamo najboljoj profesorici! 4. d generacija ´03.“

prof. Anđela Gojević

Ideja je mnogo, ali vremena malo

Smatrate li kako je danas teško naći nastavnika koji je željan napredovanja ili je svake godine taj broj sve veći?

Prof. Korbar: Mislim da ih ima. Za svako napredovanje u struci potreban je dodatni rad. Dosta kolega je samozatajno i rekla bih ne žele se reklamirati. Treba ih malo “pogurati”.

Prof. Delač: Oni nastavnici koji žele napredovati, profesionalno se razvijati, učiti nove stvari i sudjelovati u novim aktivnostima, tako će funkcionirati i u uvjetima u kojima se trenutačno nalazimo s pandemijom, hibridnom nastavom i općom neizvjesnošću koja nam je preplavila društvo. Uvijek postoje pojedinci kojima profesionalni razvoj i napredovanje jednostavno nisu visoko na listi prioriteta, no vjerujem da velika većina želi napredovati i profesionalno se razvijati, i da će to činiti ako dobije mogućnost.

Prof. Gojević: Mislim da je svake godine broj veći. Barem je tako bilo s prijavama nastavnika za nagradu. Ove godine je bilo tri puta više prijava u odnosu na prošlu godinu kada se prvi put uvelo nagrađivanje profesora.

Što Vas osobno najviše potiče na stalno napredovanje u radu?

Prof. Korbar: Najveći poticaj su mi učenici. Iskreno uživam raditi u razredu i vidjeti napredak svakog učenika. Prošla školska godina bila mi je teška zbog situacije u kojoj smo se našli od 13. ožujka, ali nekako smo i to prebrodili. Nedostajao mi je susret uživo s učenicima. Sada je malo bolje, povremeno jesmo *online* (i bit ćemo do kraja polugodišta), ali ZOOM ipak donekle spašava stvar. Trudim se pripremiti materijale učenicima kako bi što bolje savladali gradivo i iduće školske godine uspješno položili Državnu maturu i upisali željeni fakultet.

Prof. Delač: Jako volim ovaj posao, jako volim psihologiju i želim svojim učenicima prenijeti kako entuzijazam za ovo područje, tako i spoznaju koliko je poznavanje psihologije bitno u svakodnevnom životu. To mi je vrlo snažan izvor motivacije za rad u nastavi i uvijek imam mnogo ideja kako poboljšati svoju nastavu, samo mi nažalost često nedostaje vremena za provođenje svih ideja u djelo. A u mom radu kao školske psihologinje jako mi je važno učenicima pružiti potrebnu podršku i pomoći im da uspješno riješe probleme s kojima mi dolaze. Jako je motivirajuće kad mi učenik ili učenica kaže: „Jako ste mi puno pomogli, sad se puno bolje osjećam”, i u svakoj se takvoj situaciji osjećam kao da smo zajednički napravili velik, važan korak za dobrobit tog učenika ili učenice. Naravno, da bih mogla kvalitetno raditi taj dio posla, trebam redovito usavršavati svoja stručna znanja raznim edukacijama.

Prof. Gojević: Zadovoljstvo samom sobom nakon što nešto novo naučim i unaprijedim. Tako mi je bila velik izazov *online* nastava, ali sam se odmah „bacila“ na učenje novih digitalnih alata, naprednih postavki Zoom aplikacije kako bi unaprijedila svoj rad. Mislim da nam na poslu trebaju razni izazovi da se ne dovedemo u neku učmalost pa i stagnaciju ako ne radimo na sebi.

Nagrada Hrvatskog kineziološkog saveza profesoru A. Periću

Kineziolog godine

Najbitnije mi je da su moji učenici sretni i zadovoljni mojim radom.

Erika Valešić, III. a

Profesor tjelesne i zdravstvene kulture, profesor Antonio Perić, dobitnik je nagrade Hrvatskog kineziološkog saveza za uspješan rad. Za nagradu je bio nominiran i lani, no ove ju je godine osvojio. Ukupno je dodijeljeno devet nagrada na prostoru Hrvatske onima koji su se tijekom godine isticali svojim radom.

Evo što profesor kaže o nagradi i što mu ona znači: „Članovi Kineziološkog saveza kineziolozi su, profesori tjelesnog, tj. moji kolege. Najveća vrijednost nagrade je ta da su kolege izabrale mene za najboljeg, među svima ostalima. Drago mi je da je netko prepoznao to što radim, čak i u ovoj godini kada je zbog pandemije rad morao izgledati malo drugačije. Ne mislim da sam nešto bitno napravio ili promijenio u svome dosadašnjem radu, no drugi su to prepoznali, što potvrđuje i sama nagrada.“

Sport i znanost

Ipak, još jedan je podatak važno istaknuti koji je zasigurno utjecao na dobivanje nagrade, a riječ je o znanstvenom radu. Naime, profesorov je znanstveni rad objavljen ove godine, a bavi se istraživanjem stavova srednjih odnosno mlađih adolescenata prema nastavi tjelesnog odgoja te usporedbom u pet država (Hrvatskoj, Portugalu, Poljskoj, Litvi i Irskoj). Istraživanje je provedeno na 1244 učenika po oko 250 u svakoj zemlji, a rad je objavljen u jednom španjolskom znanstvenom časopisu. „Volim znanost i takve vrste radova, to mi stvara zadovoljstvo i potiče radoznalosti“, rekao nam je profesor Perić. A što se tiče nagrade, profesor kaže kako je najbolje je da o njegovu radu govore drugi. „Radim najbolje što mogu, ali uvijek sam otvoren za povratne informacije. Najbitnije mi je da su moji učenici sretni i zadovoljni mojim radom. Volim naglasiti da je najveća pohvala kada moji učenici prepoznaju moj rad u nastavi ili ako im kasnije kojim slučajem nešto zatreba, mogu ponosno reći da su to radili na satu tjelesnog“, kaže profesor.

Svoju izjavu završio je u humorističnom tonu: „Nastavljam dalje pa kako bude. Ako prepoznaju da sam opet zaslužio nagradu, sigurno se neću požaliti i vrlo ću je rado prihvatiti.“

Prof. Perić s nagradom

Profesorica I. Cvijović Javorina doktorirala je povijest

Summa cum laude za profesoricu

Iva Džaja, IV. f

Naša svestrana profesorica Ivana Cvijović Javorina nakon uobičajenog radnog dana u školi obranila je disertaciju. Naime, doktorirala je povijest s najvećom mogućom ocjenom, „summa cum laude” za posebna dostignuća. Tema je njezine doktorske disertacije „Nastava njemačkoga jezika i književnosti na Sveučilištu u Zagrebu od 1876. do 1918.“ što je povezano s njemačkim jezikom, koji profesorica predaje, ali i poviješću zagrebačkog Filozofskog fakulteta, na kojem je profesorica studirala germanistiku i povijest. Zbog neobične kombinacije poslijediplomskog studija povijesti i radnog mjesta nastavnice njemačkog jezika u svojoj je generaciji bila posebna jer je studirala s ljudima koji uglavnom rade u školama kao učitelji ili nastavnici povijesti. Na pitanje koji su joj idući ciljevi, odgovara da neće sve otkriti, ali disertacija će biti pripremljena za knjigu, što nije ništa novo jer je profesorica već objavila jednu autorsku knjigu. Također, kroz smiješak dodaje da je prvi put postala svjesna da više nema status studenta, a nama, budućim studentima, poručuje da treba učiti i da nikad nije kasno za učenje te da se znanjem može zaista mnogo toga postići.

Profesorica Ivana Cvijović Javorina

Svijet mobilnosti – Erasmus+

Učenik – aktivni sudionik

Cilj je projekta suradnjom tijekom dviju godina istražiti mogućnosti i prednosti Learner- Centred Approach poučavanja te razmijeniti primjere dobre prakse iz svih predmeta.

Dora Lokmer, III. c

Erasmus+ program je Europske unije u području obrazovanja koji svake godine tisućama nastavnika i učenika omogućuje usvajanje novih znanja, upoznavanje drugih zemalja i stjecanje novih iskustava. U razgovoru s profesoricom engleskog jezika Marijanom Ivica doznajemo kakva su njezina iskustva i što je sve potrebno za projekt. Profesorica je već sudjelovala na početnom seminaru u Bratislavi od 2. do 4. listopada 2019. za projekt naziva Recentering Learning – The Four A's OF Modern Life.

„Projekt je započeo seminarom u Bratislavi u organizaciji AMPEU gdje je dogovorena projektna suradnja s ostalih pet škola. Na razradi projektne ideje radili smo do kraja ožujka, kad smo i prijavili projekt na odobrenje. Škola iz Finske projektni je koordinator pa je prijava za projekt napravljena u njihovoj agenciji. U lipnju smo saznali da nam je projekt prihvaćen, a početkom rujna sve su škole sudionice potpisale ugovor sa svojom nacionalnom agencijom. (U Hrvatskoj je to AMPEU). Jedina promjena napravljena je da smo početak projekta odgodili za početak prosinca (umjesto najprije predviđenoga rujna)" objašnjava profesorica Marijana Ivica. U projektu, uz našu školu, sudjeluju škole iz Finske, Irske, Portugala, Nizozemske i Slovačke.

Ide li se u Finsku?

Naziv projekta Recentering Learning veže se za pojam Learner-Centred čija je ideja promijeniti središte poučavanja i učenja. Naime, učenici se stavljaju u središte nastavnoga procesa da bi postali aktivni sudionici koji su motivirani, promišljaju o svom učenju, razvijaju poželjne strategije učenja za cjeloživotno učenje (npr. kritičko razmišljanje, rješavanje problema) i time postaju samostalniji i uspješniji. Naravno, mijenja se i uloga nastavnika koji postaje mentor koji stvara poželjno i poticajno okruženje za učenje. Cilj je projekta suradnjom tijekom dviju godina istražiti mogućnosti i prednosti Learner- Centred Approach poučavanja te razmijeniti primjere dobre prakse iz svih predmeta (Arts, Athletics i Academia). U razgovoru s profesoricom saznajemo da su u listopadu održeni pripremni dogovori s ostalim školama (putem e-maila ili Whatsappa), a osnovan je i školski tim koji čine profesorice: Darka Sudarević, Ivana Delač i Marijana Ivica.

Prvi videokonferencijski sastanak s nastavnicima, nositeljima projekta u svojim školama, održan je 6. studenoga i dogovorene su prve projektne aktivnosti do kraja prosinca, a to su: osnivanje Erasmus+ kluba u školama, uključivanje učenika, otvaranje projekta na eTwinning platformi. Projektna grupa na Facebooku/Instagramu izrađuje školsku razglednicu, a svaka škola izrađuje i prijedlog loga koji će predstavljati projekt.

Termini razmjene učenika zbog pandemije su odgođeni, pa umjesto veljače 2021. kada se planirala prva razmjenu učenika i posjet Finskoj, planira se svibanj 2021. „U međuvremenu smo sve aktivnosti prebacili na online (eTwinning), ali voljeli bismo sve planirane razmjene učenika i ostvariti", objašnjava nam profesorica trenutačnu situaciju.

Informatičko natjecanje Dabar

Računalno razmišljanje

Naši učenici među 10% najbolje rangiranih.

Iva Džaja, IV. f

Učenici naše škole i ove su godine sudjelovali na Međunarodnom natjecanju iz informatike i računalnog razmišljanja – Dabar. Ipak, ove je godine zbog pandemije natjecanje, kao i većina drugih događaja, bilo izmijenjeno. Učenici su mogli pristupiti natjecanju izvan školskog prostora u vrijeme kada su željeli. Organizator natjecanja za Hrvatsku udruga je „Suradnici u učenju" uz podršku Hrvatskog saveza informatičara, Visokog učilišta Algebra i CARNet-a te podršku Ministarstva znanosti i obrazovanja. „Ovakvim zadatcima se", kaže prof. Gagić, „kod učenika razvija računalno razmišljanje i natjecateljski duh, a postiže se, nadam se, i neko unutarnje zadovoljstvo učenika (kao i kod svakog natjecanja)." Prema profesorovim riječima cilj je bio uključiti što je više učenika da promišljaju, logički zaključuju i natječu se. Izvrsni rezultati naših učenika govore da smo u tome i uspjeli. Natjecanju je u razdoblju od 9. do 13. studenoga 2020. pristupilo 4396 učenika, a među 10% najbolje rangiranih u kategoriji GigaDabar našli su se i učenici naše škole. Najbolje rangirana od naših učenika bila je Ivana Vrkić, a među najboljima našli su se i F. Geršak, T. Gluhak, S. Novak, V. Mamić, J. Kozina, K. Galić, D. Kukolja, S. Purkert, E. Grković, L. Tonč, E. Zebić, S.T. Šostik, B. Cavor, D. Hudinčec, M. Brkić, A. Vigouroux, A. Topić, I. Vizec, V. Batinić, T. Tahiri, S. Bogovac i S. Đak.

Tjedan matematike

Dan kada zbroj kvadrata broja datuma daje kvadrat broja godine

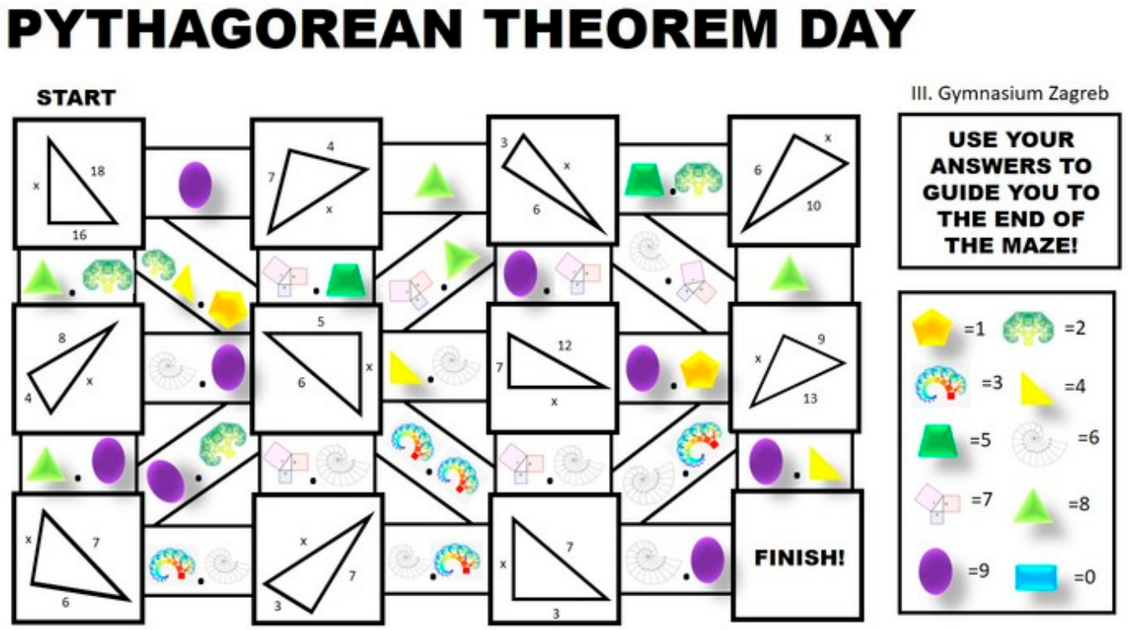

Korak po porak

Patrik Raguž, I. f

U Tjednu matematike jedan dan se posebno isticao u odnosu na druge. Tog dana, 16. prosinca, obilježen je Pitagorin poučak, a naša je škola surađivala sa školama iz cijele Hrvatske, pa čak i Turske. Dani Pitagorina poučka ne održavaju se svake godine, već svaki put kada zbroj kvadrata broja datuma daje kvadrat broja godine, što je u ovom slučaju $16^2 + 12^2 = 20^2$. Zadnji takav dan bio je 15. kolovoza 2017., a sljedeći će biti tek 24. srpnja 2025. Dan Pitagore započeo je međuškolskim glasovanjem za logo Dana Pitagore. Pobjedu je odnio logo učenice 2. osječke gimnazije, ali se treba pohvaliti i logo naše Treće. Škole su bile u kontaktu i radile zabavne zajedničke aktivnosti, poput provjere znanja o Pitagori zabavnim *Kahoot* kvizovima i pitalicama. Također su škole međusobno dijelile videouratke, informativne lekcije i objave vezane za Pitagoru. Inicijativu profesorica Milene Šujansky i Zrinke Kobar učenici

Pitagora osobno

su smatrali informativnom i zabavnom. Na sam Dan Pitagore, 16. prosinca, škole su međusobno dijelile čestitke u svim oblicima pa se i naša gimnazija priključila veseloj inicijativi i napravila zanimljive čestitke drugim školama.

HIPPOtenuse

Pojašnjavanje prepreka

Igre mobilnosti – Festival jednakih mogućnosti

Upoznavanjem do boljeg razumijevanja

Marija Beljan III. b

Početak nastavne godine, 29. rujna, obilježio je jedan neuobičajeni školski dan. Na vanjskom igralištu naše gimnazije održale su se „Igre mobilnosti“ u sklopu Festivala jednakih mogućnosti. **Društvo tjelesnih invalida** neprofitna je udruga koja obavlja socijalno-humanitarne djelatnosti te organizira ovakve događaje pod sloganom: „Preko boljeg upoznavanja do boljeg razumijevanja.“ Cilj je upoznati učenike, ali i sve druge ljude, s problemima i teškoćama koje osobe s invaliditetom savladavaju svakoga dana. Učenici nekoliko razreda prolazili su poligon na kojemu su bile simulirane prepreke koje se nama možda čine neprimjetnima, no nekima stvaraju velike teškoće u svakidašnjici. Poligon se sastojao od dvaju dijelova, prvi je obuhvaćao prekrivanje očiju te služenje bijelim štapom, a drugi vožnju u invalidskim kolicima. Svakom učeniku pomagao je jedan od asistenata tako da nije bilo mogućnosti pada ili bilo kakve ozljede. Mnogi su se u početku bojali isprobati nešto ovakvo, no uz nagovor kolega i asistenata sve je bilo lakše. Djelatnici udruge podijelili su s nama svoja razmišljanja, istaknuli ciljeve i razloge zbog kojih se bave ovakvim aktivnostima. Veliku važnost ima osjećaj ispunjenosti nakon što shvatiš i prihvatiš da je život kakav većina nas živi predragocjen, ali i da su neke sitnice koje činimo, a ne opažamo, nekome ozbiljni problemi. Iskustvo je nezaboravno i potpuno drugačije od svih očekivanja. Imali smo manjih problema sa strahom u nesvakidašnjoj situaciji, ali smo, kao i svi učenici koji su prisustvovali, uspješno završili poligon. U našem slučaju, stvarno smo preko boljeg upoznavanja došli do boljeg razumijevanja.

Podrška kolegama

Postavljanje u tuđu kožu

Dramci **i novinari u montaži**

Božićne videočestitke umjesto predstave

Bruno Radić, IV. b

Svake se godine u našoj školi za Božić događa nešto posebno. Dosada je to bilo u obliku božićnog sajma kojim se, zajedno s velikom priredbom za koju bi dramska skupina pripremila neku od svojih genijalnih predstava, obilježio kraj prvoga polugodišta. Ove godine, dakako, nije bilo tako. Umjesto sajma i predstave, za Božić smo dobili *online* nastavu, a neki i dvotjednu samoizolaciju. Ipak, nije bilo toliko loše jer se i ove godine dramska skupina potrudila i napravila video kojim je pokazala da, iako smo svi na neki način odcijepljeni od bilo kakvog „normalnog“ društvenog kontakta, Božić i dalje može biti zanimljiv. Kako su nam ispričali, svi su snimali doma svoje scene prema unaprijed dogovorenom planu. Kada su završili, sve su lijepo montirali u jedan video, ukupnog trajanja od petnaestak minuta. No, dramska skupina nije jedina koja se potrudila poželjeti sretan Božić. Kratki video, u kojem svoje lijepe želje šalju svima za ovaj Božić, napravila je i novinarska skupina. Video je montirala maturantica Mia Maurović i, kako kaže, bilo joj je neizmjerno drago sve te želje prikupljati i sastavljati u jednu. Mia otkriva kako su joj upravo te animacije i božićna glazba pomogle vratiti magično božićno raspoloženje na koje smo svi naviknuti.

Ilustracija- Mia Maurović (4.f)

Dramska božićna čestitka

Novinarska božićna čestitka

tema broja

Koja su to *dobra stara vremena*

I ružičaste naočale mogu se zamagliti

Iako se vrijeme mladosti naših roditelja čini simpatičnijim jer nije bilo društvenih mreža, imalo je i ono svoje nedostatke.

Prva fotografija škole

Marko Višić, IV. f

Mnoge od nas, bez obzira na godine, muči osjećaj nostalgije, onaj osjećaj kada žudimo za nečim čega više nema, za bezbrižnim razdobljem kada kampanjsko učenje latinskoga za sutrašnji test nije bila naša briga. Bila su to zlatna vremena, pomislimo s čežnjom. Jednako tako, gledajući serije i filmove čija je radnja smještena u 20. stoljeće ili slušajući priče o tom dobu, mnogi od nas upuštaju se u sanjarenje kako bi bilo da su živjeli tada, da su slušali *Stonse*, a ne kreštavu Jelenu Karleušu, da su živjeli dok moderna tehnologija nije „pokvarila čovjeka“. Pa, iako je danas život mnogo lagodniji, a uz elektroničke uređaje možemo komunicirati u realnom vremenu s osobama na drugim kontinentima, što zasigurno nije bilo moguće prije pedesetak godina, mnogi to razdoblje smatraju savršenim. Zašto je tako i hoće li netko jednoga dana o našem vremenu govoriti kao o dobrim starim vremenima, pokušali smo istražiti u ovom broju školskoga lista.

Sintagma što budi nostalgične fantazije

Zlatno je *doba* sintagma koja označava idealizirano razdoblje u prošlosti ispunjeno srećom, harmonijom i blagostanjem. Iako svoje korijene vuče iz mnogih mitova, primjerice u antici je to prvo doba nakon postanka svijeta, taj se pojam koristi i pri opisivanju izuzetno progresivnih perioda u povijesti. Primjerice, zlatno doba *Hollywooda* trajalo je od 1910-ih do 1960-ih kada je američka kinematografija postala dominantnom u svijetu.

Među našom generacijom često se zlatnima čine osamdesete godine prošloga stoljeća, posebno otkako se prije pet godina počela prikazivati serija *Crno-bijeli svijet* čija se radnja odvija upravo tih godina. Interes za to razdoblje kao da je eksplodirao – kada na *YouTubeu* pretražujete pjesme iz serije, nerijetko ćete naići na oduševljene komentare ljudi koji su upravo zahvaljujući seriji saznali za neku pjesmu. Roditelji su vam sigurno pričali kako je tada, kada su bili naših godina, bilo lijepo sve dok nije započeo rat koji su donijele 90-e. (Identična će situacija vjerojatno biti kada mi budemo svojoj djeci pričali o *normalnom životu* prije korone.)

Iako se vrijeme mladosti naših roditelja čini simpatičnijim jer nije bilo društvenih mreža, imalo je i ono svoje nedostatke.

Polaroid se vraća u modu

Zamislite kako je bilo fotografirati aparatom s filmom – ograničen broj slika, ne možeš vidjeti kako su ispale dok ih ne razviješ i ne možeš ih izbrisati. Nadalje, pušenje je bilo dio kulture i kamo god da odeš, smrdio si kao pepeljara. Iako ljudi često vole isticati loš utjecaj društvenih mreža, zaboravljaju kako one samo do ekstrema dovode našu potrebu da se pokažemo u najboljem svjetlu. Razmislite – pričate li o svojim uspjesima ili sramoćenjima, koliko često popravljate kosu i ruž u ogledalu, a kako se tek sredite, pa čak i lažete, želeći ostaviti što bolji dojam. Znači, društvene mreže samo usavršavaju već postojeću pojavu.

Želiš otvoriti treće oko? Pridruži se safariju duha i uzdigni se iznad ostalih

Još jedna rečenica često se čuje, posebno među starijim generacijama – ljudi su izgubili vjeru. I stvarno, istraživanja pokazuju na smanjenje broja vjernika, barem onih vezanih za tradicionalne vjere, stare svjetske religije. Ali, paralelno s tim javlja se proces porasta sljedbenika *New Agea*, spiritualnosti, mistike, magije, misticizma i tko zna čega još. Kada su naše bake i djedovi bili mladi, većina takvih ideja nije ni postojala ili je bila prisutna na nekom uskom području, a katoličanstvo je bila religija većine. Ljudi su se uzdali u Boga i tako odgajali buduće naraštaje, generacije kojima je navika bila odlazak na nedjeljnu svetu misu. Danas, kada nas tehnologija i brz život odvraćaju od bitnih stvari, nemamo vremena ni volje stajati u crkvi, a kamoli cijeniti i prepoznati vrijednost vjerske zajednice. Puno je lakše otići na društvenu mrežu i pogledati kratak video o *New Age* pokretima koji objašnjavaju kako će nas za pet minuta meditacija uz mirisnu svijeću opustiti. No, opet, tradicionalna se religija pokazuje negativnom kada se protivi jogi i meditaciji, dok *New Age* pokreti daju slobodu svakome čovjeku. Zašto bismo bili članovi neke zajednice koja nam zabranjuje put u potencijalnu sreću? S jedne strane, Crkva se protivi takvim aktivnostima jer one u sklopu izvornog nauka istočne kulture čovjeka žele učiniti bogom, što je kontradiktorno katoličkom nauku, a s duge strane, meditacija se može vršiti samim fokusiranjem na disanje bez višeg cilja. Takav oblik meditacije ima znanstveno dokazane beneficije, no zamka leži u tome da pojedini ljudi koji vode takve programe manipuliraju svojim članovima kako bi ih uveli u svoju sektu. Baš danas kada je pred nama švedski stol pretrpan svim i svačim, kao da smo u goroj situaciji nego naši predci.

Za ona dobra, dobra, stara vremena

Kako bi King rekao: *Love & Pride*

Za razliku od religioznosti čija se trajektorija čini silaznom, zajednice koje potiču prava ljudi drugačijih od većine, kao da su procvale. Nije potrebno reći ništa više osim da se spomene prošlogodišnji pokret *Black Lives Matter*, iako to nije dovoljno relevantan primjer na ovim prostorima. Daleko je istaknutija LGBTQ zajednica, ispričavam se ako sam izostavio neko slovo ili *“+”*. Kada ste zadnji put pogledali neku suvremenu seriju koja barem nema jedan homoseksualni lik? Iako se procjenjuje da desetina populacije gaji ljubav prema istom spolu, mnoge serije, pogotovo tinejdžerske, pretjeruju s brojem predstavnika te društvene skupine. Prošlo stoljeće na te se ljude gledalo kao na bolesnike i mentalno poremećene osobe, ljudi s AIDS-om bili su odbačeni od društva, čak ih se i ubijalo u nekim zemljama, što je definitivno nehumano, no danas je došlo do prevelikog liberalizma – nema potrebe za komentiranjem činjenice da ta zajednica kategorizira seksualnost u 84, da dobro ste pročitali, kategorije. Kao šlag na torti, svaka ta kategorija ima svoju vlastitu zastavu. Malo je ironično kada se boriš protiv nečega u što se sam zakopavaš – isticanja i kategoriziranja.

Nesuđena naslovnica

E=mc² – Stvarnost i percepcija doista su relativne

Iako svatko normalan ustane starijoj osobi u tramvaju, bake nam i djedovi često prigovaraju kako danas ne poštujemo starije, no zanimljivo je da starije generacije to uvijek prigovaraju mlađima – spisi na istu temu datiraju još iz antike. Također, jednom sam na *Instagramu* vidio objavu na čijoj se lijevoj polovici nalazila slika suvremenog prikaza javnog prijevoza - svatko na svom mobitelu. Na desnoj je polovici bila slika javnog prijevoza iz 50-ih i prikazivala je kako svaka osoba čita svoje novine. Nije li slično (da ne kažem isto)?! Tako zapravo i mi često gledamo na prošla razdoblja ružičastim naočalama misleći da je današnje društvo krivo za sve (tko je vidio preuzeti odgovornost za vlastiti život i prestati se pasivno prepuštati). Ali, budimo realni, tko nam brani odjenuti *retrokošulju* ili suknju, voziti *oldtimer*, pogledati seriju iz 90-ih, isključiti mobitel, uzeti koturaljke, *Pony* ili romobil i izaći van kao pravo *retrodijete*.

Intervju s redateljem i scenaristom Goranom Kulenovićem

Crno-bijeli svijet Gorana Kulenovića

Ponekad se ne trebaju raditi kompromisi, treba raditi ono za što misliš da je dobro.

Amalija Danjek, IV. f

Goran Kulenović redatelj je i scenarist u čijim djelima glazba igra veliku ulogu, pokreće radnju, opisuje likove i povezuje publiku. O tome svjedoče serije „Crno bijeli svijet“ i „Bitange i princeze“, filmovi „Pjevajte nešto ljubavno“, „Ravno do dna“ i drugi koji su lako pronašli put do gledatelja svih generacija.

Povod za razgovor bila je dugo iščekivana četvrta sezona serije „Crno bijeli svijet“, snimana ljetos u otežanim okolnostima zbog pandemije čije je prikazivanje započelo na prvom programu HTV-a 14. prosinca 2020. godine, u vrijeme između ovoga intervjua i izlaska našeg školskog lista. Dodatni publicitet serija je dobila zbog pogreške HRT-a (netko je u eter pustio posljednju epizodu prve sezone!). Povratak u život mladih u nekom drugom vremenu, kojeg se mnogi sjećaju s nostalgijom, uz zvukove glazbe Novog vala, uljepšava nam kraj ove neobične godine i pruža nadu u bolje sutra.

Dogovorili smo susret brzo i lako, kao stari prijatelji u nekad normalnim okolnostima. Našli smo se na Trgu žrtava fašizma. Tradicionalno rukovanje pri susretu zamijenili smo laganim dodirom šaka. Pogledi su nam se sreli pa smo u istom trenu spontano skinuli maske s lica. Ipak smo vani, pazit ćemo na udaljenost, poštivati epidemiološke mjere. Razgovarali smo „na otvorenom“, šećući od Džamije, preko Križanićeve ulice s gimnazijama do davno napuštenog kultnog kluba Kulušić.

Samo to i ništa drugo

Kako ste odlučili čime ćete se baviti u životu? Je li to bila prva želja, laka ili teška odluka?

Valjda sam oduvijek znao čime ću se baviti. Jednom mi je mlađi „buraz“ rekao nešto kao „ti si jako sretan bio zato što si znao unaprijed već šta ćeš radit’“. Usput, on je bio dosta loš učenik u srednjoj školi i tek je poslije našao što ga zanima, a sada je profesor doktor filozofije.

Većina ljudi ne može smisliti što bi radili u životu iako otprilike znaju u čemu su dobri. Ja sam bio drukčiji. Tako se jednom, dok sam bio klinac, s društvom na skijanju spomenuo Hamlet. Poslije sam pitao starce o čemu je taj Hamlet i oni su mi ga prepričali. Onda sam ja s klincima napravio nekog ludog Hamleta, gdje su se svi šorali, pogibali, a ja sam režirao. Kad smo dobili prve kamere, onda smo radili skečeve... Moj frend Kiki i ja. On je imao kameru. Radili smo filmiće, čak i animacije s plastelinom, sve samo za sebe. Tada nije bilo platformi kao sada gdje se stvari mogu postaviti da drugi ljudi vide. To su bili ti početci, sve je bilo lako i spontano.

Vjerujem da je u srednjoj plan već bio jasan. Ispričajte nam kako je izgledalo to razdoblje vašega života.

Išao sam u *Kulturu* kao i Žac iz Crno-bijelog svijeta. To je bio Centar za kulturu i umjetnost. Živio sam preko puta *Jezične* pa mi je bilo glupo ići u školu tako blizu. Čuo sam da je *Jezična* ipak ozbiljnija škola gdje se više mora učiti. Bilo je to vrijeme tzv. *šuvarice*, nakon dvije zajedničke godine biraš smjer.

Kako je bilo školovati se prema Šuvarovoj reformi? Je li bilo teže ili lakše nego danas?

Nama je bilo lakše. Bilo nam je super jer nas stvarno nisu tjerali da učimo. Nije se tako puno radilo kao sada u gimnazijama. To je dobro i loše. Meni je dobro jer sam išao na takav fakultet za koji mi predznanje nije bilo bitno, ali bi mi sigurno bilo jako teško da sam otišao studirati neki ozbiljniji fakultet. Nisu mi baš dali neke temelje, ali nam se ostavljalo puno vremena da budemo kreativni. Mi smo stalno nešto snimali kod mene doma, vadili garderobu mojih staraca iz ormara i oblačili se, snimali spotove, puštali muziku, emisije smišljali, išli po gradu i snimali. Nije bilo pritiska, sve je bilo opuštenije. Mogao si učiti više ako si htio, ali nisi morao. Sada je veliki pritisak već u osnovnoj školi zbog ocjena i upisa u srednju školu.

I kako je bilo u *Kulturi*?

U školi su bila tri razreda novinarstva, desetak razreda „indok“, tj. nešto bez veze – muzeologija i organiziranje podataka, i konačno dva razreda smjera film, televizija i kazalište. Naravno da sam išao na film, televiziju i kazalište gdje smo imali neke stručne, filmske predmete. Razrednica je završila režiju, predavala nam i puštala filmove. Tek negdje pred maturu rekla nam je, a mene gledala, da bismo se mogli razočarati na režiji. Pazi ti što je ona rekla! Umjesto da veli „daj probaj“, ona kaže da bismo se mogli razočarati!

Vi ste naravno probali. Malo se ljudi prima na režiju. Jeste li iz prve upisali Akademiju?

Nisi siguran da ćeš upasti jer primaju malo ljudi. Na ljetnom roku nisam ušao ni u uži izbor, a na jesenskom su me primili. Na prijemnom se baš ne može znati je li netko za režiju ili nije. Za glumu, kameru i montažu to se još i može. Ali za režiju... Kako ćeš odrediti je li netko za režisera? To je jako, jako teško! Mislim da bi ih se trebalo primiti više na prvu godinu pa da onda bude eliminacija, da vidiš i ti i oni jesi li ti za to il’ nisi. Znao sam puno prije da ću samo to i ništa drugo!

U humoru „mainstream“ ne postoji

Smatrate li se umjetnikom?

To je teško pitanje! Ja se uvijek zezam da sam primijenjeni umjetnik. Meni je uvijek bitno da se dođe do publike. „Bitange i princeze“ nisu rađene za najširu publiku, ali su zahvatile užasno široko. Sve se može „primiti“ ako je dobar humor i likovi. Pokušavam da ljudi vide što više. Evo, kad je riječ o Ferićevu filmu, to uopće nije priča za široku publiku. Kada sam radio onu 91. u Crno-bijelom svijetu, znao sam da će biti puno ljudi kojima se to neće dopasti. Ne smiješ misliti o tome što će publika reći, nego moraš raditi ono što je tebi važno. Meni je bilo jako važno da stavim tu 91., znao sam da će biti puno ljudi kojima će to isto biti važno, u redu je da ima i onih kojima se to nije svidjelo. Treba u tome naći ravnotežu, želiš da ti ljudi gledaju seriju, ali želiš raditi kaj ti misliš da je važno i kaj voliš. Postoji problem s budućim projektima jer ne želim raditi ono što se sada zove „mainstream“, u humoru „mainstream“ ne postoji, ne možeš raditi humor za sve.

Prema Vašem mišljenju, kakvo je stanje u filmskoj umjetnosti u Hrvatskoj?

Kod nas u Hrvatskoj uvijek, kako se veli, „riba smrdi od glave“. Hrvatska publika zazire od hrvatskog filma i serije. Valjda je to ostalo još od 90-ih kada su se stvarno grozne stvari radile... I sada se nekim stvarima ne posvećuje dovoljno pažnje. Recimo, zašto se „Bitange i princeze“ toliko gledaju? Blesavo je, ali nitko u međuvremenu nije napravio ništa bolje. Ne rade bolje jer ljudi na televizijama nemaju sluha što treba biti, a oni što rade, misle da je to jednostavno napraviti. Veliki je rad potreban da

se dođe do kvalitete. Onda, naša publika teško pristaje na naše sadržaje. Svi radije gledaju strano i dostupno pa se teško probiti u konkurenciji. Tržište je jako loše. Teško je našu publiku pridobiti da gleda nešto kvalitetno domaće. I sa Crno-bijelim svijetom bilo je tako u početku dok se ljudi nisu opustili, „ufurali“ u likove i počeli pratiti. HRT je jedini ozbiljan producent, jedini proizvodi ozbiljne serije, a trebale bi postojati barem tri kuće koje to rade. Hrvatski film u puno je boljoj poziciji od hrvatskih serija iako su serije danas kao sredstvo pričanja važnije od filmova. Osim toga, ne radi se dovoljno na promociji kako bi se došlo do publike. Nisam baš optimist i mislim da situacija nije dobra.

Koliko televizija utječe na kvalitetu programa?

Radio sam pilot epizodu serije „Direktor“ koja je jako *off*. U svjetskim okvirima su te stvari viđene već sto puta, a za hrvatsko tržište je *off*. Komentari su bili super. Šašavo i ludo i *off*, a opet su ljudi rekli: „ovo je predobro“, „umro sam od smijeha“, „ja bih ovo rado gledao“. Oni s televizije su rekli: „Nama je super, ali mi to ne bismo financirali jer hoćemo nešto što će ljudi gledati u osam navečer“. Trebali bi ići na kvalitetu. Bolje pustiti seriju u deset koja će naći svoju publiku, nego neko sranje u osam navečer i misliti da će svi gledati jer je u osam navečer. Nekada se ne trebaju raditi kompromisi, treba raditi ono za što misliš da je dobro.

Peta sezona – da ili ne?

Radite li trenutačno na nekom projektu? Imate li na pameti neku predstavu, možda neku drugu seriju?

Ja uvijek imam nekoliko projekata u pripremi, ali je kod nas tržište „šugavo“ tako da čovjek ne može biti siguran što će se zbivati dalje. Kod nas je samo HTV ozbiljan producent serija. Komercijalne televizije rade samo sapunice. Prvo sljedeće što već neko vrijeme čeka igrani je film „Smrt djevojčice s žigicama“ po romanu Zorana Ferića. Ferić i ja zajedno smo napisali scenarij, dobili novac od države i televizije, ali nas je sada ova korona malo *zmrdala* tako da bismo rado pomakli snimanje s proljeća na jesen jer moramo skupiti još love. Mislim, zeznuto je, budžeti za film su uvijek *knap*. Snimanje izvan Zagreba uvijek je skuplje, a mi ćemo snimati na otoku Rabu. U mom poslu ništa nije sigurno, sve je vrlo neizvjesno. Bez obzira na sve uspjehe i „Bitangi“ i „Crno-bijelog svijeta“, Hrvatska televizija je dosta neorganizirana i nikada se ništa ne može znati unaprijed, planirati. Čak ni kvaliteta ni gledanost ne garantiraju da ćeš postići dogovor. To je uvijek proces koji se razvuče. Da smo u svjetskim okvirima snimanjima, mi bismo sada snimali petu sezonu, a ne četvrtu.

Kako uopće istražujete za Crno-bijeli svijet?

Istražujemo najviše kroz novine. Znači, izvadimo kompletne arhive novinskih članaka iz tih godina, pa kad odredimo teme, na primjer, ove sezone imat ćemo butike ili Černobil, onda još ciljano tražimo od naše arhivarke da nam izvadi sve o Černobilu iz tog vremena, sve o Univerzijadi, Mimarinoj izložbi, Olimpijadi u Sarajevu, ciljano još i dodatno. Onda se još čuješ

Snima se!

s ljudima za koje misliš da bi ti mogli pomoći s nekom pričom. Tako za ono kada je Kipo bio u Danasu, producent nas je spojio s urednikom lista iz tog vremena. Naravno, cijeli život je istraživanje. Glazbu si morao slušati prije, filmove si morao gledati prije. Igorov dokumentarac „Sretno dijete“ super je, ali knjiga je čudo. Pretražujemo videa s Youtubea, blogove poput onog „Stražarnog lopova“ punog snimki koncerata i priča. Koristio sam se puno „Leksikonom YU mitologije“ koja je jedna ozbiljna knjiga, debela kao enciklopedija, gdje su ljudi pisali o fenomenima iz tog vremena. Sve se istražuje paralelno!

Vjerujem da glazba ima važnu ulogu u Vašem životu i projektima. Jesam li u pravu?

Glazba je nešto što daje atmosferu i pogotovo domaća glazba onog vremena, to su prave male priče u toj glazbi. Nemamo budžet da uzmemo stranu glazbu, ali nema ni potrebe. Ja sam tip koji može slušati sto puta ono što mu se sviđa. Ipak, za Crno-bijeli svijet pokušavam otkriti nešto novo, pronaći neke pjesme koje nisu poznate. Jako sam ponosan kada nešto nađem. Tako smo otkrili „Pjesmu mom mlađem bratu“ Bijelog dugmeta. Ona nije među pedeset najpoznatijih pjesama Bijelog dugmeta, a puno je ljepša od nekih pjesama koje su bile hitovi. Isto tako, kod Novih fosila sam našao neke lijepe pjesme. Nije uvijek fora staviti hit. Super mi je što će mlađe generacije čuti neke stvari, reći da to nije bilo loše i poslušati. Danas je sve dostupno.

Hoće biti pete sezone?

Neće.... Neće!

Ozbiljno?

Najozbiljnije. Glumci me zezaju kako sam to rekao i za četvrtu sezonu, ali nije baš isto. Ja sam to za četvrtu sezonu više rekao zato što mi se činilo iako sam ju imao na pameti. Sada sam siguran da neće biti pete sezone, i to ne samo zato što je teško u tim uvjetima snimati s malim budžetom. Puno, puno više smo se namučili Igor Mirković i ja, puno nam je više trebalo da smislimo priče. Malo su nam već Kipo i Žungul odrasli, puno je lakše pisati priče o nekome tko je srednjoškolac ili student, možeš smišljati puno luđe stvari nego za nekog tko ima 30 godina i trebao bi imati obitelj. Uvijek zanimljive ljubavne stvari nekako smo potrošili.

IZJAVE UČENIKA

Seriju obožavam i kada je završila treća sezona, bila sam tužna jer su kružile glasine da je to zadnja i da se više neće snimati. Htjela sam još i još... Od nove sezone očekujem da će nadmašiti sve dosadašnje. (Lea P.)

Toliko sam slušala o tom dobu Jugoslavije, a u ovoj je seriji to sve oživjelo. Jako zanimljivo. Čovjek se lako uvuče u cijelu priču. (Nika Š.)

Najbolja hrvatska serija koju sam gledala. Svi članovi obitelji gledaju! (Matea B.)

Serija je fora i humoristična, lijepo prikazuje lijepe strane starijih vremena iako bi radnja mogla biti zanimljivija. Najdraži lik mi je Una jer je *cool*. (Lucija D.)

Serija mi je super jer je zabavna i vraća nas u vrijeme koje poznajem samo iz priča svojih roditelja. Žungul mi je najdraži lik, a prva sezona je najbolja. Veselim se novoj sezoni. (Katarina P.)

Odlično je vidjeti kako su izgledala ta vremena. Glumice su baš lijepe i glazba je odlična. (Marko V.)

Serija ima dobru radnju i sve je jasno. Likovi su specifični i jako mi se sviđa što svaki lik odiše tom svojom posebnošću, fizički i karakterno. Kao da proživljavaš taj njihov vrlo zapetljan život, koliko ima surovih dijelova, a opet to je samo serija. (Lucija B.)

Već renomirani glumac, glazbenik, pjevač i učenik IV. e razreda Lav Novosel pojavio se u seriji „Crno-bijeli svijet“ kao statist sa zadatkom i podijelio s nama svoje iskustvo:

„Prvo sam trebao glumiti nekog novinara, ali kad sam ostavio podatke, vidjeli su da sviram i pjevam pa su me nazvali i pitali bih li htio biti član grupe „Film“, a ja sam naravno pristao. Snimalo se na Šalati iako je *set* predstavljao *backstage* Poljuda u sklopu Omladinskog mirodroma ‘85., ali... šššš... nemojte nikome reći. To je bio prvi put da sam bio na *setu* serije. Super mi je serija i baš mi se sviđa. Čini mi se da je to jedna od boljih naših serija, ako ne i najbolja trenutačno.“

Naš učenik Lav Novosel na setu CBS-a

U traganju za izgubljenim vremenom

Put u sedamdesete

Stara ekipa iz Kušlanove redovito obilježi godišnjicu mature te se kroz smijeh prisjeti čija su se imena urezivala u klupe, tko je kome slao porukice na papirićima i podmetao žvake na stolac.

35. godišnjica mature

4.d na izletu u Hrvatsko zagorje (1971.-1972.)

Marina Paić, IV. e

Hodeći životom, susrećemo se s mnogim ljudima, nađemo se na brojnim prekretnicama i u situacijama koje nam se tada čine sasvim običnima i beznačajnima. Ipak, kako godine odmiču, počinjemo uviđati ljepotu u sitnicama, kao što su možda tek svakodnevno dosadno putovanje do škole ili duga ispijanja kave nakon nastave. Ali, kako nas je Proust poučio, pravi život nisu događaji, pravi su život doživljaji. Slijedeći Prousta, vraćamo kotač vremena, a za to su dva razloga. Jedan je naša ovogodišnja tema broja koja propituje jesu li prošla vremena stvarno bila bolja, a drugi je velika obljetnica prema kojoj smo zakoračili – stota godina naše škole. Eto, zato smo odlučili pronaći zaboravljeno vrijeme i vratiti pedesetak godina stara sjećanja. Sretne putnice kroz vrijeme, bivše Kušlanovke – Dragica Šuvak i Ivanka Kralj, koje su pohađale našu školu od 1969./70. do 1972./73. te Višnja Slavica Gabout iz godinu dana starije generacije, tek pogledom na nekoliko fotografija prisjetile su se svojih gimnazijskih dana.

Curke sa zagrebačkog istoka

Dobar glas daleko se čuje, pa su tako riječi hvale o Kušlanovoj doprle do gospođe Šuvak preko njezina susjeda koji ju je pohađao dok je još bila III. muška gimnazija. S istoka grada pa u Treću. Maksimir, Dubrava, Bukovac i Pešća u najvećoj mjeri koračaju hodnicima naše škole. Jedna od rijetkih općih gimnazija u ovom dijelu Zagreba logičan je izbor za sve koji u blizini žive, a gopođa Šuvak, Gabout i Kralj *curke* su s Markuševca, Lašćine i Maksimira. Zbog toga, složile su se sve tri, nije bilo čudno što je odluka o upisu u Gimnaziju Vladimira Vitasovića (kako se tada naša gimnazija zvala) lako pala.

A kako se živjelo u Trećoj i oko nje? Nije tajna da je Klinček glavna faca naše škole bez kojeg ne možemo zamisliti tradicionalna okupljanja poslije (ili za vrijeme) nastave. Teško nam je zamisliti išta prije njega, kao da je odavno tu i zna sve tajne svih generacija koje su prošle ovim školskim hodnicima. No, možete li povjerovati da su prije pedeset godina ljudi živjeli bez njega? Ako nastava počinje u 14 sati, iz Klinčeka se kreće pa... isto u toliko. No, prijašnje generacije ipak su morale izdvojiti nekoliko minuta hoda kako bi stigle do nekadašnjih popularnih okupljališta: restorana Labud, Plavi 9 ili, kako su ga domaći zvali, Pešća, a da si malo poprave gorak okus u ustima od lošeg dana u školi, svratili bi i do slastičarnice Orijent.

Obleka *Beatlesa* i ranih *Rolling Stonesa*

Tinejdžerima je moda oduvijek bila bitna, ona je način izražavanja vlastitih ukusa i stavova. „Tetovaža ili naušnice u nosu, na licu, na usni... bilo je u moje vrijeme nazamislivo i smatralo se ružnim, *seljačkim i primitivnim*“, komentirala je gospođa Višnja suvremene modne trendove, dodajući kako je primijetila da se „obleka“ 70-ih vraća u modu. Kožusi, zakovice, lanci, *teddy* kaputi, vruće minice i sada su *must have* u našim ormarima. Po razredima su se „furali“ različiti stilovi, a gospođa Ivanka prisjeća se sa zadovoljstvom kako je „lijepo bilo biti mlad u to vrijeme kad ti izgled dozvoljava slijediti takvu modu“. Duga kosa, takozvani čupavci, bili su omiljena frizura kod mladića. Danas se na hodnicima škole mogu

1.d s profesorom iz matematike

vidjeti stilovi od *grungea* do VSCO curka, a šminka, luda boje kose ili noktiju profesorima je čak simpatična. No, čini se da prije pedesetak godina to nije bilo tako jer, kako kaže gospođa Dragica, „pojedinačni hrabro naneseni *make up* polako je ulazio u razred i uglavnom izazivao negodovanje kod profesora“, a Ivanka se prisjeća kako je njihova razrednica Piltaver jednom odgurnula bilježnicu kolegice Višnje jer je imala izrazito duge nokte. Da potpuni slobodni modni izričaj nije bio poželjan, primjećuje se i u tome što su jedno vrijeme nosili kute.

Dobra ideja – tjedan rada bez nastave

Svaki pravi Kušlanovac voli feštati, a svaki blagdan i praznik dobar je izgovor da priredimo predstavu ili sajam. Dan škole i bivše su generacije prikladno obilježavale nastupom zbora i recitacijama, a Kušlanovci i dalje s ponosom održavaju tu tradiciju. No, Dragica, Ivanka i Višnja ne pamte božićne proslave iz jednostavnog razloga – tadašnja socijalistička ideologija nije ih dopuštala. Obilježavali su se Dan Republike, Prvi maj, Dan mladosti, ali „to su uglavnom bila službena druženja, održavana izvan škole na lokalnoj razini“, pojasnile su nam bivše učenice. Dobro se ipak sjećaju (bar oni koji nisu markirali, sa smiješkom dodaje Višnja) zajedničkog dočeka štafete koja se na kraju predavala predsjedniku Josipu Brozu Titu u Beogradu.

Koliko je bitno raditi, toliko je važno i opustiti se. A jedini prikladan način da se to ispoštuje bio je uvesti tjedan rada – bez nastave. Neki će se učenici, a i profesori, složiti da je prava šteta što taj običaj nije zaživio. Kako vidimo, ni održavanje natjecanja ljepote nije se zadržalo do današnjih dana, a i nekoć je slavnu portu (dežurstvo), čija je jedina funkcija, kako kaže i Ivanka, bila spasiti đake od ispitivanja, snašla prije godinu dana ista sudbina. Sati Obrane i zaštite još jedan su običaj generacije Titove omladine, a s obzirom na to da je Ivankina i Dragičina razredna prijateljica slomila nos prilikom baratanja puškom, možda je tako i najbolje.

Maturalna večera, Hotel Esplanade, Zagreb, 4.d, 1972.

Luda maturalna putovanja

Upisavši gimnaziju, ukrcali smo se na četverogodišnje putovanje koje završava maturom i za većinu upisom na fakultet. Zadnja godina tog putovanja za mnoge je najbitnija i najupečatljivija. A kako i ne bi bila kad tek tad shvatimo da imamo još samo malo vremena koje možemo provesti sa svojim srednjoškolskim prijateljima i profesorima koje onda dakako želimo što bolje iskoristi. Nema boljeg početka za to od odlaska na maturalno putovanje sa svojom generacijom. Iako to nažalost ove godine nije bilo moguće, Treća gimnazija bilježi dugu povijest ludih maturalnih izleta. Zajedničkoga odlaska do Pariza preko Austrije, Lihtenštajna i Švicarske rado se prisjete i bivše kolegice iz razreda, gospođa Dragica i Ivanka kojoj je to, unatoč tome što je dan nakon povratka završila na kirurgiji zbog ciste, jedna od ljepših uspomena iz gimnazije. Što se dogodi na maturalcu, ostaje na maturalcu, ali priče nosimo sa sobom. „Silvija je ostala zatvorena u WC-u na autocesti. Nisu nam bili poznati običaji da prije ulaska ubaciš novac u mali automat na vratima. Krenule mi busom dalje kad je netko primijetio da ona nedostaje i ‘ajde natrag. Navečer smještaj u Švicarskoj. Svi smo bili u istoj sobi. Čak su profesorice i voditeljice iz Generalturista morale biti s nama. U 22 sata više nema struje, a ostale smo i bez večere. Nekoliko pripitih golih mladih Nijemaca po mraku su se uvukli u krevete curama. Između ostalog i našoj razrednici koja se dobro snašla i klompom opalila gosta po glavi“, ispričala nam je gospođa Kralj, a Dragica dodala još zgodnu anegdotu o tome kako su ostavile poruku: Pozdrav maturantica iz Kušlanove. Nakon povratka u Zagreb, ravnateljica prof. Herak donijela je tu poruku koju je njezin rođak pronašao zataknutu za brisač svog automobila u Zürichu.

Do sporta se uvijek držalo

Ostali izleti bili su opet povezani s tada vladajućom Titovom ideologijom pa su nezaobilazni bili odlasci u Kumrovec, na Kozaru i u Beograd. Tamo je održana manifestacija *Pozdrav naroda Jugoslavije predsjedniku Titu u* čiji su gimnastički program bile uključene i naše Kušlanovke. Za taj slet pripremale su se dvije godine, a prvu izvedbu imale su u Maksimiru odakle je do naše škole dolazila vatrena atmosfera sa stadiona. Dragica se tako prisjeća kako se jednom, kad je Dinamo igrao, ‘slučajno’ u razredu našao prijenosni radioaparat

Maturantice na *norijadi*

i tiho se slušao prijenos. Moramo priznati i danas su naši profesori žestoki navijači pa se umjesto uplašenih učenika pred pločom nađu projekcije poznatih sportaša. Premda širokog izbora fakultativne i izborne nastave kakav imamo danas, nije bilo prije pedeset godina, naša škola ima dugu povijest sportskih uspjeha. „Najpopularniji su u ono vrijeme bili ženski rukomet, odbojka i atletika. Nastupala sam u školskoj atletskoj ekipi i trčala na 600 metara. Najbolji rezultat bio mi je osvojeno drugo mjesto na stadionu na Savi“, pohvalila nam se Dragica. „Sjećam se da je muška košarkaška ekipa bila jako dobra. U našoj generaciji bio je Zrinko Gregurek, košarkaški sudac kasnije“, nadovezuje se Ivanka.

Nije se baš *norilo*

Ne bi bilo u redu a da se sa srednjom ne oprostimo uz ples, glazbu, dobro društvo i zabavu na kojoj je sve dopušteno. Govorimo naravno o norijadi. Treća je poznata upravo po tome što organizira to slavlje na svom velikom dvorištu koje je i danas nekima prva asocijacija na našu školu. Izgleda da to nije oduvijek bio običaj jer jedino što se organiziralo u čast maturantima u Kušlanovoj bila je oproštajna priredba na kojoj je svaki razred imao svoju točku. Njihov razred, sjećaju se Ivanka i Dragica, imao je za tu prigodu istu garderobu. žute majice i šarene smeđožute dugačke suknje ili hlače koje su same sašile. No, kako kaže gospođa Gabout, prije nije ni bilo dopušteno baš previše *noriti* kao danas. Zato taj period života valja završiti u bajkovitom ugođaju maturalne večeri. „Naš maturalni ples bio je u tada najelitnijem zagrebačkom hotelu Esplanadi. Haljine su se šivale po mjeri, a svečane cipele radile kod poznatih zagrebačkih postolara. Bila je živa glazba, a plesali smo do jutra“, podijelila je s nama gđa Višnja svoja sjećanja. Slavnim dekačicama pak se posrećilo jer su kao odštetu za neugodnosti na maturalcu dobili trodnevni izlet u Rovinju gdje su organizirali i maturalnu večeru.

Svijet pred nama

Prekretnica na kojoj se nađemo prilikom završetka škole svakako nije odluka koja se donosi preko noći, slažu se Višnja, Dragica i Ivanka, a u tim trenutcima od velike su im pomoći bili njihovi gimnazijski profesori. „Ja sam uvijek voljela društvene predmete, posebno umjetnost i jezike“, rekla je gospođa Višnja, „a profesorica umjetnosti Piltauer, hrvatskog Poljičanin i engleskog Gvozdanović, usmjerile su me na studij povijesti umjetnosti i engleskog jezika na Filozofskom fakultetu.“ Na istom su se fakultetu našle Dragica, koja je završila studij Engleskog jezika i književnosti te Etnologije, i Ivanka koja je postala profesorica njemačkog i engleskog jezika i književnosti. Svojih se gimnazijskih dana i bezbrižne mladosti sjećaju rado, ali ne s nostalgijom, već sa zadovoljstvom. Prijateljstva rođena tada, traju još i danas. A, kako kažu, iako tada nije bilo mobitela i bez obzira na to što su se raspršili od Amerike do Novog Zelanda, uspjeli su održati kontakte. Stara ekipa iz Kušlanove (ranijih godina čak i profesori) redovito se skupi da obilježi godišnjicu mature, a onda se kroz smijeh prisjete čija su se imena urezivala u klupe, tko je kome slao porukice na papirićima i podmetao žvake na stolac. „Uvijek smo se pitale što ‘stare ljude’ privlači u nekadašnju školu koju smo jedva čekali završiti, a danas kad je ta obljetnica i nama pred vratima, potpuno ih razumijem“, priznala nam je Dragica. Vreva na hodnicima, gužva na stubištu i glavnom ulazu, fini miris piroški iz pekarnice te penjanje od atletske staze do zadnjeg kata svima je ostalo urezano u pamćenje. Danas su Ivanka, Višnja i Dragica ostvareni ljudi s brojnim nagradama, priznanjima i, onim najvažnijim, titulama baka. A svim svojim sadašnjim i budućim nasljednicima u Kušlanovoj poručuju: „Cijenite i poštujte svoje profesore, čuvajte i ne zaboravljajte svoje školske prijatelje. Oni će vam u kasnijem životu biti utočište i oslonac. Ako je Treća i danas ono što je bila prije pedeset godina, imate sreću da ste odabrali dobru školu. Radujte se u svojoj mladosti, budite otvoreni, a kao osobe drugačiji i svoji. Svijet je pred vama!“

4.d (1971.-1972.)

Sunce sja

Intervju s pjesnikom, filozofom i sanjarom – kantautorom Jurom Stublićem

Astronaut s Jupitera

Nakon što nije uspio postati astronaut ni novi Nikola Tesla, krenuo je putem glazbe.

Amalija Danjek, IV. f

Jura Stublić, *frontmen* grupe Film, odrastao je na ulicama Zagreba i školskim hodnicima III. gimnazije baš u vrijeme o kojem pjeva: „Šezdeset osme pobjegao od kuće, bila je jesen i bilo je vruće“, dok „nije bio zreo ni za brijanje“. Uvijek u mislima „leti iznad grada“, „pozdravlja sunce“, sjeća se Nje, nada se i bori, ali pravi Jura krije se negdje iza svojih svevremenskih stihova.

Susret sam dogovarala dugo i teško, a intervju s legendom dogodio se nakon gotovo tri godine, od prvog e-maila koji sam mu uputila još 15. svibnja 2018. Kod Jure Jupitera nisu „palile“ pregovaračke sposobnosti, činjenica da sam njegova velika obožavateljica, upornost, simpatični glas preko telefona, poslovne i prijateljske veze. U međuvremenu smo povremeno razmjenjivali mailove i razgovarali telefonom, usput gradili prijateljstvo. Odlučila sam pokušati još jednom, ove godine kada smo se u temi broja okrenuli „dobrim starim vremenima „ u našoj školi i konačno je odlučio izaći iz svog laboratorija pjesama pored šumarka i pokazati mi tko je On zapravo.

Kakve uspomene nosite iz naše gimnazije?

Bio sam počašćen i sretan kad sam primljen u III. gimnaziju. Krenuo sam u prvi razred, a američki astronauti spustili su se na Mjesec. Pod nastavom sam sanjao o letu u svemir i radio nacrte za tajnu podzemnu bazu iz koje bih se lansirao u orbitu, smatrao sam da ću tako impresionirati djevojke. Bazu sam počeo graditi u šumarku blizu moje kuće, radovi su odlično napredovali, ali kad sam iskopao rupu dubine pola metra, obustavio sam projekt zbog nedostatka sredstava. Bio je to udarac od kojeg se hrvatski svemirski program više nikad nije oporavio. Nakon toga sam čvrsto odlučio da se moram koncentrirati na nastavu.

Minimalizam

I kako je to izgledalo?

U školskoj klupi pored mene sjedila je djevojka koja je izgledala kao da je stigla s Venere. Imala je talenta za modni dizajn te je sama šivala odjeću koju je nosila u školu, mene je najviše impresionirala njena proljetna kreacija koja se sastojala od popularnih vrućih hlačica i prslučića pomoću kojih sam naučio što je to minimalizam. Ubrzo sam u toj školskoj klupi naučio puno

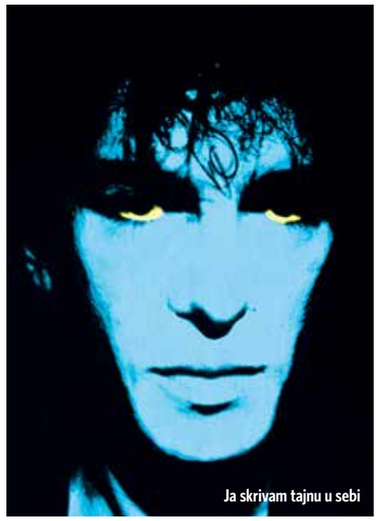

Ja skrivam tajnu u sebi

novih stvari, a najvažnija od njih je spoznaja da se učenje isplati. Pogotovo u okruženju u kome ništa ne ometa vašu koncentraciju.

Je li možda prvi poljubac opisan u pjesmi „Sjećam se prvog poljupca“ bio poljubac djevojke iz III. gimnazije?

Da, pjesma „Sjećam se prvog poljupca“ zaista opisuje moj prvi poljubac, ali on se dogodio s djevojkom koja nije išla u našu školu. Većina gimnazijalaca glumila je da su bespolna bića iako ih je jako pucao pubertet. Većina zaljubljenih imali su veze izvan škole koje su dobro skrivali, oni koji su svoju ljubav pronašli u školi ili u razredu, skrivali su to još više. Ipak, većina nije bila ni u kakvoj vezi mada su to željeli. U školu su dolazili kao na posao, odraditi školovanje i poslije škole razlaz.

Zar baš svi?!

Naravno, ja se nisam mirio s takvom situacijom, s nekim kolegama u školi sam organizirao kinoprojekcije novih filmova. U mraku improvizirane kinodvorane ljubavnici su se mogli ljubiti i grliti što su i činili, neki su upravo tu ostvarili prvi kontakt i započeli vezu. Organizirao sam i tulume, najbolji su bili u mojoj kući, tu sam se ljubio s jednom djevojkom iz razreda. Kasnije u školi pravili smo se da se ništa nije dogodilo.

Kapitalizam

Jeste li ostali u kontaktu s nekim kolegama iz gimnazije?

Da, s jednim sam još uvijek u kontaktu. Svi su ga zvali Đimi i bio je moj najbolji prijatelj. Živio je u velikoj kući na Horvatovcu, obitelj mu je bila imućna, veći dio kuće iznajmljivali su američkoj obitelji Dahl koja je imala dvoje djece, Victora i Camillu koji su bili tinejdžeri kao i nas dvojica. Camilla je bila prelijepa, tipična američka *teenage girl* iz stripa ili filma, samo što ste nju mogli gledati uživo. Ja sam sve češće dolazio kod Đimija da zajedno učimo. Shvatio sam da ću najbolje tako naučiti engleski, a činilo mi se da Camilla najljepše govori. Ubrzo sam postao jako spretan s tim jezikom.

Zahvaljujući mladoj Amerikanki?

Upravo tako. „Make love not war“ bio je popularni slogan hipi-pokreta i kontrakulture. Prvi čovjek na Mjesecu bio je Neal Armstrong, a Đimi i ja smo na izlet k meni u Sesvetski Kraljevec doveli prve Amerikance, Victora i Camillu. Đimi je u četvrtom razredu položio vozački i vozio očev veliki američki automobil. Tom impresivnom limuzinom dovezli bismo se u školu baš u vrijeme kad bi djevojke iz drugog turnusa izlazile. Tada sam naučio što je to kapitalizam. Bila su to sjajna vremena.

Znači li to da je prije bilo bolje?

Imao sam sreću, iskusio sam najbolje iz oba svijeta. Do sedme godine igrao sam se u kazalištu jer mi je otac pjevao u operi. Onda smo se doselili u Sesvetski Kraljevec. Priroda, šume, polja, jezera, zrak je mirisao, odasvud ste čuli pjevanje ptica i glasanje svih vrsta životinja. Najviše sam volio ići s konjima na pašu, jahao sam bez sedla kao mali Indijanac. U kući mog strica u kojoj smo neko vrijeme živjeli nije bilo struje ni vode. Po vodu ste išli na bunar, a noću je bila noć, vidjeli ste zvijezde. Danas živim u kući punoj najsofisticiranijih uređaja pomoću kojih mogu ako želim dosegnuti do svih znanja naše civilizacije i do kraja samog svemira.

Verizam

Vratimo se još malo gimnazijskim danima. Je li Vas neki profesor posebno potaknuo, promijenio, možda čak i naljutio?

Profesorici kemije bio sam simpatičan. Iako uopće nisam učio, ona mi je četiri godine davala peticu za peticom. Zbog toga sam smatrao da sam super talent za kemiju pa sam nakon gimnazije upisao kemiju na Tehnološkom fakultetu. Bio sam obožavatelj Nikole Tesle, vidio sam sebe kao znanstvenika u laboratoriju među retortama i elektronskim uređajima kako otkrivam čudesne formule i spojeve koji će čovječanstvo spasiti od svih bolesti i problema. No, već nakon godinu dana postalo je jasno da neću postati novi Nikola Tesla, iz anorganske kemije dobio sam dvojku. Postalo je jasno da moj um uopće ne funkcionira na nivou prirodnih znanosti. Profesorica kemije tako je pomogla da odmah u startu shvatim što nije moj životni poziv.

Zato ste prešli na Filozofski fakultet?

Da, studirao sam filozofiju i sociologiju šest godina i jedan semestar indologije. Tamo sam konačno našao sebe, tamo su bili ljudi moje vrste. Dotjerao sam do apsolventa, ali sam onda snimio prvu ploču i nikad se više nisam vratio na fakultet.

Ali, na Filozofskom fakultetu nije se samo studiralo?

Nije. U podrumu faksa navečer se sviralo i pilo crno vino. Svirao sam i ja, bitak je bio pitak. Tu su još studirali i svirali Đoni Štulić i Darko Rundek. Pošto mi se najbolji prijatelj u gimnaziji zvao Đimi, očekivao sam da će to Đoni biti na faksu. On se dugo mučio sa sastavljanjem benda, a na kraju je uspio sastaviti Azru. Redakcija omladinskog lista „Polet“ odlučila je organizirati turneju Azri na kojoj bi se njihov list reklamirao. Jedina njihova primjedba odnosila se na Đonijev stil pjevanja, smatrali su da on narodnjački „zavija“ dok je njima trebao urbani novovalni bend. Tad su pozvali mene da pjevam i ja sam pristao jer sam htio pomoći Đoniju koji me je već prije htio angažirati. Na turneji je bilo super, ali je kasnije došlo do svađe između Đonija i benda. Mene su

Pjevajmo do zore!

Crno-bijeli svijet

obavijestili da su napustili Đonija i da sad žele svirati sa mnom.

Početak i kraj

I tako je nastala grupa Film?

Počeli smo svirati i snimati ploče, publika nas je prihvatila. Kako nisam uspio postati astronaut ni novi Nikola Tesla, krenuo sam putem muzike. Nikad nisam bio u stalnom radnom odnosu, cijeli život živio sam samo od muzike i tako će biti do kraja.

Stvarno ste proživjeli puno toga. Postoji li ipak nešto što biste promijenili da možete?

Sve, sve bih promijenio.

Ovome se nisam nadala. Zar i glazbu, umjetnost? Što uopće mislite o stanju umjetnosti u Hrvatskoj?

Dragi umjetnici, primite moju sućut!

Znači li to da baš ništa nije kvalitetno?!

Evergreeni. Samo pjesme koje izdrže test vremena, pjesme koje traju zauvijek. Nema starih i novih pjesama, ima samo dobrih i loših.

A što biste od glazbe koju slušate preporučili čitateljima?

Paula Simona, Joni Mitchell...

I još jedno neizbježno pitanje za kraj – kako proživljavate ovo vrijeme pandemije?

Odlično. Samoća i izolacija nisu mi problem, zaista sam disciplinirani i činim sve da što prije iskorijenimo virus. Potresi su mi veći problem jer živim blizu epicentra, no spreman sam podnijeti i invaziju izvanzemaljaca.

Sličica o profesorici Radani Würth

Tajna jasmina

Ta epizoda ostala je naša tajna, a između nas i profesorice ostao je poseban urotnički odnos do kraja školovanja.

Profesorica engleskog jezika, legendarna Radana Wurth, stigla je u školu, mlada i rumena, odmah nakon što je diplomirala. Na prvom satu željela je ustanoviti naše znanje pa nas je redom prozivala i postavljala pitanja iz gramatike na koja nitko nije znao odgovoriti. Uglavnom, cijelom razredu je podijelila i upisala u dnevnik jedinice, tzv. „topove“. I onda je isto uradila u svim razredima u školi, svi smo dobili topove. Ubrzo smo shvatili da je naša nova profesorica vrlo originalna i osebujna osoba. Ja sam je odmah zavolio jer sam također bio osebujan i želio sam joj pokazati da ju mi prihvaćamo i volimo baš takvu kakva je. Na Zagrebačkom velesajmu u indijskom paviljonu kupio sam indijske mirisne štapiće (*incense*) od jasmina. Prije sata engleskog zapalio sam incense i zataknuo ih u najtamniji i najnedostupniji kut u unutrašnjosti katedre. Ubrzo je u učionicu ušla prof. Radana, sjela za katedru i počela listati dnevnik. Razred je tad već jako mirisao na jasmin kao da se nalazimo u hinduističkom hramu. Radana je zanijemjela i neko vrijeme snažno udisala zrak pa rekla: „Ovdje je kao u parfumeriji, neka glupača se zalila parfemom kao da se polila vodom, smjesta otvorite prozore!“ Mi smo poslušno širom otvorili sve prozore, no to nije pomoglo jer je blagi proljetni povjetarac puhao ravno u prozore i izvana dodatno donosio miris cvijeća i cvjetne latice. I tako su po nama, katedri i profesorici padale latice, a njeno lice postajalo je sve crvenije i crvenije. Ja sam se prepao da je možda alergična i da će se ugušiti pa sam povikao: „Drugarice profesorice (bilo je to u državi i u vrijeme kad smo se službeno oslovljavali s druže i drugarice), drugarice pa to dolazi izvana!“

U očekivanju kazne

Radana je tad već po kosi i odjeći imala cvjetne latice te je, vidjevši katedru i dnevnik posutu laticama, povjerovala i naredila: „Zatvorite sve prozore!“ U hermetički zatvorenoj učionici već je nakon nekoliko minuta miris indijskih štapića postao tako jak da bi i najortodoksniji hinduist pao u nesvijest. Profesorica je u jednom trenutku ugledala tanke pramenove dima kako se viju iz katedre, sagnula se i slijedeći ih pogledom ugledala *incense*. Uspravila se i s pobjedničkim „ah, konačno sam vas uhvatila“ izrazom na licu rekla: „Ako se ne javi onaj tko je to uradio, cijeli će razred dobiti ukor!“ Ja sam pokunjeno ustao, imao sam latice cvijeća i u kosi i na nosu i prestravljen u očekivanju kazne izgledao tako smiješno da su Radana i cijeli razred prasnuli u smijeh.

I s tim smijehom sve se završilo, ta epizoda ostala je naša tajna, a između nas i profesorice ostao je poseban urotnički odnos do kraja školovanja. Kasnije su mi desetljećima učenice III. gimnazije govorile da je i njima engleski predavala profesorica Würth. No igrom sudbine njenu tajnu doznao sam tek nedavno, upoznao sam njene susjede i svraćao u kuću u kojoj je živjela i preminula. Radana Würth bila je dijete s Kozare koje je roditelje izgubilo u II. svjetskom ratu. Usvojila ju je plemenita obitelj Würth i prihvatila kao svoje dijete, školovala se u Zagrebu i dio njenog života upravo sam vam ispričao.

Sakupljači starih predmeta

Povijest u rukama

Odjeci daleke prošlosti koji nam pomažu da bar nakratko zavirimo u davna vremena.

Gasmaska

Mia Maurović, IV. f

U mnogim domovima, među svim predmetima, nađu se i oni iznimno stari. Zanimalo nas je koji su razlozi zašto neki ljudi uživaju sakupljajući ili postavljajući te predmete na svoje police. Jesu li razlozi samo nostalgične naravi, pate li za nekim vremenima u kojima sami nisu živjeli ili jednostavno vole skupljati? Da bismo rasvijetlili razloge i saznali što se sve skuplja, razgovarali smo s troje učenika naše škole.

Stara ploča – novo veselje

Vida Ćurčić, učenica II. f razreda, kaže da ju je oduvijek privlačilo sve što je retro: stari filmovi, knjige, bendovi i glazba. „Želja da kupim gramofon pojavila se prije nekoliko godina, kada sam sve albume htjela slušati u “izvornom” obliku. Tada sam prvi put krenula u potragu za pločama. Moja je mama bila ugodno iznenađena idejom kupnje gramofona i skupljanjem ploča, ali je rekla kako su njene brojne ploče iz djetinjstva izgubljene“, dočarava nam Vida početak svoga skupljanja gramofonskih ploča. Krenula od nule, a njezina kolekcija još uvijek nije baš velika, kako sama kaže, ali je raznolika i njoj jako draga. Uglavnom obuhvaća razdoblje od 50-ih do 90-ih godina, a najčešći je žanr *rock*. „Naravno, tu je i *jazz* i pop, a trenutačno sam u potrazi za klasičnom glazbom“, objašnjava Vida raznolikost svoje kolekcije. Vida često posjećuje trgovine s pločama tražeći nešto novo tako da kolekcija malo po malo raste. „Ploče slušam po cijele dane, a daleko mi je najdraži album Rolling Stonesa iz ‘73. *Goats Head Soup*. Većini ploča ne znam starost, ali otprilike pola ploča je novo, a ostale su kupljene u raznim *outletima* u Zagrebu ili Münchenu“, otkriva Vida. Unatoč svom velikom interesu još uvijek nema osjećaj da zna dovoljno o njima i gramofonu. Naprotiv, pri prvom slušanju svake ploče provjerava je li sve dobro složila kako slučajno ne bi oštetila ploču. „Moje neznanje nimalo me ne opterećuje, već mi je drago što me svako novo saznanje još uvijek veseli kao i prvi put,“ vedro završava Vida svoju priču.

Novčić po novčić

I naš sljedeći sugovornik na svoj kolekcionarski put krenuo je sam, ali ne bez novčića u džepu. Patrika Raguža, učenika I. f razreda, odmalena fasciniraju strane kulture i funkcija novca u društvu pa je zbog toga i započeo sa skupljanjem novca. „Puno mu pomaže i to što mi mama radi u avionu te često sa sobom donese strane novčiće. Vikendima ponekad znam s obitelji otići na sajmove i tamo tražim novčiće koje nemam ili koji mi se svide“, ispričao nam je Patrik.

Novčići, novčići

Osim stranih i starih novčića, Patrik skuplja i kolekcionarske novčiće, poput kovanica od 25 kuna koje HNB izdaje samo posebnim prigodama. Osim lako dostupnih eura, dolara, pennyja i sl. novčića, Patrik u svojoj kolekciji ima još mnogo toga. Kao od šale nabrojio je: „Imam još mađarske forinte,

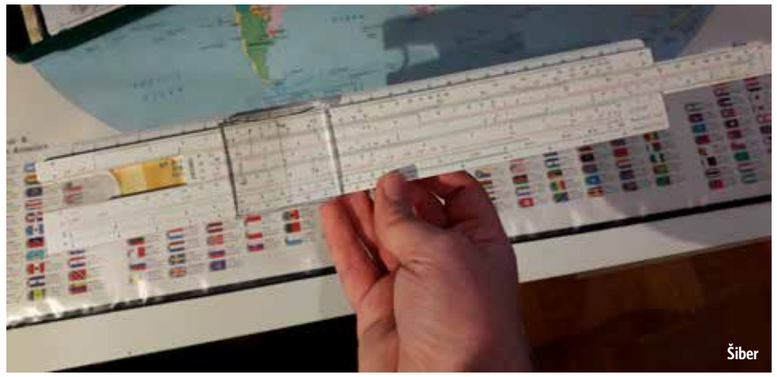
Šiber

urugvajske pezose, južnoafričke rande, kostorikanske kolone, češke krune, indijske rupije, islandske krune, kuvajtske dinare, čileanski pezo, bahamske dolare, turske lire, poljski zlot, danske krune, starogrčke drahme, starošpanjolske pesete, kineske renminbije, stari kineski novčić iz dinastije Qing (Guang Xu Tong Bao novčić), malezijske ringite, brazilske reale, peruanske nove sole, stare nizozemske guldene, novozelandske dolare, švedske krune, kubanski pezo, hongkonške dolare, stare francuske franke, stare talijanske lire, stare jugoslavenske dinare, stare portugalske eskude, sovjetske rublje, konvertibilne marke (BIH), makedonske denare, vijetnamske donge, dirham UAE, južnokorejske vone te iračke dinare.“ Od svih naziva zavrtjelo nam se u glavi, ali tu nije kraj njegovoj kolekciji. Naime, ima i neke jubilarne novčanice, na primjer, kovanicu od 50 lp za proslavu Europskog nogometnog prvenstva ‘96 u Engleskoj, novčić od 5 kuna tiskan za 500. obljetnicu tiskanja Senjskog glagolskog misala, kovanicu od 2 kune FAO (Organizacija za hranu i poljoprivredu UN-a). „Kovanice od 25 kuna koje posjedujem izdane su za: Prvi kongres hrvatskih esperantista, hrvatsko Podunavlje, primanje RH u OUN, 10. obljetnicu priznanja RH, obljetnicu uvođenja kune te predsjedanje RH vijećem EU 2020.“ Patrik nam je otkrio i koji je najvrjedniji novčić u njegovoj kolekciji: „To je američki *liberty silver dollar* iz 1985. napravljen od čistog srebra.“

Radni stol kao muzej

Na radnom stolu Matije Špoljarića iz II. f razreda ne nalaze se samo knjige. „Na njemu su neke kovanice, stari mikroskop bez leća, funkcionalni šiber i gasmaska“, otkriva Matija sadržaj svog radnog stola. „Posjedujem četiri starije kovanice iz različitih država, jedan engleski penny iz 1980. i jedan australski dolar iz 1984., oba s likom kraljice Elizabete II., 25 nizozemskih centi iz 1998. i 100 talijanskih lira iz 1977. Dobio sam ih od djeda koji ima veću kolekciju

Starinski mikroskop

starih novčića, uključujući i stare njemačke marke iz 1940-ih“, nabraja Matija svoje blago. Zanimalo nas je što je šiber koji drži na svom stolu. „Moglo bi se reći da je on predak današnjih kalkulatora“, kaže Matija. Ta stvarčica izgleda poput drvene daščice s pomičnim središnjim dijelom, ali Matija objašnjava da su se njegovim pomicanjem izvodile različite matematičke operacije, od zbrajanja i oduzimanja do sinusa, kosinusa i logaritama. Za svaku operaciju postoji točno određen algoritam kako se dijelovi trebaju pomaknuti i poklopiti kako bi se došlo do rješenja. „Moj djed ga je koristio na fakultetu, a zanimljiva je činjenica da se na samom početku trebao položiti ispit iz šibera da se utvrdi zna li se njime služiti. Da je pao, izgubio bi pravo na daljnje obrazovanje, a pošto je on išao na RGN pa zatim na PMF, to mu je bilo od velike važnosti“, prepričava Matija zanimljivu djedovu priču.

Corona, ali ne virus

O mikroskopu Matija ne zna mnogo osim da je star. Koristio se za školske potrebe i povećavao je 100, 200, pa i 300 puta. „Do ostalih informacija o njemu nisam mogao

Vidin gramofon

doći zbog smiješne činjenice da je mikroskop marke Corona, a ako danas pretražujete na internetu tu riječ, dobijete samo koronavirus“, smije se Matija. A odakle gasmaska? „To je njemačku gasmaska iz 2. svjetskog rata, a mama je je kupila preko Njuškala od čovjeka koji prodaje takve antikvitete. Maska je namijenjena djeci odjevnog broja 3, ako se ne varam, na njoj je ispisano mnogo brojeva i simbola za koje nisam siguran što znače, a upute ne mogu naći. Napravljena je od gume, neoštećena je te ima vizire i filter“, vrlo je detaljan Matija. Završavamo ovo zanimljivo putovanje Matijinim odgovorom na pitanje zašto to sve drži na svom radnom stolu: „Fascinira me ‘životni put’ tih predmeta, put koji su prošli od mjesta svog nastanka do danas. Imali su svoju svrhu, a danas su odjeci te prošlosti i dopuštaju nam da bar nakratko virnemo u ta davna vremena. Tko zna u čijim su sve rukama bili. Sve u njihovu životu savršeno se posložilo samo da bi bili ovdje i sada.“

Moderno je biti retro?

Individualnost zvana moda

Oprostite, gospodine, parkirali ste svoj vremeplov 100 godina prekasno.

Marko Višić, IV. f

Svaki nas tjedan profesor povijesti podsjeti kako trebamo biti *učenici istraživači*, kako se zadaća ne može raditi *ofrlje* i kako trebamo naći više pouzdanih izvora iz literature. Jednina istraživanja koja sam ja ikada proveo bila su ona koja uključuju prepisivanje prve rečenice s *Wikipedije* ili probijanje kroz gustu prašumu knjiga u torbama razrednih kolega kako bih prepisao zadaću. Priznajem da ne volim povijest jer učimo o stvarima koje za današnji život nisu baš relevantne, no dio prošlosti koji me oduvijek zanimao onaj je koji nema veze s politikom i ratovima, a to je način života i stil odijevanja. Na društvenim mrežama pratim ljude koji se odijevaju kako se nekada odijevalo, a gotovo je nemoguće ne primijetiti kako je način odijevanja nekih mojih vršnjaka inspiriran modom prošlih vremena.

Ostat ću mlad

Tako sam se, kao pravi *učenik istraživač*, upustio u istraživanje *mora* različitih stilova i njihovih varijacija koje *fura* naša generacija, a odišu primamljivom retro ili *vintage vibrom*.

Retro duo

Svoje sam istraživanje odlučio započeti u vlastitom razredu s obzirom na to da dvije moje kolegice, Amalija i Lucija, njeguju stilove koji zrače prepoznatljivom retro energijom. Lucijin je stil, u zadnje vrijeme, mješavina *vintage* i modernog stila, dok Amalija svoj otkačeni stil, koji najviše odgovara 80-ima, naziva stilom Akademije dramskih umjetnosti jer primjećuje kako ljudi s Akademije imaju sličan način odijevanja.

Amalija mi je za početak otkrila da je prije *nije bilo briga* kako se odijeva dok nije počela posuđivati stvari iz sestrina ormara, a zavirila je i u majčin ormar pun džempera i hlača visokog struka koje je njezina majka nosila kada je bila studentica. Lucija je svoj stil otkrila u prvom i drugom razredu srednje škole kada je počela slušati *punk* i *grunge*. U drugom se razredu odijevala *grunge*, ali kaže da je sad zrelija pa je i njen stil manje intenzivan. „U prvom srednje tata se bojao da ću, ako kupim marte, *ofarbati* kosu te staviti piercinge i tetovaže”, smije se Lucija. Amalija je, pak, imala fazu nošenja velikih majica, a sada nosi puno košulja te otkriva da njena obitelj voli tzv. *slow fashion*, nekomercijalno proizvedenu odjeću. Najdraži joj je odjevni predmet traper jakna koju je nosila sa šest godina, ali kaže: „Čudno će vam biti, ali tu jaknu nosim i dandanas.”

Smiješak, molim!

Protivnice *fast fashiona*

Ljudi znaju pohvaliti Amalijine odjevne kombinacije pretpostavljajući da se bavi umjetnošću, a Lucija isto dobiva komplimente te se kroz smijeh prisjeća kako je, dok je razvijala svoj stil, znala izgledati kao *klošar*. „Vjerojatno i sada ponekad djelujem tako. Kada odijevaš ono u čemu ti je ugodno i što ti se sviđa, onda razvijaš svoj stil i to dobro utječe na tvoje samopouzdanje”, tvrdi Lucija. Amalijini su odjevni predmeti unikatni, a najvažnije joj se čini ne kopirati ničiji stil. Kaže da treba krenuti od udobnih hlača koje dobro stoje jer one određuju sve ostalo. Amalija zaključuje da je jedan od

najljepših osjećaja uz odjeću kada ju možeš s ljubavlju baciti: „Znaš da si nešto toliko iznosio, da si toliko uživao.” Smatra da se u današnjem *fast fashion* društvu roba lako odbacuje, a Lucija dijeli mišljenje da

“Oprostite gospodine, parkirali ste svoj vremeplov 100 godina prekasno”

je odjeća prije bila kvalitetnija jer, osim što odjevne komade nalazi u popularnim trgovinama, i ona zna posuditi odjeću koju je njezina majka nosila u svojoj mladosti. Osim odjeće 80-ih i 90-ih, Lucija smatra da su i filmovi i glazba tada imali veću kvalitetu. Kao glavni razlog zašto bi voljela živjeti tada, navodi nepostojanje društvenih mreža. Amalija bi također voljela živjeti u 80-ima jer su ljudi bili optimističniji i jer sluša glazbu tog vremena. Lucija zaključuje kako ipak postoji jedan uvjet, a to je da poznanstva može preseliti u to doba jer su joj ipak ljudi koji je okružuju važniji od vremena.

Trio classicus

U daljnjem sam istraživanju *naletio* i na tri prijateljice koje od ove godine pohađaju Klasičnu gimnaziju – Mašu, Janu i Margaritu. Dok Margaritin stil vuče inspiraciju od 40-ih do 70-ih, Janin je stil inspiriran 60-ima, a Mašin 90-ima. Na početku mi je Margarita objasnila kako su svi u Klasičnoj ekstravaganto odjeveni pa stilovi ovih triju prijateljica ne odudaraju previše u odnosu na njihove kolege. Dobivaju uglavnom samo komplimente iako zna biti i drugačijih komentara. Tako je Mašu netko upitao jesu li danas maškare, a Margarita se prisjeća muških komentara kad odjene majicu sa slikom nekog *benda*: „OMG! Jel’ ti uopće slušaš taj bend? Navedi mi tri pjesme”, jer vlada mišljenje da cure ne slušaju *rock* i nose stvari zbog mode. Maša voli posjećivati buvljake, kao što su *Boogaloo* i *Hrelić*, a Margarita voli ići u *vintage shopove* koje opisuje kao romantizirane *thrift shopove,* no djevojke kažu kako zapravo odjeću pronalaze gdje god stignu – ponekad u popularnim trgovinama, a nešto su naslijedile od svojih majki tako da iz iskustva znaju da je odjeća prije bila kvalitetnija. Jana ističe: „Danas se odjeća radi u užasno lošim uvjetima zato što trendovi užasno brzo dolaze i odlaze.“

Jana i Margarita, kojima su 60-te najdraže, opisuju kako ne bi htjele živjeti tada jer „ljudi romantiziraju to doba kao da je bilo savršeno, a ustvari je bilo savršeno samo za bogate bijelce. a za ostale nije bilo baš tako zabavno.“ Margarita bi voljela da danas vlada ta estetika i glazba koju voli slušati na pločama zbog fizičkog procesa, a voli pogledati i crno-bijele filmove, a Jana se bavi fotografiranjem filmom. „Kod fotografije filmom sviđa mi se stari izgled slika, definitivno se doda nekakva atmosfera i duh koji ne možeš dobit normalnim digitalnim *fotićima*“, objašnjava mi Jana te dodaje kako je isplativost subjektivna. Za razliku od svojih prijateljica, Maša bi voljela živjeti u razdoblju svoga stila, odnosno u 90-ima jer uvjeti života nisu bili toliko nepovoljni, a tehnologija ipak nije posve zavladala. Voli *feeling* 90-ih kada sluša glazbu i gleda filmove iz tog vremena koji svjedoče o načinu života. Iako voli *Prijatelje*, Maša smatra da je serija nerealistična i da, osim mode, ne prezentira to doba kako treba: „Mislim da je veliki *hype* oko toga, da je opet eksplodirala (serija), zato što ljudi vole sve što je roza, lijepo i nerealistično.” Iako ne negiraju činjenicu da ponekad ne prolaze baš jeftino, djevojke kažu da njihova odjeća i hobiji nisu ni toliko skupi. Neophodan je vlastiti angažman, a često se i od postojećih komada odjeće može složiti retro *outfit*.

Full vintage

Pri istraživanju starih modnih stilova nikako nisam mogao ne ostati fasciniran zagrebačkim maturantom Mikulom Petrom. Naime, Mikula nosi stil s početka 20. stoljeća, najviše iz 20-ih, tako da sam, shvativši da je savršena osoba za temu broja, dogovorio susret s njim. Na prvi me pogled fascinirala njegovo uspravno držanje, a kasnije mi je objasnio kako je zapravo jako neugodno zgrbiti se u toj odjeći – hlačama visoka struka, tregerima i tvrdoj kragni. Mikula se upustio u ovaj stil radi hlača. „Danas se odjeća radi na drugom principu – ne rade puno različitih modela pa je svaki savršen za jednu osobu, nego jedan univerzalni koji svima stoji malo loše, malo dobro”, objašnjava Mikula svoj neobičan razlog. Osim toga, dodaje kako se staroj odjeći pristupa s drugim mentalitetom – investira se u nešto skupo, ali izrazito kvalitetno što traje doživotno: „Kad imaš nešto staro 100 godina, vjerojatno će biti staro još 100 godina”, a kao primjer navodi kaput koji datira iz 1880. godine, a djeluje kao da je nov. Čini se da *Nokia* ipak nije najvječnija stvar na svijetu.

Mikula me uputio u još nekoliko važnih detalja: treba naučiti zašiti šav ili gumb, jako je važno naučiti svoju veličinu da se odjeća ne osjeća na tijelu. Košulje se gle-

Uvijek zrihtan

daju po širini vrata, odijela po širina prsa, a hlače po širini struka s tim da je važno da imaju *ekstra* platna što omogućuje samostalno određivanje dužine. Takav se sustav u potpunosti prilagođava pojedincu

Posebna...

naspram klasičnih veličina koje variraju među kompanijama. Ljudi misle da je stara odjeća neudobna, a ustvari zbog savršenog individualnog kroja omogućuje optimalnu pokretljivost. Tvrda kragna omogućava se ne uguši, a odjeća je rađena u dijelovima tako da, kada se kragna ošteti, zamijeni se drugom. Mikula kaže kako je to jedina točna stvar u *Peaky Blindersima*. Visok je struk hlača tijekom povijesti bio standard jer prati prirodan struk što omogućuje da ne padaju, a stara je odjeća davala iluziju oblika i proporcija. U Hrvatskoj nema takve odjeće jer je uništena zbog ratova i komunizma, a ljudi su bili siromašni da je čuvaju pa mi je Mikula pojasnio kako danas na internetu postoje specijalizirane trgovine s *vintage* odjećom.

Povijest kao sudbinski znak

Mikula me upozorio da ću primijetiti šećući s njim gradom da ljudi upiru poglede u njega, a rekao je da zna biti i dovikivanja, s čime se izvan Hrvatske nije susreo. no rijetko je to zlonamjerno. „Većini se ljudi sviđa. U najgorem slučaju mi kažu da izgledam kao Peaky Blinders, a u najboljem da ih podsjećam na *didu*”, prepričava Mikula anegdote.

Mikula je sretan što ne živi u vrijeme svoga stila i kaže: „Volim znati da se ja biram oblačiti tako.“ Iako voli *jazz*, glazbu toga razdoblja, bilo bi mu žao da ne može čuti i pokoju modernu pjesmu. Osim toga, voli gledati i nijeme filmove te pojašnjava kako ih je 90% izgubljeno jer tada nije postojala televizija pa bi nakon projekcije u kinu, filmovi često bili bačeni.

Prilikom ovog zanimljivog istraživanja došao sam do jednako tako zanimljivog zaključka – više-manje nitko od ispitanih nije preveliki ljubitelj povijesti kao predmeta u školi ili nemaju iz njega najbolje ocjene, a neki su čak i izrazili mržnju zbog vojno-političkog gradiva. Osim te zanimljive poveznice, mene je ovaj projekt potaknuo na dodatno istraživanje pa, tko zna, možda sad i napravim pokoju zadaću. Mržnja povijesti očito je sudbinski znak.

A dok budete čitali školske novine i možda baš ovaj članak, postoji šansa da vidite *luđaka* s cilindrom na školskom hodniku kako maše štapom ili džepnim satom, a ako vam se svidi, slobodno mi se pridružite, mogu

Dašak crvene boje

vam dati pokoji savjet, ako se i vi odlučite upustiti u ove *vode*, jer svaki stil priča svoju intrigantnu priču.

Pitalica:

Da možeš spasiti samo jednu stvar iz ormara od požara, to bi bila:

AMALIJA
plava dječja traper jakna

LUCIJA
marte

JANA
dugačka crna baršunasta haljina

MAŠA
pilotska kapa kupljena u Poljskoj

MIKULA
frak kaput iz 1910-ih

Da ostatak života možeš slušati samo jednu pjesmu, bila bi to:

AMALIJA
(Nije se mogla odlučiti, ali najvjerojatnije neka Stublićeva.)

LUCIJA
Ajme, ne znam!

JANA
The Beatles: Your Mother Should Know

MAŠA
Fafafa

MIKULA
Al Bowlly: If I Had You

Da ostatak života možeš gledati samo jedan film, bio bi to:

AMALIJA
Plavuša s Harvarda

LUCIJA
Forest Gump ili Vatromet taštine

JANA
Grand Budapest Hotel

MAŠA
Annie Hall

MIKULA
Isijavanje

Anketa o mentalnom zdravlju srednjoškolaca

Nitko nije ostao netaknut

Ipak, mnogi su učenici uočili i pozitivne promjene kod sebe – ojačali su kao osobe, naučili cijeniti male stvari i osvijestili važnost bliskosti s obitelji i prijateljima.

Chiara Pumper, IV. d

Pandemija je na svakome od nas ostavila traga. Pitanje je samo u kolikoj mjeri? U potrazi za odgovorima, polaznici Fakultativne nastave iz psihologije pod vodstvom profesorice I. Delač osmislili su i proveli anketu o mentalnom zdravlju srednjoškolaca u doba pandemije. Iako je početno osmišljena kao dio projekta „Psychme2“, u kojemu naša škola preko eTwinninga sudjeluje zajedno sa školama iz Turske i Poljske, anketa je s vremenom poprimila nešto razrađeniji oblik. Tako je, recimo, nedavno ubačen dio pitanja o potresima u Petrinji i Zagrebu. Rezultat će se, čim se prevede na engleski, ipak podijeliti s partnerskim školama radi boljeg razumijevanja svih rezultata.

Zabrinutost za druge više nego za sebe

Nas osobno, naravno, vjerojatno ipak najviše zanimaju rezultati „naše“ ankete. Nakon nekoliko mjeseci dogovora, rada i konačnog prikupljanja podataka, ponosno možemo objaviti kako su rezultati stigli. Na anketu se odazvalo više od četvrtine učenika, najviše iz četvrtih, a najmanje iz prvih razreda. Odaziv je, unatoč tome, uglavnom pravilno raspodijeljen, a rezultati su na dijelovima poprilično zanimljivi. Kako bismo postigli bolji uvid u njihovo značenje i moguće dugoročne posljedice, kao i odgovor na pitanja što i kako dalje, obratili smo se profesorici Ivani Delač. Govoreći rezultatima istraživanja koji se tiču koronavirusa, profesorica navodi: „Velik broj učenika izražava značajnu zabrinutost da će se njima bliske osobe zaraziti koronavirusom, znatno ih je više od učenika koji se boje da će se sami zaraziti.“

Ovakav rezultat možda je i logičan s obzirom na to da je oko 10 % učenika bilo zaraženo, dok ih je znatno veći broj pozitivno odgovorilo da je obolio netko njima blizak. A iako je mnogo učenika priželjkivalo povratak na *online* nastavu (naročito u vrijeme ispita), izgleda da ni karantena nije prošla „bezbolno“. „Vrlo mali broj učenika smatra da je karantena na njihovo mentalno zdravlje djelovala pozitivno“, kaže prof. Delač. „Nadalje, mnogo učenika osjeća se nervoznije otkako je karantena završila, a većem broju je proljetna nastava na daljinu negativno utjecala na sposobnost koncentracije na nastavu nakon povratka u škole. Bilo im se teško prilagoditi na nastavu uživo te su postali anksiozniji.“

Potres – značajno traumatsko iskustvo

Većina učenika izjavila je da jednako mnogo vremena provodi na društvenim mrežama kao i prije karantene, a profesorica upozorava da se stav prema medijima mogao promijeniti i na gore. „Iako velik broj ispitanika prepoznaje da mediji mogu negativno utjecati na mentalno zdravlje pojedinca, kao i na mišljenje pojedinca, daleko prevelik broj učenika ne provjerava vjerodostojnost informacija koje pročitaju ili čuju u medijima – što znači da su podložniji lažnim vijestima, teorijama zavjere i ne razvijaju kritičko mišljenje spram informacija iz medija“, objašnjava prof. Delač.

Potres se, također, pokazao kao nezanemariv faktor u narušavanju mira učenika o čemu prof. Delač govori: „Veliku većinu potres je uznemirio znatno više od pandemije, izrazito ili donekle jako su ga osjetili, a jedan nezanemariv dio učenika iskazuje značajne posljedice – povećanu zabrinutost za članove svoje obitelji, općenito manji osjećaj sigurnosti, pojačanu osjetljivost na zvukove slične potresu i fantomske potrese (osjećaj da se događa podrhtavanje iako ga objektivno nema), te smetnje spavanja i strah od novih potresa. Iz toga je vidljivo da je za naše učenike potres bio značajno traumatsko iskustvo, s kojim se većina uspješno nosi, no kod dijela učenika ipak je došlo do produljenih traumatskih reakcija koje mogu značajno narušiti mentalno zdravlje.“

Visoka razina anksioznosti

Zanimalo nas je što na temelju svih tih rezultata profesorica može zaključiti o stanju u našoj školi. „Najveći rizik koji iščitavam iz našeg istraživanja jest kako nezanemariv broj učenika nije optimističan u vezi svoje budućnosti, osjeća se izolirano i neshvaćeno, kao da će se dogoditi nešto loše. To govori o visokoj razini anksioznosti kod tih učenika. Također, velikom broju učenika čini se da se ne miču s mjesta i sve manje toga ima im smisla“, pojašnjava profesorica Delač.

Posebnu zabrinutost budi nekoliko informacija koje su proizašle iz ankete. Jedna je sigurno i ta da je u obiteljima pojedinih učenika tijekom karantene bilo više agresivnih reakcija (verbalnih ili neverbalnih) nego prije, nekoliko učenika čak je pomislilo pobjeći od kuće.

Ipak, postoje i razlozi za optimizam koje profesorica iščitava iz istraživanja: „Prije svega to što se velika većina učenika pridržava epidemioloških mjera i izbjegava mjesta na kojima se okuplja velik broj ljudi, što je važno za suzbijanje epidemije. Velik dio usto je barem donekle svjestan da mladi ne shvaćaju upozorenja iz medija dovoljno ozbiljno iako i njih informacije iz medija o pandemiji danas manje uznemiravaju nego tijekom proljetne karantene. Također, velik broj učenika izrazio je dobru razinu podrške i adekvatne komunikacije, kako unutar svojih obitelji, tako i s prijateljima.“

Zraka optimizma

Svakako je ohrabrujuće što je, iako zabrinjavajući faktori postoje, većina učenika iz cijele situacije uspjela izvući i nešto pozitivno jer se pokazalo da se većina učenika uspješno nosi sa zahtjevima razdoblja u kojem se nalazimo već godinu dana, a mnogi su opisali i pozitivne promjene koje su uočili kod sebe – ojačali su kao osobe, naučili cijeniti male stvari, kao i osvijestili važnost bliskosti s obitelji i prijateljima.

I, iako doza opreza još postoji, već se planiraju strategije za suzbijanje negativnih posljedica koje smo mogli naslutiti. Spominju se radionice i novi projekti, a očito je kako će i Fakultativna nastava psihologije i sljedeće godine imati pune ruke posla. Ipak, ako je vama ili nekome koga znate potrebna pomoć, ohrabrujemo vas da se javite stručnoj službi škole ili kontaktirate osobu od povjerenja. Nitko od nas nije nedodirljiv, pa su čak i mnogi profesori naglasili kako su ih potres i pandemija uznemirile. Zapamtite: nitko od nas ovo ne mora prolaziti sam.

„Svi smo svjesni potrebe da pazimo na svoje mentalno zdravlje kako bismo izbjegli pregorijevanje i uspješno se nosili sa stresom. I zato radimo na tome, kao pojedinci i kao kolektiv“, naglasila je profesorica Delač.

Naprijed bez straha!

Razgovor s Danijelom Bursaćem

Sportom protiv anksioznosti

Stres, strahovi i nesigurnost prizlaze prvenstveno iz neznanja. Ako vladamo materijom, strah je minimalan.

Erika Valešić, III. a

Danijel Bursać nije samo liječnik, on je prije svega sportaš, sudac i trener. Iako je njegova profesionalna karijera vezana uz Kliničku bolnicu „ Merkur“, Kliniku za ženske bolesti i porode gdje radi kao specijalist ginekologije i opstetricije, subspecijalist humane reprodukcije i endokrinologije, sve svoje slobodno vrijeme provodi u Taekwondo klubu **Čigra**. Dugogodišnje bavljenje sportom u djetinjstvu, a kasnije trenerska i sudačka uloga te liječnički poziv, bili su razlog da odgovore na pitanja vezana za našu ovogodišnju temu broja potražimo u razgovoru s njim. Naime, Taekwondo klub **Čigra** poznat je u Gradu Zagrebu, ali i šire, po radu s djecom i odraslima s posebnim potrebama (tjelesnim i intelektualnim oštećenjima). Činilo nam se da je upravo dr. Bursać stručan odgovoriti na pitanje možemo li se protiv strahova boriti sportom jer se s njima, sigurni smo, mnogo puta susreo. Jedan veliki sigurno je i pobijedio, kako i sam kaže, kada je odlučio trenirati djecu s posebnim potrebama. Na pitanje kada se i zašto to dogodilo, dr. Bursać odgovara: „Krenuo sam s time jer to nitko nije ranije pokušao i svi su se bojali. Smatrao sam da i tim ljudima treba pružiti priliku da se izbore za svoje mjesto u zajednici, da pronađu sebe u sportu, te da se razbije stigma o ljudima s posebnim potrebama kao manje vrijednim članovima sportske taekwondo zajednice.“

Živimo u vremenu brojnih strahova, a anksioznost više nikome nije nepoznata riječ.

Nikad premaleni

Može li se ona pobijediti ili bar umanjiti sportom?

Psiholozi neugodno čuvstvo manjega ili većega intenziteta, izazvano stvarnom ili pretpostavljenom opasnošću, nazivaju strahom. Strah ima doživljajnu ili subjektivnu komponentu, koju čini povećano uzbuđenje, želja da se pobjegne, sakrije ili krene u napad na izvor straha, te fiziološku, koju čine promjene potaknute povećanim uzbuđenjem autonomnoga živčanog sustava (npr. lupanje srca, znojenje, drhtanje, suhoća usta). Čuvstvo straha razlikuje se od anksioznosti koja za razliku od straha najčešće nema poznat uzrok te je češće potaknuta nekom pretpostavljenom ili zamišljenom prijetnjom ili opasnošću.

Smatram da je važno odrediti uzrok straha. Ako ga ne znamo, ne možemo se ni boriti protiv njega ili ga prevladati i napraviti korak dalje. Brojna znanstvena istraživanja dokazuju da ljudi koji su se bavili bilo kojim oblikom sporta imaju manju incidenciju anksioznosti i depresije. Rezultat je to koncentracije, fokusiranosti i upornosti koju su iz sporta prenijeli u svakodnevni život. Taekwondo je jedan od individualnih borilačkih kontaktnih sportova, izrazito dinamičan i zahtijeva puno koncentracije, fokusiranosti, koordinacije, propriocepcije i motorike. U sportu, vaš glavni suparnik ponekad nije pojedinac s kojim se natječete, u sportu vaš glavni suparnik je strah. Ako vi ne uspijete kontrolirati strah, on će početi kontrolirati vas. Smatram da strah proistječe iz neznanja i nemoći. Tek kada nešto znamo i dovoljno smo izvježbani da vladamo materijom, možemo vladati situacijom i puno lakše podnositi i rješavati probleme koji se pred nama nalaze.

Ipak, često nas, bez obzira na našu pripremljenost, snađu nenadane situacije. Kako postupiti u tom slučaju?

Ne postoji univerzalno rješenje, svatko je individua za sebe. Ljudski karakter je nešto što određuje genetika i okolina u kojoj živimo i radimo. Svi smo karakterno različiti i percipiramo stvari i događaje u svojoj okolini na različite načine. Fokusiranost na problem i brzina njegova rješavanja je individualna, no ljudi koji su fokusiraniji na problem u pravilu ga i brže rješavaju. Epidemije, pandemije, prirodne katastrofe brojne su situacije koje ne možemo voljno kontrolirati. Budimo realni, takve se situacije ne mogu predvidjeti ili spriječiti, ali u trenutku kad se dogode, moramo zadržati zdrav razum i reagirati na način da spasimo sebe i druge. Ne smijemo prepustiti panici da nas vodi jer čovjek u panici nije vođen razumom. Sabranost i pribranost su ključne. Napominjem, ipak sve ovisi od osobe do osobe.

Posvećenost smanjuje strah

Čini li Vam se ipak da riječ anksioznost sve češće čujemo?

U dječjoj i adolescentnoj psihijatriji i psihologiji, anksiozni poremećaj sve je češće korišten pojam. Posljedica je to posljednjih desetak do petnaestak godina života u virtualnom svijetu medija koji se danas sve više koristi. Upravo je tinejdžersko razdolje, zbog emocionalnih promjena i nejasnih shvaćanja, najnestabilnije razdoblje i najviše pogođeno anksioznim, paničnim i sličnim poremećajima. Čovjek je oduvijek socijalno biće, navikao živjeti u društvu i ostvarivati

Kad smo veseli, svi smo pobjednici!

Medalja za snažne

socijalni kontakt s drugima. Smatram da tu socijalnu interakciju virtualni mediji nikada neće moći zamijeniti. Dugoročno će oni djelovati negativno na društvo uzrokujući sve veću introvertiranost pojedinaca. Argumentirano stojim iz toga da su nam društvene mreže unazad nekoliko godina više naškodile, nego donijele sreću, koliko god su nam na neki način pomogle. Važno je istaknuti da društvene mreže jako iskrivljuju sliku pravog života, dajući nerealnu sliku i namećući predefinirane obrasce ponašanja mladih danas. Upravo ta nerealnost definira ljudski pogled na svijet i razvija njegov kritički stav i mišljenje.

I u školi sve češće svjedočimo paničnim napadima. Na koji se način boriti sa strahom koji nam izaziva škola?

Stres i anksioznost vezane za školu i učenje oduvijek su prisutne u školaraca i studenata. Ono što možete učiniti da smanjite taj stres je da odgovore na pitanja koja vode do neznanja vezano uz gradivo u školi ili fakultetu potražite u knjigama. Ugasite mobitele i uronite u svijet znanja, podataka i činjenica koje se nalaze u knjigama, koje će vam pomoći da savladate gradivo. Zašto škola stvara stres? Ponovno se vraćam na to da stres i strahove stvara neznanje i nesigurnost. Ako vladamo materijom, teško je izazvati strah. Za razvitak kritičkog stava prema određenoj temi, moramo pronaći, istražiti i naučiti puno podataka i činjenica da bismo tek tada mogli kreirati svoje vlastito mišljenje i stav. Nažalost, mladi danas ne uče za znanje, već za prolaz na testu u školi ili ispitu na fakultetu. Društvene mreže i digitalni mediji danas odvlače pažnju mladima od učenja. Zanimljivije je dva sata provesti za mobitelom nego za knjigom. Mediji svojim objavama i sadržajem ne kreiraju mišljenje, ne potiču na razmišljanje nego ga nameću. Zato vladaju strahovi o školi. U onom trenutku kad budete posvećeni školi, fokusirani na gradivo, upoznati s materijom nećete imati strah. Metode učenja i nastavna pomagala digitalizirala su se unazad dvadesetak godina, ali to je promjena koju moramo prihvatiti i izvući maksimum iz nje za vlastiti napredak.

A na koji način raditi na poboljšanju u svakodnevnom životu? Možemo li to učiniti sportom?

Prije svega, posvetite više pažnje sebi, ulažite u sebe, svoje znanje i vlastiti napredak. Sve što naučimo, uvijek nosimo sa sobom, znanje je nešto što nam nitko ne može oduzeti. Bavljenje sportom je dobro za naše fizičko, ali i mentalno zdravlje. Ono nam usađuje radne navike, uči nas koncentraciji, izvrsnosti, kompetitivnosti i postizanju konačnog cilja. U životu si moramo definirati ciljeve i težiti prema ostvarenju istih. To je jedini način uspjeha. Današnjim obrascima ponašanja čovjek se trudi da u životu ima više iako radi manje, a to nije smjer napretka današnjeg čovjeka.

I što biste na kraju poručili našim čitateljima?

Uvijek se sjetim rečenice svoje pokojne bake. Ona nije bila učena žena; bila priprosta, narodska žena, majka, baka. Uvijek je govorila: „Sine, gledaj tko ti govori, a ne što ti govori.“ I to je najispravnija rečenica koju me naučila. Ako niste u potpunosti posvećeni onome što radite, to proizlazi iz činjenice da nemate jasno definirane ciljeve, stavove i želje u životu. Mladi se danas prepuštaju stavovima mase, ne razvijajući vlastito kritičko razmišljanje. Vjerujem da će generacije koje dolaze to promijeniti.

Posvećenost je ključna!

Intervju s dramaturginjom Ninom Horvat o predstavi koja pruža podršku u odrastanju

Nije to samo „u mojoj glavi“

Reakcije na predstavu od samog početka zaista su divne – jedna djevojka rekla mi je da bi joj život možda bio potpuno drugačiji da je takvu predstavu gledala kad je bila dijete.

Chiara Pumper, IV. d

„Čini se kako naše vrijeme prolazi, a mi samo stojimo na mjestu!“ izjavila je nedavno jedna maturantica. A, sudeći po mrmorima odobravanja i mnogim sličnim komentarima koji su se tih dana mogli čuti na (praznim) školskim hodnicima, nije jedina koja tako misli. Zapravo, u svjetlu nedavnih događaja čini se kako su se takve i slične nesigurnosti probudile u mnogima, posebice mladima kojima se oduzima dragocjeno „najljepše doba u životu“.

Posljednjih godina sve više tinejdžera razvija neki oblik anksioznosti, a negativan je trend da su mlađe generacije stalno sve „nervoznije“ pod pritiskom svakodnevnice. I dok se za COVID-19 cjepivo već masovno proizvodi, svijetom hara jedna potpuno drugačija, ali jednako smrtonosna pandemija. A najveći je problem što se ona nalazi – u našim glavama.

Kako bi osvijestili ovakav problem, i unutarnje borbe iznijeli na svjetlost dana, kazalište Tirena u suradnji s inicijativom BoliMe na sceni je oživjela predstavu o mentalnom zdravlju mladih. Predstava „U mojoj glavi“ progovara o borbi dvoje mladih, Borne i Vanje, s anksioznošću i depresijom. Odlučili smo saznati nešto više o projektu u razgovoru s dramaturginjom Ninom Horvat.

Za početak, o kakvoj je suradnji riječ i kako je uopće došlo do nje? Kako se rodila ideja i kad je odlučeno „da, to je to, radimo to“?

Odlučila sam da želim raditi predstavu o mentalnom zdravlju nakon što se u mojoj široj okolini dogodilo nekoliko tragedija koje su bile povezane s mentalnim zdravljem. Bila je riječ o mladim osobama i to me jako pogodilo, imala sam potrebu nešto poduzeti. Javila sam se redateljici Tini Hofman s kojom sam prije toga radila tri predstave u Teatru Tirena i rekla joj o čemu bih voljela raditi predstavu. Ona je isti čas rekla – da! Nakon toga javila sam se Marini Vitković iz BoliMe i rekla joj otprilike: „Marina, želim raditi predstavu o mentalnom zdravlju, nemam još pojma što ni kako točno, ali radim je u ovoj sezoni i voljela bih da ste na neki način uključeni ako vam se to čini zanimljivo.“ Marina je isto odmah pristala.

Što je Vama, kao dramaturginji, bilo posebno važno pri nastajanju predstave?

Posebno mi je važno bilo da su sve informacije u predstavi točne i da nismo nešto pogriješili u medicinskom smislu. Dvije su psihologinje pročitale tekst kad sam ga napisala prije premijere da provjere jesmo li sve dobro opisali. Tijekom procesa Marina nam je dva puta došla na probe da nam da *feedback*. Osjećala sam veliku

Skrivena opasnost

odgovornost jer je riječ o vrlo ozbiljnoj i vrlo važnoj temi s kojom će se dio publike možda susresti prvi put.

Tko je sve radio na projektu?

Redateljica Tina Hofman, glumci Selma Mehić, Marijana Matoković i Andrej Kopčok, skladatelj Darko Horvat, kostimografkinja Lucija Prstec Smolčec, scenografkinje Ana Rimac i Matea Lemac, oblikovatelj svjetla Domagoj Klasić i dizajner Marko Matijašević. Ja sam radila dramaturgiju i napisala tekst za predstavu.

Mnogo ljudi, nije li?

Svatko od članova ekipe na svoj je način zaslužan za to što je predstava ispala tako kako jest. Stručna suradnica bila nam je Marina Vitković iz BoliMe s kojom sam se povremeno konzultirala tijekom procesa rada.

„Teška“ tema

Teme kojima se bavite nisu lake i oko njih i dalje postoji stigma. Jeste li se mogli poistovjetiti s njima ili je bilo onih kojima je bilo neugodno?

Prvu probu proveli smo dijeleći vlastita iskustva. Taj smo prvi dan samo razgovarali. I redateljici i meni tema mentalnog zdravlja iz različitih razloga vrlo je važna, a odabrale smo i glumce kojima je ta tema bila zanimljiva i htjeli su o njoj raditi predstavu. Svi smo imali iskustva s tjeskobom i većina nas je imala napadaje panike. Svi smo u svojoj okolini imali nekoga tko se borio s depresijom. Tako da je prvo što smo osvijestili bilo da su i anksioznost i depresija vrlo česta pojava i da su svuda oko nas. Nikome nije bilo neugodno razgovarati, dio nas se znao otprije, osjećali smo se sigurno jedni s drugima.

Kako je glumcima bilo predočavati svoje uloge, je li bilo nekih problema?

Redateljica i ja smo redovito provjeravale kako su nam glumci i je li nekome nakon probe bilo teško i ako je, zašto. Glumci su imali zaista jako zahtjevan zadatak i jako

sam im zahvalna što su se redateljici i meni prepustili s punim povjerenjem.

U rukama nevidljivog neprijatelja

A kako je predstava primljena? Kakav je bio odaziv? Budući da je namijenjena uzrastu od šestog razreda osnovne do trećega razreda srednje, kako su učenici reagirali? Jesu li se mogli „naći“ u predstavi, je li ih se dojmila ili ih je preplašila? Postoji li nešto što Vam je posebno ostalo u sjećanju?

Reakcije na predstavu od samog početka zaista su divne. Izdvojila bih meni najdražu – jedna djevojka rekla mi je da bi joj život možda bio potpuno drugačiji da je takvu predstavu gledala kad je bila dijete. Predstava je uvrštena u projekt “Osjećam” koji u suradnji s Gradom Zagrebom provodi umjetnička inicijativa te u programe dvaju festivala (20. Bitef Polifonija, 22. Susret profesionalnih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog Centra ASSITEJ), dva stručna simpozija (3. Stručni simpozij “Mladi i mentalno zdravlje” i 3. Znanstveno-umjetnički simpozij dramske pedagogije) i dvije manifestacije (2. Zagreb MentalFest i 9. Rijeka psihologije). Jedna scena iz predstave čak je završila u doktorskoj disertaciji jedne psihologinje. Struka je predstavu prepoznala kao nešto vrlo vrijedno i kao odličan medij kojim se može doprijeti do mladih. Naša ciljana publika također odlično reagira na predstavu. Često su nam se poslije predstave javljali odrasli koji su bili s u pratnji (roditelji, profesori) kako bi nam prenijeli reakcije. Predstava ostavlja vrlo snažan dojam na publiku. U par navrata javile su nam se mame koje su na predstavu dovele svoju djecu koja imaju problema s mentalnim zdravljem i rekle nam da su svi proplakali predstavu. Rekle su nam da je njihovoj djeci puno značilo na sceni vidjeti likove koji su poput njih, da znaju da se to ne događa samo njima, da nisu sami...

Anksioznost i Depresija kao scenski likovi

Vidim da ste dosta koristili govor tijela, zvuk, metafore i prikaze kako biste lakše objasnili neke pojmove. Mislite li da je publici time olakšano shvaćanje? Kako je uopće došlo do svih tih ideja?

Do velikog broja ideja redateljica i ja došle smo kroz rad s glumcima. Tijekom dva tjedna s njima smo radile improvizacije, istraživale, razvijale likove... Zatim sam ja na temelju dva izuzetno inspirativna tjedna i pročitane stručne literature napisala tekst. Dio ideja rađao se u hodu, dok smo postavljali tekst. Bitan element u predstavi je glazba. Anksioznost ima svoju vrstu glazbe i osnovnu melodiju, instrumente, a depresija svoju. Na početku predstave glazba je samo u naznakama, zvukovima ili kratkim frazama. Kako kroz bolest anksioznost i depresija imaju svoju progresiju i sve više obuzimaju tinejdžere, tako se i glazba razvija i postaje sve kompleksnija. Daje jednu posebnu dimenziju.

I zvuči tako! A drugi elementi?

Drugi važan element je fizički pokret pomoću kojeg smo dočarali kako se depresija i anksioznost manifestiraju. Otjelovili smo Depresiju i Anksioznost, od njih napravili likove koji su fizički prisutni na sceni uz „svoje“ tinejdžere. Kako bolesti napreduju, tako Anksioznost i Depresija ulaze u sve intenzivniji fizički kontakt s likovima tinejdžerima. Jedina su scenografija u predstavi dva stolca i rečenice poput „Gušim se“, „Upomoć“ i „Slon mi sjedi na prsima“ koje likovi u točno određenom trenutku predstave postavljaju na scenu. Te su rečenice ono što likovi još nisu u stanju izgovoriti naglas, one su opis njihova unutarnjeg stanja.

Čini mi se kako bi to moglo biti i kompliciranо za izvedbu. Što je bilo najzahtjevnije, bilo pri osmišljavanju, bilo pri izvedbama?

Najzahtjevnije je bilo kako na sceni fizički prikazati nešto što se zapravo događa iznutra, odnosno u našoj glavi. Redateljica i ja smo od samog početka znale da želimo unutarnja stanja prikazati kroz fizički pokret te smo puno vremena zajedno s glumcima uložile u to da nađemo pravi način kako da depresiju i anksioznost prikažemo na sceni. Velik nam je izazov bio i kako napraviti predstavu o tako teškoj temi a da ne bude tmurna. Zato smo Depresiju i Anskioznost kao likove u predstavi malo iskarikirali, da imamo komični odmak i da publika može malo „odahnuti“. Predstava je rađena u monološkoj formi, prati dvoje tinejdžera, Borna se bori s tjeskobom, a Vanja s depresijom. Kako odmiče predstava, tako njihova tjeskoba i depresija napreduju i sve ih više obuzimaju. Kad je u pitanju monološka forma, dosta je zahtjevno dobiti dinamiku predstave, da ne bude jednolična. Ali sudeći po reakcijama publike, u tome smo bili dosta uspješni.

Pritisak u glavi

Moderna bolest

O depresiji, anksioznosti i sličnome i dalje se, nažalost, često govori kao o „modernim bolestima“, tj. bolestima novijih generacija. Uzevši to u obzir, jesu li Vas iznenadile reakcije odraslih: učitelja, profesora ili roditelja?

Nisu to nužno moderne bolesti iako su danas sasvim sigurno mnogo rasprostranjenije nego prije, ali mislim da je i stvar toga da se danas o depresiji i anksioznosti zna mnogo više. Često nam se dogodi da na naše predstave jaču reakciju imaju odrasli – jer su se sa stvarima u našim predstavama susreli. Na predstavi „U mojoj glavi“ odrasli redovito plaču. U Tireni predstave radimo s namjerom da budu svojevrsna prevencija, nadamo se da djeca i mladi u publici nisu imali „bliski susret“ s depresijom i anksioznošću, nego da će im pomoću predstave biti nešto jasnije kako dolazi do mentalnih

Bolest postaje dio osobe

poremećaja, da prepoznaju simptome, da znaju kome se mogu obratiti i što poduzeti.

Što mislite koji je razlog tome što mladi ne traže pomoć ako im treba? Jesu li krivi odrasli, vršnjaci, okolina, njihovi vlastiti osjećaji i strahovi?

Mislim da je ključno to što se o mentalnom zdravlju ne priča dovoljno u javnom prostoru. Niti u školama. Mentalno zdravlje je i dalje tabu-tema. Da nije, ljudi ne bi imali zazor od toga da potraže pomoć. To je upravo ono što smo htjeli predstavom – pokrenuti dijalog i normalizirati temu.

Mislite li da bi predstava mogla potaknuti na promjenu? Jesu li rezultati već vidljivi?

Za mene kazalište ima veliku moć. U Tireninim predstavama uvijek se bavimo temama i problemima za koje smatramo da su bitni za odrastanje. Iz dugogodišnjeg rada na takvim autorskim projektima znam da kazalište definitivno može potaknuti promjene. Predstava je odigrana pedesetak puta i dobili smo velik broj poruka u kojima nam se roditelji i profesori zahvaljuju jer smo im pomogli da pokrenu razgovor, nekoliko školskih pedagoga i psihologa reklo nam je da su se nakon gledanja predstave djeca javila školskom psihologu i potražila pomoć. I direktno od djece i mladih dobili smo povratnu informaciju da je predstava snažno utjecala na njih. Neki su se u predstavi prepoznali, neki su prepoznali svoje prijatelje, a neki su naučili kako potencijalno u budućnosti mogu prepoznati kad netko u njihovoj okolini ima problema s mentalnim zdravljem.

Moć umjetnosti

Mislite li da bi umjetnost općenito mogla biti dobar medij za promicanje mentalnog zdravlja? Znate li neke primjere?

Mislim da je umjetnost dobar medij za promicanje mnogih važnih tema, ne samo mentalnog zdravlja. Inicijativa BoliMe u suradnji s Kunst Teatrom napravila je predstavu za mlade o strahu. Izuzev toga ne pada mi napamet nijedan drugi umjetnički projekt koji se bavio mentalnim zdravljem, nadam se da će ih biti još.

Šteta što zasad nema toliko projekata. No mnogo mladih i nema puno dodira s umjetnošću. Puno je sportaša, mladih znanstvenika, onih koji smatraju da umjetnost „nije njihovo područje“. Mislite li da bi i njima bavljenje nekom kreativnim aktivnošću ipak moglo pomoći?

Bavljenje kreativnom aktivnošću svakako bi moglo pomoći, ali isto tako mislim da svatko treba pronaći aktivnost koja mu odgovara. Ali to što se netko ne bavi kreativnom aktivnošću, nego recimo nekim sportom, ne znači da ne može biti u dodiru s umjetnošću. Može se ići u muzeje, na izložbe, u kazalište, kino, na koncerte, knjige su svijet za sebe... Ako nam je ova pandemija nešto dokazala, onda je to da bez umjetnosti ne bismo preživjeli. Svi smo u prvom *lockdownu* vrijeme kratili upravo umjetnošću. Gledale su se serije i filmovi, *online* predstave, slušala se glazba, čitale su se knjige...

Zarobljena u mislima

Da, bijeg iz četiriju zidova bez „bijega“... A postoji li nešto što želite poručiti mladima, što se tiče pandemije, ali i šire?

U zadnjih godinu dana zadesila nas je pandemija, a dio Hrvatske i potresi. Sve to nije nimalo lako izdržati. Osim toga, svima nam je na neki način ukradeno vrijeme. Maturanti su završavali srednje škole bez maturalnih zabava i maturalaca, brucoši su kretali na prvu godinu faksa virtualno a da nikad nisu uživo vidjeli kolege i profesore, osamnaesti rođendani provodili su se doma... Htjela bih reći da je normalno ako se netko trenutačno ne osjeća dobro. Teško je i naći osobu koja je u odličnom stanju. Ono što je bitno jest da o tome kako se osjećamo treba razgovarati. Ukoliko u vašoj okolini ne postoji osoba kojoj se možete obratiti kad vam je teško, postoje brojne telefonske linije i centri kojima se možete obratiti za pomoć. Mnogi psiholozi su se nakon potresa u Petrinji angažirali i napisali brojne tekstove o tome kako se nositi sa situacijom u kojoj se svi kolektivno nalazimo. Na mnogim se mjestima nudi i besplatna psihološka pomoć. Dakle, pomoć je dostupna, samo je neizmjerno važno prepoznati kad nam je pomoć potrebna.

Nadamo se da će se predstava ubrzo vratiti s „pauze“ izazvane COVID-om jer u ovim uvjetima nema mogućnosti prikazivanja. Mislim da će sad biti potrebnija nego ikad. Mislite li se orijentirati na nju ili su se možda već rodile i neke druge ideje? Planira li se možda neka nova suradnja?

Tirena ima jednu premijeru godišnje. Ove je sezone to bila nova predstava za tinejdžere „Drugačiji“ koja se bavi s jedne strane tolerancijom prema onima koji su drugačiji od nas, s druge strane se bavi time kako da prihvatimo kad smo mi drugačiji od ostalih. Sljedeće sezone radimo predstavu za niže razrede osnovne škole, a onda će na redu ponovo biti tinejdžeri! Trudimo se da nam predstave budu aktualne i da na neki način pomažu u odrastanju. Trenutačno smo u potrazi za novom temom. Čim to epidemiološka situacija bude dopuštala, nastavljamo s igranjem predstava, pa tako i s igranjem predstave „U mojoj glavi“ koja će nažalost biti još aktualnija nego što je bila prije pandemije i potresa. Nadamo se da ćemo svojim radom nastaviti biti podrška u odrastanju.

MOJI DEMONI

Ispovijest jedne naše učenice koja je poželjela podijeliti svoju priču o smetnjama mentalnoga zdravlja koje je iskusila ne bi li potaknula sve one koji se u njezinoj priči prepoznaju da potraže pomoć.

Bila jednom jedna dobra mlada djevojka. Imala je sve: obitelj, dom, prijatelje, školu... Pa ipak, djevojka bijaše nesretna. Sigurno se pitate: „Tko je ta djevojka?“ Ta djevojka sam ja.

Krenimo od samoga početka. Moje djetinjstvo bilo je zlatno razdoblje mojega dosadašnjega života. Sve me zanimalo, otkrivala sam svijet i svoj položaj u njemu. A onda se dogodio nagli preokret. Krenula sam u školu i dobila brojna negativna iskustva. Bila sam vrlo naivna i katkada vrlo glupa jer nisam bila upoznata sa zlim osobinama drugih ljudi. Nitko me nije upozorio na svakodnevna vrijeđanja i maltretiranja koja su me očekivala u školi. Isprva se nisam znala nositi s njima no nakon nekoliko godina postala sam otpornija na uvrede. Barem sam tako mislila. I dan danas korim samu sebe zbog naivnosti i straha koji su nastali u osnovnoj te me pratili uporno sve do sada. Bila sam užasno laka meta svih provokacija i verbalnog nasilja. Moja naivnost i strah ovladali su mnome tako da sam sve grube riječi, pa i one slučajno izrečene, uzimala k srcu. To me koštalo mojega samopouzdanja, mentalne stabilnosti i čvrstoće. Nažalost, što je učinjeno ne može se poništiti. Iz dana u dan, teret crnih misli i riječi skupljao se u mojemu srcu i postajao sve veći. Bio je dovoljan samo jedan okidač da krajnje granice moje samokontrole popuste, zapale se i naprave pravu eksploziju. Taj okidač bila je nastava i pritisak srednje škole. Mnogi mladi polude od brige i straha kada krenu u prvi razred. Ja nisam bila iznimka no svu sam svoju patnju, napore i brige skrivala duboko u skrivenim ladicama svojega srca. Početak drugog razreda bio je pogotovo stresan i naporan. Ogromna količina ispita, novih informacija, usmenih odgovaranja...jednostavno sam eksplodirala. Moj um bio je ogorčen svim mojim pogreškama i manama. Činilo mi se kao da je cijeli moj život ogromna greška koju ni ja ni drugi ne zaslužujemo. Naravno da to nisam rekla mami jer bi dobila srčani udar. Dan kada sam se pokušala ubiti bio je sasvim normalan rujanski dan. Nitko nije ni slutio da ću pokušati učiniti nešto strašno i nezamislivo. Um je bio spreman, ali nešto u dubini moje duše kočilo me da učinim posljednji korak prema propasti. Ne znam je li to bila moja savjest ili pak strah, ali duboko sam zahvalna tom spasonosnom glasu. Bol koju su moji bližnji osjećali nakon svega toga natjerala me da se zapitam: „Je li sve ovo bilo vrijedno suza mojih roditelja, prijateljice i profesora?“ Toga sam dana otišla u školu. Nisam mogla pogledati profesore u oči; nisam mogla podnijeti očitu bol u njima. Bol koju sam ja uzrokovala. Prema sebi sam osjećala samo gađenje i ogromnu ljutnju. Bilo je očito da sa mnom nešto nije bilo u redu te da mi je bila potrebna pomoć. Iduća tri tjedna provela sam u psihijatrijskoj bolnici i kod kuće. Nikada nisam mislila da će mi škola toliko nedostajati. Škola je oduvijek za mene bila mjesto loših iskustava no dok sam bila u bolnici, samo sam razmišljala o svojim prijateljima i profesorima koji su bili zabrinuti za mene. Očito stvarno cijeniš nešto tek kada to izgubiš. Bolnica je trebala biti moje mjesto oporavka, a umjesto toga postala je zatvor. Izolirana od vanjskog svijeta, ubrzo sam počela gubiti dodir sa stvarnošću. Umjesto zraka sunca i ptičjeg pjeva, osjećala sam samo očajanje i patnju mojih vršnjaka. Prizori koje sam viđala ondje bili su srcedrapajući, zastrašujući i krajnje grozni. Sprijateljila sam se, neobično lako, s nekoliko djevojaka s kojima sam dijelila zajedničku bol i patnju. Zajedno smo polako pobjeđivale svoje demone, ali to je bilo daleko od normalnog prijateljstva. Najviše sam se vezala uz jednu djevojku koja se ozljeđivala jer je trebala pažnju i nekoga tko će joj pružiti ljubav i podršku. Sestre koje su joj trebale pomoći nisu to učinile. Ja sam postala jedini izvor sreće za nju u tom groznom mjestu. Kada je napokon došao dan oslobođenja, nisam mogla ne pozdraviti tu djevojku i osvrnuti se za njom još jedanput. Nadam se da je i ona pronašla svjetlo na kraju tunela. Povratak normalnom načinu života nije bio jednostavan, ali sada sam bila sigurnija jer sam spoznala ono najvažnije: da nisam sama. Čak i u najcrnjim mjestima i vremenima uvijek postoji tračak nade i optimizma. Prebrodila sam brojne krize zahvaljujući podršci svojih roditelja, prijatelja i profesora i neizmjerno sam im zahvalna svima.

Ova priča, dragi čitatelju, Vama možda ne znači ništa, ali meni je ogromno olakšanje jer kroz nju se oslobađam tereta koji je i pokrenuo cijelu radnju. Divno je ostaviti svoju bol na papiru, duboko uzdahnuti i krenuti naprijed uz riječi: „Sve je to iza mene. Moj život nije bezvrijedan. Ja vrijedim.”

(Ne)prijateljica Anka

Nisam lud, samo mi je potrebna pomoć

To su možda samo zvukovi u mojoj glavi, ali oni mi ne prestaju šaputati i podsmjehivati mi se.

Maja Kožić, II. f

Koronavirus, karantene, izolacija i potresi pogađaju nas već duže vrijeme i uzrokuju strahove različitih vrsta. Bojimo se samoće, bespomoćnosti i gubitka kontrole nad vlastitim životom, bojimo se zaspati, a ujutro ustati iz kreveta. Svi smo upoznali neki od strahova, ali postoje među nama oni koji se s takvim strahovima bore i kad su vremena mnogo lakša.

Anksioznost (za prijatelje Anka) vrlo je specifična (ne)prijateljica. Oni koji je poznaju opisali bi je kao vrlo neugodnu i nepredvidljivu prijateljicu koja, kada je pustiš u svoju kuću, ne odlazi ni pod koju cijenu. Netko bi rekao da je vrlo privržena svojem prijatelju, ali od nje nemojte očekivati potporu, ljubav ili dobro društvo. Zbog nje se ne osjećate sretno i veselo, već uplašeno, mučno i zabrinuto. Ona u vama potiče nesanicu, mučninu, osjećaj gušenja i propadanja u bezdan. Zbog takvih osjećaja mnogi je žele izbaciti iz svog „doma“, ali ne znaju kako. Pokušavaju zaboraviti na nju, isključiti je iz misli ili jednostavno zaspati, ali čak i tad čuju njezin glas – kao da im se podsmjehuje i ruga.

Kako je *živjeti s Ankom* u vrijeme pandemije, razgovarali smo sa zagrebačkim studentom koji je vrlo otvoreno progovorio o svom najtežem razdoblju borbe s bolešću, o privikavanju na novonastalu situaciju te o tome koliko udruge i psihijatri obučeni za liječenje mentalnih bolesti mogu u ovakvim situacijama pomoći i mogu li zamijeniti bližnje i obitelj. Izrazio je želju da ostane anoniman pa neću navoditi njegovo ime i prezime, ali zbog toga njegove riječi nemaju manju vrijednost.

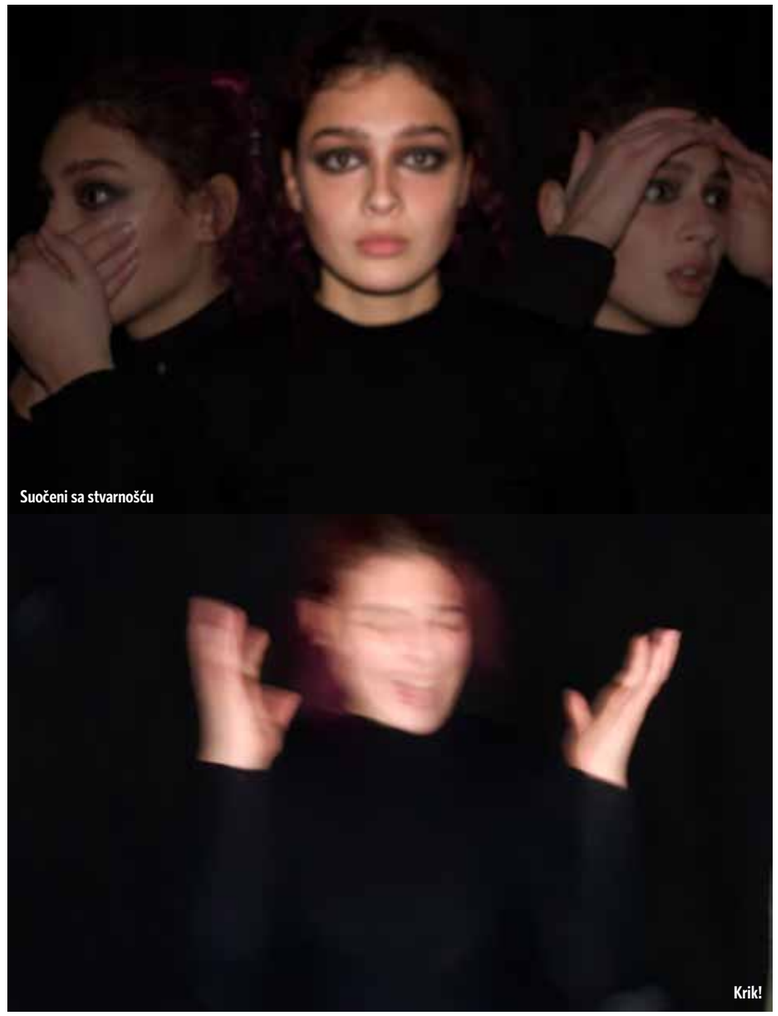

Grom iz vedra neba

Za početak, kako se danas osjećate?

Trenutačno se osjećam... dobro, ali još uvijek ne mogu reći da se osjećam odlično. Teško mi je opisati svoje stanje i sve što se zbiva u mojoj glavi, no kada bih sebe usporedio sada i na početku, vidio bih dvije potpuno drugačije osobe.

A kada je sve počelo? Kada ste osjetili prve simptome anksioznosti?

Prije tri godine preselio sam se iz Đakova u Zagreb zbog upisa na Stomatološki fakultet. Upisi i selidba protekli su lako, s kolegom koji je upisao isti fakultet uspio sam povoljno pronaći neki stančić. Fakultet je počeo, učenja također i polako sam se uhodavao u novi način života, ali se stres gomilao i gomilao. Mislio sam da ću sve to moći „izgurati“ sam, ali sam se

prevario. Tog jednog dana, dok sam učio u sobi, odjednom sam osjetio neku čudnu nelagodu – počeo sam ubrzano disati, ruke su mi se počele nekontrolirano tresti i odjednom mi je postalo ekstremno zagušljivo iako je prozor u sobi bio napola odškrinut. Sjećam se da sam se samo spustio na pod, legao i tresao se... Odjednom se budim i vidim svog cimera kako me trza i polijeva vodom, zove hitnu pomoć i pokušava me probuditi. Hitna je stigla, odvezla me u bolnicu, pregledali su me, ali nisu našli ni na što sumnjivo. Ukratko, slični napadaji ponovili su se nakon četiri mjeseca s vrlo sličnim simptomima pa opet nakon dva mjeseca i tako unedogled.

Kada su se napadaji počeli ponavljati, jeste li potražili psihijatrijsku ili terapeutsku pomoć ili bar mišljenje?

U početku nisam uopće reagirao. Nisam ni s kim želio razgovarati o tome, ni s cimerom, ni s roditeljima, ni s kolegama s faksa, jednostavno ni s kim. Nisam ih želio zamarati jer sam mislio da su to bile neke malo jače malaksalosti ili viroze. No, kada mi se to ponovilo četvrti ili peti put, u trenutku kada sam bio potpuno zdrav i opušten, lišen bilo kakvog stresa ili briga, shvatio sam da je stvar ozbiljna. Te noći sjeo sam s cimerom na kauč i otvorio mu dušu. Pričali smo dugo u noć i zaista mu hvala na tome. Predložio mi je da odem na razgovor kod stručnjaka. Osjećao sam odbojnost, da tako kažem, prema toj ideji jer sam to shvatio kao da sam bolestan, da sam luđak, da će me „strpati“ momentalno u ludnicu. Cimer je kontaktirao moje roditelje o svemu tome, oni su došli u Zagreb, još su jednom sa mnom razgovarali o svemu i nekako me uvjerili da ipak obavim taj razgovor.

Kako Vam je bilo na tim razgovorima?

Bio sam na razgovorima kod jedne psihologinje u Zagrebu. Bio sam na nekoliko seansi. Prvih par puta bilo mi je najteže jer ju nisam poznavao, a ni ona nije poznavala mene pa sam se teško mogao otvoriti i opustiti. Ne mogu reći, ona se zaista trudila i imala je od početka prijateljski pristup što mi je mnogo olakšalo. Nakon tri ili četiri susreta imala je dovoljno informacija da mi uspostavi dijagnozu, a ona je glasila – generalizirani anksiozni poremećaj, skraćeno GAP.

Što ste osjećali u tom trenutku?

Kada sam to čuo, sve mi se okrenulo „naopačke“. Uhvatio me strah i panika zato što sam znao kako svijet i zajednica reagiraju na takve stvari. Bojao sam se da ću biti stigmatiziran, da će me ljudi sažalijevati, a to je bilo nešto što mi nikako nije pomagalo.

Na koji način vam je psihologinja odlučila pomoći?

Razgovori i seanse nisu bili dovoljni i prepisana mi je terapija lijekovima koji ne stvaraju ovisnost. Dobio sam te lijekove koji su počeli s djelovanjem tek nakon dva do tri tjedna, ali ta dva ili tri tjedna patio sam zbog nuspojava – od povraćanja, vrtoglavice do nesanice. Svega je bilo.

Zatočeni

Najteže je reći: Trebam pomoć!

Vaša borba traje već, rekli ste, tri godine. Je li vam ona bila otežana tijekom ove 2020. godine zbog pandemije i svih njezinih posljedica? Jeste li se uspjeli priviknuti na novo normalno?

Da, ova je godina po mnogo čemu bila specifična za sve nas. Najveći izazov bio je priviknuti se na novu rutinu. Nije mi to toliko teško palo na početku, koliko u trenutku kada sam dobio otkaz, konobario sam u jednom kafiću, i shvatio da imam novca za samo još jednu stanarinu i da više ne znam što da radim. Onda me počela hvatati panika, ponovno nisam spavao noćima. Sve te informacije, vijesti, brojke zaraženih i umrlih, neizvjesnost po pitanju faksa i svega ostalog, vratili su me nekoliko koraka unazad. No, ovaj put sam odmah po pojavljivanju anksioznih simptoma reagirao i ponovno potražio pomoć u obliku psihološke terapije kod iste psihologinje koja mi je dijagnosticirala anksioznost.

„Čini li Vam se da se u posljednje vrijeme povećao broj ljudi koji dobivaju napadaje panike i obolijevaju od depresije?“

Nikad ne možete biti sigurni da ćete baš vi oboljeti od depresije ili anksioznosti, ali danas su ljudi sve više uplašeni. Boje se za sebe, za svoju obitelj, posao, imovinu. Od silne brige i stresa ne znaju što bi. Anksioznost može pogoditi svakoga, ali se može staviti pod kontrolu.

Koliko udruge i besplatne telefonske linije mogu pomoći u ovakvim situacijama?

Mislim da su psiholozi i udruge koje pružaju pomoć anksioznim i depresivnim osobama jedni koji zapravo znaju pravi način kako dovesti u kontrolu naš problem. Samo se treba raspitati i nikako se ne bojati. Strah može samo pogoršati sve i nikamo vas neće dovesti.

I za kraj, što biste poručili vršnjacima, ali i svima ostalima koji se bore s anksioznošću, kako prebroditi teške trenutke?

Toplo bih im savjetovao da osvijeste da nisu sami, ni u kakvom pogledu. Uvijek će tu biti netko tko će znati kako im pomoći. Neka se ne boje priznati da imaju problem jer anksioznost jest bolest i jest problem za koji postoji lijek ako se osoba osvijesti na vrijeme. Ako to potiskuje u sebi, samo će sebi i naštetiti. Ako sami sebi priznaju da imaju problem, ostatak liječenja mačji je kašalj jer najteže je sam sebi reći: „Da, ja sam bolestan, treba mi pomoć.“ Budite optimistični i vjerujte u sebe jer to je jedino ispravno. Poručio bih čitateljima da budu podrška oboljelima od psihičkih bolesti jer podrška i oslonac u njihovom životu ključni je faktor prema njihovom izlječenju.

Razgovor s integrativnom terapeutkinjom Helenom Šunjić o *nepodnošljivoj lakoći strahovanja*

(Ne)podnošljiv strah i (ne)ugodna panika

Naš instinktivni dio živčanog sustava ne treba puno promišljanja, bitno je samo biti prisutan, opušten i znati slušati.

Erika Valešić, III. a

U razgovoru s integrativnom terapeutkinjom Helenom Šunjić, koja je prošle godine napisala knjigu „Nepodnošljiva lakoća strahovanja“, pokušali smo doći do odgovora kako osjećaje straha i panike učiniti lakšima. Knjiga je zapravo mali priručnik osobama koje pate od anksioznih i paničnih poremećaja jer sadrži osobne iskaze, priče i savjete koji se mogu lako pratiti.

Znamo da se u nekoliko posljednjih godina broj osoba s anksioznim, depresivnim ili paničnim poremećajima znatno povećao, pogotovo među adolescentima, čak toliko da nam se ponekad učini kao da su anksioznost i depresija postali neka vrsta „trenda“. Zanimalo nas je kako spoznati razliku između osoba koji zapravo pate od poremećaja i osoba koje su tek nešto senzibilnije i preplašenije. Društvo nam jednim dijelom nameće sliku da to samo umišljamo, da smo svi suočeni s takvim osjećajima i da nam ne treba profesionalna pomoć. No, s druge strane, to nas dovodi do pitanja „Zašto mi se onda ovo događa? Jesam li poludio?“ iz čega proizlaze još jači napadaji panike i anksioznosti, ali i sram. Kako je terapeutkinja Šunjić i sama prošla sve te krize, potražili smo odgovore na neka od pitanja u razgovoru s njom.

U kojoj se dobi najčešće javljaju anksioznost i panični poremećaji?

Takva vrsta poremećaja može se dogoditi u svakoj životnoj dobi. Može se pojaviti u djetinjstvu, srednjoj školi, dakle u pubertetu, tinejdžerskoj dobi, ali najčešće se događa u kasnoj adolescenciji. Stvara se veliki pritisak. Sve oscilacije u životu koje nisu konstantne mogu dovesti do napadaja panike. No glavni uzrok uvijek su iskustva u najranijem djetinjstvu. Ako je malo dijete umirivano u plaču i strahovima, kasnije, kad odraste, ima kapacitet samosmirenja. Kada zbog nekog razloga nema dovoljno namirenja emocionalne potrebe, razvija se anksiozni poremećaj.

Postoji li razlika između povremene anksioznosti i poremećaja?

Može se vrlo lako shvatiti je li zaista riječ o anksioznom poremećaju ili samo povremenoj anksioznosti. Na jedan se način događa nova vrsta separacije, nismo više toliko orijentirani na dom, odnos s roditeljima, već na društvo, izgled, razna događanja u gradu. Često naša imaginarna očekivanja rezultiraju tom pojačanom anksioznosti jer želimo biti prihvaćeni od društva. Normalno je da se pred ispit, prvi spoj, susret s novim društvom osjećamo anksiozno jer to nije uobičajena situacija, nismo dovoljno sigurni, nemamo dovoljno samopouzdanja. Međutim, ako ustajemo i odlazimo spavati jako napeti ili nervozni, tada bi to bio anksiozni poremećaj. Smatram da je to dosta individualno i ako osjetimo da nam utječe na kvalitetu života, trebali bismo se posavjetovati s liječnikom.

Nikad dovoljno *likeova*

Koliko u svemu tome pomažu ili odmažu, na primjer, društvene mreže koje nam često nameću (ne)zadovoljstvo samim sobom?

Samopouzdanje i samovrednovanje ponovno dolaze iz ranog djetinjstva, iz onoga što smo dobili u kontaktu s roditeljima. Čovjek je društveno biće i koliko god negirali svoju potrebu da budemo prihvaćeni u društvu, ona će postojati. Danas gledamo previše nerealnih, uljepšanih fotografija, iako nitko nema besprijekoran izgled jer to jednostavno ne postoji u stvarnom svijetu. U društvu bi se trebalo više govoriti o realnosti, shvatiti kako čovjek zapravo izgleda.

Što je sa školskim sustavom? Pojačava li on pritisak?

Promijenila bih cijeli školski sustav tako da se djecu potakne na kreativnost i učenje o odabranim predmetima koje vole i koji ih zanimaju, u pravcu budućeg posla.

Bavite se tjelesno orijentiranom psihoterapijom. Što je zapravo to?

Kod psihoterapije tjelesni pristup je vrlo dobar, govorim iz vlastitog iskustva, ali i iz rada s klijentima. Radimo s jednim dijelom našeg živčanog sustava koji je tjelesan, ne možemo ga objasniti, razgovarati o njemu i na taj način ga popraviti. Sličan je instinktu, kada je netko nervozan kraj nas, osjećamo negativnu atmosferu ili energiju. Samim kontaktom i polaganom komunikacijom osjeća se sigurnost, olakšanje, mogućnost prepuštanja i takvo tjelesno iskustvo potiče naš sistem da osjeti mirnoću i da doživimo sebe.

Znači li to da se liječiti može i bez lijekova?

Smijeh je lijek

Lijekovi su pomoć ako u nekom stanju imate jake napadaje panike, oni su tu da tijelo dugo vremena ne ostane u povišenoj anksioznosti. Tvrdim da dobro propisana farmakoterapija nije loša.

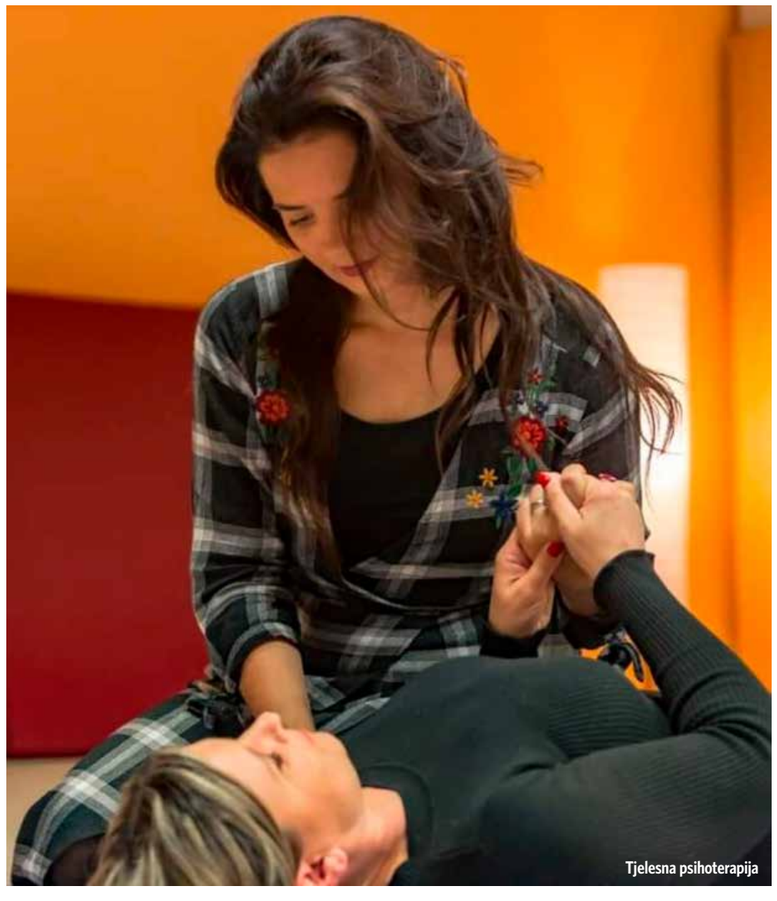
Tjelesna psihoterapija

A kako mi možemo pružiti pomoć u napadaju panike?

Nekim je ljudima kontakt s drugima u tom trenutku previše, ne žele prisutnost drugih osoba. Najbolje je pitati osobu smijete li joj raditi društvo. Većinom ljudima treba zagrljaj ili nečija prisutnost, ne morate ni razgovarati. Naš instinktivni dio živčanog sustava ne treba puno promišljanja, bitno je samo biti prisutan, opušten i znati slušati.

Trenutačna situacija tzv. novog normalnog donijela je i nove strahove. Kako se s njima suočiti?

Korona je prouzročila naše jače strahove, ali i poticaj za pojavu anksioznog i paničnog poremećaja. Novi je potres donio puno više štete jer je to ponovljeno iskustvo. Tek ćemo vidjeti koliko je nanio štete na ljudsku prirodu i podsvijest. Zasigurno će jedan dio ljudi ostati s PTSP-om. Naši obrambeni mehanizmi osiguravaju prilagodbu, ali dostupna je i telefonska komunikacija s bliskim osobama. Ako smo u strahu od virusa ili novih potresa, ne bismo trebali sjediti i paničariti. Bolje je prošetati ili se vratiti poslu u kojem se osjećamo sigurno.

Želite li nešto posebno poručiti našim čitateljima?

Vašoj bih generaciji poručila, ako nemaju razumijevanje u obitelji ili kod prijatelja, na društvenim mrežama postoje razne grupe podrške. Nove generacije još su više pogođene zbog ubrzanog načina života, ali od anksioznosti nitko nije poludio ili preminuo. Neće se ništa strašno dogoditi iako imamo takav osjećaj. Na kraju se život zavrti tako da sve postane smisleno, čak i ono neugodno.

Privikavanje na suživot s koronavirusom i potresom

Kako loše preokrenuti u dobro

Bitno je prilagoditi se novoj situaciji i pokušati živjeti što više kao prije.

Mia Maurović, IV. f

Pojavljivanje koronavirusa, proglašenje pandemije pa potresi u središnjoj Hrvatskoj obilježili su nas na različite načine. Ovakva situacija postavlja mnoge izazove pred svakog pojedinca i od njega zahtijeva mnogobrojne emocionalne prilagodbe. U mnoštvu ljudi mnogo je različitih reakcija na krizu, stoga je bitno poticati suosjećanje u sebi i pružati pažnju ranjivim pojedincima. Provjerili smo kako se naši Kušlanovci nose s ovim problemima pa vam donosimo neke od njihovih komentara, savjeta i reakcija.

Ema Furjan

Iako me je potres učinio osjetljivom, pogotovo zato što je jako zabrinuo moje roditelje, tražim pozitivne strane i u ovakvoj krizi, kao što je pokazivanje solidarnosti i empatije kada ljudi jedni drugima pomažu u obnovi ili daju hranu.

Ana Kurpez

Nakon ovog iskustva naučila sam da je bitno prilagoditi se novoj situaciji i pokušati živjeti što više kao prije, a to znači držati se „rutine“ i zadržati neka svoja pravila, tj. ne razmaziti se previše jer kad se previ-

Ne vidim, ne dišem, ne čujem

še opustiš, nastane nered. Važno je nešto činiti, na primjer, dobra knjiga odvede te u drugi svijet, a isto vrijedi i ako pomogneš nekome, vezano za školu, u kućanstvu ili samo daš neki lijepi komentar. Uz školu i treninzi su se održavali *online*. Iako su i dalje bili visoke kvalitete, nije isto kao trenirati u dvorani s opremom i trenirati kod kuće. U nekim trenutcima bi me pogodilo kada bih jako željela vidjeti meni drage ljude, a to ne bih mogla.

Marko Višić

Meni je drugo polugodište u trećem razredu počelo baš dobro i bilo nam je odlično u školi, stoga mi je bilo žao što ne idemo u školu. Koronavirus nije bio nešto što mi teško pada ili utječe na moje mentalno zdravlje. Jedino me brinulo što se ne može izlaziti van, ali sam gledao serije i filmove koje sam želio pogledati i provodio više vremena na društvenim mrežama. Kod potresa sam primijetio da mi tijelo reagira na to, pa i danas kada se, na primjer, naglo zatvore vrata ili ormar. To je, valjda, nekakva reakcija straha, što mi je malo išlo na živce zato što ne možeš nešto napraviti po tom pitanju. Iako sam se mogao manje družiti s prijateljima, imam osjećaj da sam se baš zbližio s obitelji.

Anamarija Glavan

Situacija s potresom me više potresla od korone zato što se dogodilo veoma naglo, pa mi je duže trebalo da se oporavim od šoka, no u nošenju sa stresom svakako mi je pomoglo slušanje glazbe, crtanje, pjevanje i druženje s prijateljima. Prošlogodišnji način rada doimao se dosta napornim, no nadam se da će ova školska godina završiti bolje.

Natalija Živković (knjižničarka)

Zadnje dvije školske godine čine mi se kao filmske jer sve što se događalo i događa do ovog vremena gledala sam u filmovima. U početku pandemije i nakon zagrebačkog potresa imala sam dojam da se dobro nosim sa svim i da nema velikog stresa, nego samo vlada veliki strah. Kada se sve od zagrebačkog potresa smirilo, novi potresi u okolici Petrinje su me stvarno jako "uzdrmali". Jednostavno nisam mogla vjerovati da se opet događa, pogotovo onaj od 6,2 po Rihteru, no onaj zagrebački 2,9 bio mi je još gori. Sve skupa jako me je potreslo i uznemirilo, poremetilo san i izazvalo jak osjećaj nesigurnosti. Kada osjećam nemoć, pomalo paniku i strah, ja se molim. Molitva mi najviše pomaže, daje mir i razabire misli, potiče me na rad i normalan život. Postala

Ana Kurpez - Ni korona nije ravna dobro isplaniranim danima

sam svjesnija trenutka i pokušavam živjeti bez nepotrebnih pritisaka koje sebi nametćem. I da, nastojim što više raditi, pomaže mi kao nikada prije.

Zrinka Gracin (profesorica)

Cijela 2020. bila je puna neobičnih i stresnih događaja s kojima se svatko od nas nosio na svoj način. Naravno da su te situacije utjecale i na mene, a stres sam si pokušala olakšati izletima s obitelji, druženjem s prijateljima, slušanjem dobre glazbe... Ni početak ove godine nažalost nije obećavajući, ali sam imala najbolju antistresnu terapiju prva dva tjedna (šetnju uz more).

Ana-Marija Glavan

Novi roman naše profesorice Ivane Delač

Jednome muka, drugome radost

Dobitna kombinacija fantastike, romanse i alternativne povijesti.

U Gradskoj vijećnici Duga Resa (ivanadelac.com)

Chiara Pumper, IV. d

Usred katastrofalnih događaja koji su nas zadesili prošle godine, dobre su vijesti i postignuća prelako ostajala previđena. Jedna od takvih vijesti vezana je i za najfantastičniju spisateljicu Treće, profesoricu psihologije i školsku psihologinju Ivanu Delač. Profesorica Delač, naime, 2018. izdala je svoj treći roman, *Japodinine muke*. Prvi je to roman za nešto zreliju publiku, a čitatelji su ga dočekali s oduševljenjem. Žanrovski svrstan u *steampunk* (jedna od mnogih potkategorija fantastike, orijentirana na alternativnu povijest) roman inspiraciju vuče iz krajolika i legendi Hrvatske, Teslinih izuma, a jak utjecaj na stil pisanja (po riječima same autorice) imala je i Marija Jurić Zagorka. Roman je tematski i žanrovski veoma bogat, a čini se kako je njegove kvalitete prepoznala i publika. Prvo izdanje tako je – rasprodano. Pretprošle je godine zato izašlo drugo izdanje. Potražnja je i dalje velika, a nas je zanimalo što autorica misli o svome uspjehu.

Popularnost ju je zatekla

„Popularnost *Japodininih muka*, koja je dovela do toga da se prvo izdanje brzo rasproda i da idemo na drugo izdanje, zapravo me jako iznenadila. Mi pisci spekulativne fikcije obično dobivamo relativno malo recenzija, pa su književni blogeri tu odigrali golemu ulogu. Prvo je izašla recenzija na blogu *Knjige su moj svijet* pa se nevjerojatno brzo proširila na druge književne blogove da bi me odjednom zvali na čitateljske klubove i druga događanja. Potpuno nepoznati ljudi su mi se javljali s reakcijama na roman, zvali me na predstavljanja... Na to nisam navikla i baš me zateklo nespremnu“, ispričala nam je profesorica Delač.

Ipak, kad se u obzir uzme slojevitost romana, ali i trud uložen u njegovo nastajanje, ovakva reakcija nije toliko neobična. Jasno se vidi kako je u sam proces uloženo mnogo truda, misli, istraživanja, a da je to istina, potvrdila nam je i profesorica. Tako je ovim romanom, kako i sama kaže, „napokon uspjela pogoditi dobitnu kombinaciju svih potrebnih elemenata: od detalja svijeta alternativne povijesti koji sam osmislila, preko glavne junakinje koja je moralno siva, a opet se s njome u današnje vrijeme mnogi mogu poistovjetiti, pa čak i romanse, *hommage* Mariji Jurić Zagorki i još neke druge elemente koji bi bili spojler pa ih neću spominjati.“

Književni zmaj (ivanadelac.com)

Bacimo se na čitanje!

Naravno, osim što je sve poznatija u spisateljskim krugovima, profesorica Delač i dalje je i – profesorica. Kao i uvijek, bila je spremna i našim čitateljima (i svim piscima i ljubiteljima fantastike, sadašnjima ili budućima) ponuditi nekoliko savjeta. Njezina glavna poruka glasi: „Čitajte što više! Jer čitanje nam omogućava svjetove koje u stvarnosti ne možemo posjetiti i iskustva i znanja koje u svakodnevnici ne možemo steći. A to je još jače izraženo kod fantastike. Ona otvara vrata neslućenih svjetova, mijenja pogled na ovaj naš svijet i omogućuje onu dozu eskapizma koja nam je ponekad potrebna. A svima koji se bave pisanjem ili žele početi - pišite što više, čitajte što više jer se pisanje uči i čitanjem tuđih djela, prihvatite konstruktivnu kritiku jer ni najveći i najbolji autori svijeta ne pišu super prve verzije - i ohrabrite se poslati svoju priču na neki natječaj (i ne odustajte ako ne uspijete od prve). Meni je to davne 2006. godine promijenilo život, možda će i vama.“

Predgovor i dio prvoga poglavlja romana *Japodinine muke* mogu se pronaći na internetskoj stranici prof. Delač, a cjelovita knjiga i dalje bi se (ako požurite) mogla naći i u *online* knjižarama. Što reći nego – bacimo se na čitanje! Zaista, ovo je djelo koje bi moglo imati za svakoga ponešto. Od feminizma, parnih strojeva, zmajeva, bogate povijesti...

Čekajte – zmajeva?!

Gdje prestaje govor, počinje glazba

Naša zvijezda Nika Pastuović

Želim se posvetiti autorskom radu

Definitivno se planiram nastaviti baviti glazbom i nakon srednje škole jer bih voljela da glazba bude moj životni poziv.

Dora Lokmer, III. c

Ako ste pratili emisiju „Dobro jutro, Hrvatska“ na HTV-u, sigurna sam da ste uočili mladu talentiranu djevojku imenom **Nika Pastuović**. Da, dobro ste čuli, to čudo od djevojke ide u našu školu u III. d razred. Iako smo i u prošlogodišnjem listu pisali o njoj, nismo mogli propustiti ovu prigodu da je ne upitamo kako je bilo ponovno gostovati na televiziji i kakve planove ima u budućnosti. Odmah na početku razgovora otkrila je da je ovaj poziv za gostovanje u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“ stigao zbog suradnje s poznatom hrvatskom harfisticom Doris Karamatić. Glavna tema njezinoga gostovanja bio je Božićni koncert na kojem joj je bila jedna od gostiju i koji je premijerno prikazan na Badnjak na *Online Live TV Croatia*. Osim najave koncerta, u emisiji je još bilo govora o njihovoj suradnji, o tome što su sve dosad napravile (snimile su zajedno nekoliko obrada poznatih pjesama, osim na ovom božićnom koncertu). No, ni tu za nju nije kraj, gostovala je na još dvama koncertima. Zatim su u emisiji razgovarali o tome koji su njihovi planovi za suradnju u budućnosti, ali i o individualnim karijerama svake od njih. Izvele su dvije pjesme: *Ave Maria*, ali u nešto modernijem aranžmanu te tradicionalnu hrvatsku božićnu pjesmu *Djetešce nam se rodilo*.

Advent na Zrinjevcu, kad ga je bilo...

Uspješni projekti i planovi

Na naše pitanje o planovima i ciljevima za budućnost, Nika je skromno odgovorila. „O nekim strogim planovima i ciljevima za budućnost trenutno je teško govoriti zbog situacije s pandemijom jer su mogućnosti vrlo ograničene, no novonastala situacija otvorila je mnoge mogućnosti, vjerujem ne samo meni već i drugima. U svakom slučaju, jedan od ciljeva je pokušati se posvetiti autorskom radu.“ Na pitanje znači li to da se sigurno posvećuje glazbenoj karijeri, Nika odlučno odgovara: „Definitivno se planiram nastaviti baviti glazbom i nakon srednje škole jer bih voljela da glazba bude moj životni poziv, ali naravno nikad ne znam kamo će me život odvesti u konačnici.“

Trenutačno su u začetku neki projekti i želja joj je ostati ovdje i baviti se glazbom u Hrvatskoj što je zapravo jako pohvalno jer dosta mladih talenata nakon srednje škole upisuju akademije u inozemstvu. Na kraju je Nika, bez obzira na ovu neobičnu godinu, ipak istaknula neke značajnije nastupe i projekte tijekom 2020. Snimala je glazbu za jedan dokumentarni film, gostovala je u glazbenoj emisiji *Dalibor Petko Show* na CMC televiziji, te na koncertu filmske glazbe sa spomenutom harfisticom. Tijekom ljeta imala je prvi solistički koncert u Šibeniku, a godinu je lijepo završila gostovanjem u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“ te još jednom ponudom za glazbeno gostovanje u igranom filmu. Našu Niku čeka još puno koncerata, suradnji i rada, a sigurno i još najmanje jedna stranica u sljedećem broju školskoga lista.

Projekt Stärkung der DaF-Vertikale im kroatischen Bildungssystem

Putovanje kroz moj grad na njemačkom jeziku

Ovim projektom htjelo se pokazati učenicima da oni zapravo dosta znaju njemački jezik i da njime mogu postići i ono što nije vezano za samu nastavu.

Iva Džaja, IV. f

Stärkung der DaF-Vertikale im kroatischen Bildungssystem naziv je projekta iz Njemačkog jezika koji financiraju Ministarstvo vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke i Hrvatsko društvo učitelja i profesora njemačkog jezika. Trajao je od rujna 2019. do prosinca 2020. Projektne aktivnosti za Zagreb vodila je naša profesorica Ivana Cvijović Javorina uz profesorice Ljiljanu Lepan Babić (OŠ Jelkovec) i Dinku Štiglmayer Bočkarjov (OŠ Augusta Harambašića). Osim Zagreba u projekt je bilo uključeno devetnaest škola iz Hrvatske, podijeljenih u sedam skupina (Rijeka, Zadar, Split, Osijek, Zagreb, Koprivnica i Ivanec). Učenici su se bavili temom „Putovanje kroz moju regiju / moj grad“ (Eine Tour durch meine Region / meine Stadt) koja je bila podijeljena u šest različitih segmenata: povijest, geografske specifičnosti, jezične osobitosti, događanja, znamenitosti i jedinstveno obilježje regije. Slučajnim odabirom bili su raspoređeni u skupine, koje je u pravilu činilo šestero učenika, po dvoje iz svake škole.

Kalendar za 2021.

Iz naše je škole sudjelovalo jedanaest učenica, a timovi u kojima je bilo sedam naših učenica poslali su svoje radove. Nakon što su saznali koji segment teme obrađuju, svaka je skupina izradila nacrt s prvim idejama te ga je kratko predstavila ostalim sudionicima projekta. Učenici su izabrali ono što oni smatraju važnim vezano uz pojedini segment teme, a profesorice su, kako prof. Cvijović kaže, bile tu da im pomognu s njemačkim jezikom i malo dorade njihovu ideju. Osim toga, učenici su samostalno dogovorili zajedničku dinamiku rada i način komunikacije. Rezultati njihova truda i znanja vidljivi su u godišnjem kalendaru za 2021. s tekstovima na njemačkom jeziku koji su obogaćeni fotografijama i likovnim uradcima. Na kalendaru su priloge za dva mjeseca izradile naše učenice **Matea Kršak** i **Ema Raguž** koje kažu: „Zabavile smo se i detaljnije upoznale sa znamenitostima Zagreba, a i proširile smo svoje znanje njemačkog jezika što će nam sigurno koristiti u životu. Također, uživale smo fotografirajući znamenitosti.” U projekt su bili uključeni i učenici iz drugih gradova pa su svoje kalendare dobili i Ivanec, Koprivnica, Osijek, Rijeka, Split i Zadar.

Crtež Nike Čalec (2.a)

Prednosti učenja stranih jezika

Osim izrade kalendara, bilo je predviđeno održavanie izložbe i javno predstavljanje na kojemu bi se izabrali najbolji radovi za kalendar što zbog epidemiološke situacije nije bilo moguće. Ipak, profesorica Cvijović Javorina zadovoljna je i veseli je što su uspješno odradili ovu projektnu dionicu unatoč svim izazovima s kojima su se protekle godine susreli i zbog kojih su neke projektne aktivnosti morale biti odgođene. „Cilj je bio povezati učenike osnovnih škola koje gravitiraju našoj srednjoj školi i pobuditi im volju za nastavkom učenja njemačkoga jezika. Iako je mnogo učenika učilo njemački u osnovnoj školi, u srednjoj ipak biraju početni njemački. Zato smo ovim projektom htjeli potaknuti učenike da shvate da oni zapravo dosta toga znaju i da se s njemačkim može postići i ono što nije vezano uz samu nastavu. Sada to mogu vidjeti u finalnom proizvodu – kalendaru“, poručuje prof. Cvijović Javorina.

Dakle, poseban je naglasak stavljen na podizanje svijesti o prednostima koje nudi znanje njemačkoga jezika te na važnost znanja stranih jezika kao jedne od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje prema preporukama Europske komisije. Također, ovime se poručuje da se i u školama koje nisu jezične gimnazije ili imaju dodatne pripreme za DSD diplome, može promovirati jezik. Osim toga, sudjelujući u ovom projektu, učenici nisu usavršavali samo svoje znanje njemačkoga jezika već im se u timskom radu pružila prilika i za razvoj socijalne i komunikacijske kompetencije.

Projekt *Jugend schreibt*

Izaći u Frankfurter Allgemeine Zeitungu nije mala stvar

Tekst „Nachts schlafen die Ratten nicht“ objavljen je u tiskanom izdanju 8. lipnja 2020., a dostupan je i u digitalnom izdanju novina.

Iva Džaja, IV. f

Učenice naše škole sudjelovale su u projektu *Jugend schreibt* namijenjenom učenicima srednjih škola. Tijekom dvanaest mjeseci učenice su analizirale raznovrsne priloge objavljene u dnevnim novinama, provodile vlastita istraživanja te naposljetku napisale novinski članak. U projekt je bilo uključeno devedesetak škola, uglavnom iz Njemačke. Zastupljeni su bili i učenici iz drugih zemalja njemačkog govornog područja (Švicarska i Austrija), iz njemačkih međunarodnih škola (Palestina, Mađarska, Portugal i Kenija) te iz hrvatskih gimnazija (Koprivnica i Ogulin) u kojima se provodi program za stjecanje njemačke jezične diplome (DSD-Schulen). Prof. Cvijović Javorina naglašava da smo mi jedina škola koja je sudjelovala a da nije jezična ili s programom DSD-a pa je naš uspjeh još veći. Naime, članak naših učenica o životu zagrebačkih beskućnika prihvaćen je za objavljivanje u njemačkim novinama Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Pišemo mi i za svjetsku scenu

Od školskog lista do FAZ-a

Članak je nastao na temelju kratkog teksta koji je Josipa Rendulić već objavila u školskim novinama (Mile Mrvalj i beskućnici). Iako su na početku projekta namjeravale napisati članak o poznatim osobama koje su završile III. gimnaziju, učenice četvrtog razreda odlučile su se pozabaviti novom temom, problemom beskućništva u Zagrebu. Tema je trebala predstavljati specifičnosti njihova kraja, a Josipa kaže da su izabrale ovu temu baš zato što se u medijima ne priča puno o tome. ,,Oni su svi ljudi koji postoje, a nitko ne obraća pažnju na njih. Osim što smo vježbale njemački jezik, uspjele smo izvući i neke životne pouke i jako smo sretne da to možemo podijeliti i s ljudima, ne samo u Hrvatskoj, nego i u Njemačkoj”, rekla nam je Josipa. Kako bi obradile temu, razgovarale su s bivšim beskućnikom, osnivačem udruge Fajter. Osim što vodi udrugu, Mile Mrvalj jedan je od voditelja edukativne šetnje *Invisible Zagreb*. Tijekom šetnje sudionici se zaustavljaju na nekim od najfrekventnijih mjesta u Zagrebu te upoznaju grad iz perspektive beskućnika. Mile Mrvalj podijelio je s učenicama svoje iskustvo života bez krova nad glavom i otvoreno govorio o okolnostima zbog kojih je završio na ulici. Nakon što su analizirale prikupljene materijale, **Josipa Rendulić**, **Tamara Riška**, **Sara Barić** i **Ana Galešić** oblikovale su tekst naslovljen „Zagreb – grad bez beskućnika?“ Završna inačica predana je organizatorima projekta u siječnju 2020. te je tekst prihvaćen za objavljivanje u novinama.

Velik uspjeh naših djevojaka

„Bitno je naglasiti da su FAZ jedne od najčitanijih novina u Njemačkoj“, pojašnjava prof. Cvijović Javorina. „Svaki tjedan u njima se objavljuje jedan ili dva članka nastala u sklopu projekta. Osim toga, svaka tri mjeseca objavljuje se i projektni list u kojem se tiskaju tekstovi koje organizatori projekta smatraju kvalitetnima, ali ipak nedovoljno dobrima za novine. S obzirom na to da nismo izvorni govornici njemačkog jezika, potajno smo se nadali da bismo mogli pripremiti tekst koji će biti tiskan u toj projektnoj publikaciji. Stoga smo bili ugodno iznenađeni i jako sretni kad smo saznali da je naš tekst prihvaćen za objavljivanje u FAZ-u”, ističe profesorica. Tekst je trebao biti objavljen 23. ožujka 2020., ali je zbog aktualnih događaja u Hrvatskoj, snažnog potresa u Zagrebu i okolici, a potom i epidemije koronavirusa, ipak došlo do odgode. Naime, s obzirom na to da autorice pišu i o edukativnoj šetnji *Invisible Zagreb*, uredništvo je procijenilo da je bolje odgoditi objavljivanje teksta dok se ponovno ne steknu uvjeti za sudjelovanje u spomenutom programu. „Nakon što je njemački lektor malo doradio i izmijenio tekst, jer je uvijek drugačije kad to gleda izvorni govornik, tekst je bio spreman, a komentari su bili jako dobri”, pohvalila je profesorica još jednom rad učenica. Konačno tekst „Nachts schlafen die Ratten nicht“ objavljen je u tiskanom izdanju 8. lipnja 2020., a dostupan je i u digitalnom izdanju novina. Projekt se nastavlja i dalje, a ove godine prof. Cvijović Javorina započinje novi projekt s djevojkama iz III. a i novom pričom.

Cure na terenu

Projektna nastava *Lektira na mreži*

Sa Životinjske farme na Facebook

Naši kreativci iz I. e razreda plasirali su se među 15 najboljih.

Josip Đurinić, III. f

Jedna nova prilika pružena je svim kreativnim učenicima, a posebno onima koji su spremni za nove pothvate i onima koji se vole upuštati u interpretaciju književnih djela na drugačiji način. Od ove školske godine (2020./2021.) službeno je s provedbom započeo novi projekt u organizaciji Hrvatske mreže školskih knjižničara pod nazivom „Lektira na mreži“. Ovaj projekt je univerzalan, što znači kako je namijenjen učenicima, profesorima hrvatskog jezika srednjih škola i školskim knjižničarima. U projekt se uključila i naša škola zahvaljujući angažmanu naše knjižničarke, profesorice Natalije Živković, i našim učenicima (dijelu 1. c razreda te cijelom 1. e i 1. f razred), a rad učenica 1. e razreda našao se u izboru za petnaest najboljih radova od 173 prijavljena rada.

Projekt je strukturiran u četiri faze koje donose različite zadatke, primjerice u prvom zadatku tema je bila „Lektira i Facebook“ (učenici su izrađivali lažni Facebook profil u alatu *Zeoob*, a cilj je bio odabrati događaje ili neke likove iz djela „Životinjska farma“ te ukomponirati navedeno s nečim iz naše svakodnevnice pazeći da se likovi i mjesto radnje ne promijene). Drugi zadatak bio je „Lektira i senzacionalističke vijesti“, treći zadatak je „Lektira i strip“, dok je četvrti „Lektira i Twitter“. Tijekom svih četiriju faza natjecanja obrađuju se tri književna djela, a to su: „Životinjska farma“, „Hamlet“ i „Antigona“.

Višefunkcionalan projekt

Vrednovanje radova provodi se također u četirima fazama. Prva faza je selekcija radova prema bodovima koje su dodjeljivali svi mentori te se formira lista od 30 najboljih radova. Potom se radovi objavljuju na webu te je glasanje dostupno javnosti. Odabralo se najprije petnaest najboljih, a povjerenstvo je u konačnici izabralo pet najkreativnijih. Projekt je i višefunkcionalan zato što ima brojne pozitivne ciljeve koji se žele realizirati. Primjerice, želi se potaknuti kvalitetnija i bolja suradnja između školskih knjižničara i nastavnika hrvatskog jezika u procesu obrade književnih djela te poticati rad s učenicima na raznim kreativnim projektima. Učenicima se pruža mogućnost podignuti razinu analize i obrade djela te ga u određenim segmentima povezati s određenim situacijama iz svakodnevice, pritom koristeći se aktualnim društvenim mrežama. Svaki mentor mogao je poslati neograničen broj radova, a da svaki rad izrađuju maksimalno četiri učenika koji su članovi te grupe sve do završetka projekta. Važno je napomenuti da se u projekt moguće uključiti u bilo kojoj fazi natjecanja.

Dobro jutro, Farma

By IAN 2021

Atentat na Farmu

By BOŽEK STEVONOVSKI

Nikad nećete pogoditi koji se upravo dogodio! Zmaličo se ti rukče i to samo na lijevi dlanac. Ako niste, što da je Napoleon uvodi vjetrenjača, onda ste u krivu. Zapravo ona je spasila. Onaj lukavi Snowball je smislio opako naum. On je htio poraniti potres i time uništiti tek tri, nedovršena rad koji smo uložili u ovu našu jedinstvenu vjetrenjaču. Taj ajac je onaj napuhan plus smišljat poda leti. Naš plemeniti vođa Napoleon ga je raskrinkali. Sažaljen je na taj trebalati plan na samom početku. Zato je on naišli vjetrenjača kako nas najveći neprijatelj je li srpnj s svim narodu. Dosadnji potres vam je samo dokaz da imamo pravog heroja. Ne smijete biti u lošoj ekvipaži čvrstog rukom našeg vođe Stare Napolene!

Reuters

International Moose Count Underway

By BOB O'BOBSTON

The US-sponsored International Moose Census got off to a flying start today with hopes for an increase in the worldwide moose population compared to last year's disquieting figures. Among the traditional early reporters were Egypt, returning figures of six moose, a twenty percent increase on 2011's figures of five, and Uruguay whose moose population remains stable at eleven.

According to Bobbie McBobson, head of the UN Moose Preservation Council, worldwide moose numbers are expected to grow markedly on last year due to the traditional moose strongholds of Canada and the United States, with the larger developing moose ecologies also poised to make gains. The largest percentage increase in moose will likely be seen from China", says McBobson. The Chinese government has invested heavily in moose infrastructure over the past decade, and thirty reasonably secure moose is beginning to pay dividends". Since 2016 China has expanded moose pasture from 1,571 of arable land to nearly 1,04876 and moose numbers are expected to rise to 60,000 making China a net moose exporter for the first time. This is good news for neighbouring Mongolia, a known moose-snatcher whose inhabitants nonetheless have an insatiable desire for the creatures. The increase in Beijing-Ulanbator trade is anticipated to relieve pressure on the relatively stretched Russian suppliers, but increase Mongolia's imbalance of trade with its larger neighbour.

Similarly the only competitive to China in the far eastern moose markets has been Singapore but the tiny island nation is set to report a net loss, expecting a decrease of more than five percent on last year's 50,000 moose control. The head of Singapore's Agency for Agriculture, Zing-Feng Lee, explained to an incredulous Singaporean parliamentl yesterday that bad weather had contributed to this season's poor showing, most notably when a cargo of 130 moose were swept out into the Indian ocean in a monsoon.

Yet again the global demand for moose will be met largely by the US and Canada. The seventeen-hit States is taking comfort in its moose growth figures with grass production expected to break 700,000 and net exports to grow by 3%. The worldwide dominance of Canada shows no signs of abating though with this year's moose population expected to match last year's record figures of one hundred million billion.

Europe's rise as an international moose power will slow slightly this year as a response to the European Union's move towards mandatorking the European moose. Stringent quality controls are holding back the development of the eastern european populations expected to last year when they contributed significantly to europe's strong growth figures. Norway, which is not an EU member host has observed similar, strengthed in numbers relative to the Euro area with numbers of Norwegian moose, known locally as elk" expected to rise for the fifth consecutive year, particularly thanks to a strong showing in the last quarter.

As moose season reaches its close, researchers would only be turning their science in an attempt to boost next year's figures. NASA stressed the scientific community today with the announcement of their discovery that the moose is significantly smaller than previously believed. This conclusion, aiady is the conclusion of a ten-year collaborative project, will have profound implications for the moose community as the gravitational field is now known to be of the right strength to support moose in orbit.

According to John Johnson, head of the NASA Moon Sizing Experiment the first delivery of moose into low moon orbit could be achieved as early as the third quarter of next year. The technology to nurture moose in space is available now", he said, "all that is needed is political will.

Atentat na farmu

Nagrađena priča o Domovinskom ratu Amalije Danjek

Još je vidljiv trag na nebu...

Temu za svoj rad Amaliji nije bilo teško pronaći jer ju kao podsjetnik nosi u svome imenu.

Uručenje nagrade

Marina Paić, IV. f

Bajke i mitovi nisu jedine priče koje se prenose s koljena na koljeno, a da pronađemo prave heroje, ne moramo otići u zemlju fikcije gdje hrabri vitezovi spašavaju ljupke djeve od zmajeva. Hrabrost, ljubav i sve ostalo što čini jednog junaka možemo pronaći ako malo bolje poslušamo nečiju životnu priču. A ako se ta ista prenosi generacijama, onda te osobe postaju legende, izvor naše snage, motivacije i ponosa. A upravo da bismo očuvali svijest o herojima naše povijesti i uspomenu kao poruku iz prošlih vremena, Ministarstvo hrvatskih branitelja pokrenulo je projekt za kratke priče učenika srednjih škola o Domovinskom ratu. Uz taj period većinu naših obitelji vežu emocionalne uspomene i potresne priče koje slušamo odrastajući, a jednu takvu već duže vremena htjela je podijeliti i učenica IV. f razreda naše škole, Amalija Danjek.

Misa

Njezin joj je otac zapravo još prošle godine predložio da se prijavi na ovaj natječaj. Iako su tada nažalost zakasnili, ove godine ukazala se nova prilika koju su pravovremeno iskoristili. Profesorica, a ujedno i mentorica, Maja Ilić proslijedila je poziv za javni natječaj i potaknula sve zainteresirane da se uključe. Temu za svoj rad Amaliji nije bilo teško pronaći jer ju kao podsjetnik nosi u svome imenu. Naime, njezina priča *Misa,* ispričana iz perspektive njezinoga oca kao mladića, progovara o njegovim doživljajima u Bjelovaru na dan koji je za njezinu obitelj vrlo bitan; 29. rujna 1991., kada je njezina baka Amalija (u čiju čast je ona nazvana) tragično poginula u crkvi pri granatiranju u sukobu ZNG-a i JNA. Uspješno je prenijela osjećaje neizvjesnosti, straha i nade koji su se uzbunili u njemu i sestri dok su tražili majku, a sama priča može se pronaći i na stranici škole. U konkurenciji od čak 83 rada, kako kaže, nije se nadala da će baš njezin biti jedan od 12 nagrađenih, a ono zbog čega joj je to još bitnije i draže jest to da su ljudi prepoznali ne samo njezin trud, već i osvijestili kakve sve strahote rat može donijeti. Njihova priča, kako i Amalija kaže, nosi u sebi puno emocija, težinu, a i ponosna mentorica Ilić koja joj je cijelo vrijeme pružala podršku i ohrabrenje, nije uspjela a da pročitavši je ne pusti suzu. Svečanom obilježavanju Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 25. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, prethodila je sama dodjela nagrada 3. kolovoza u Ministarstvu hrvatskih branitelja. Pohvalnicu i prikladne nagrade uručio je potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, a dobitnici su se pojavili i u prilozima televizijskih dnevnika. Iznenađena brojnim čestitkama, Amalija se našalila kako nije znala da toliko ljudi iz generacije gleda vijesti. Ipak, bilo joj je drago da je glas nje, ali i svih ostalih sudionika natječaja došao do velikog broja ljudi i da se pokazalo koliki je utjecaj rat ostavio čak i na svima nama koji smo ga proživjeli kroz doživljaje i priče drugih.

Svatovska nošnja

Drugo lice profesorice Ankice Hegolj

Strastvena folklorašica

U privatnom životu, pa i u poslu, uvijek je onako kako si sami posložite stvari.

Josip Đurinić, III. f

Ove godine razgovarali smo s profesoricom matematike, Ankicom Hegolj želeći otkriti što se krije iza veselog lica i obavlja li baš sve s lakoćom kako se nama izvana čini. U razgovoru nam je profesorica otkrila kako izgleda život u kojem su folklor, društveni život i studij matematike isprepleteni. Osim toga, ova svestrana profesorica, opisujući sebe, odala nam je koje karakteristike svi ljudi, željni uspjeha, trebaju imati: „Ne odustajem lako, u svemu dajem sto posto sebe, previše toga primam k srcu i mislim da ne postoji ono što se ne može."

Za početak, recite nam nešto o svojem ranom djetinjstvu.

Rođena sam u Slavonskom Brodu, nisam bila skroz mirna i povučena, ali nisam bila ni potpuna suprotnost. Imam mlađeg brata, iako se ponekad čini da je stariji jer mi oduvijek pomaže, štiti me i brine se za mene. Moji su me učili da se uvijek izborim za sebe, ali da moram i znati snositi posljedice svoga ponašanja. Niže razrede osnovne škole završila sam u područnoj školi u Zadubravlju (selo gdje sam živjela), a više razrede osnovne u Garčinu. Nakon toga sam završila prirodoslovno-matematički smjer u Gimnaziji Matije Mesića.

Brat i ja

Spominjete često roditelje. Kakav ste odnos imali s njima?

Rekla bih ukratko normalan, o svemu sam uvijek mogla s njima razgovarati, što su mogli, to su mi priuštili. Smatram da su i mene i brata odlično odgojili, odnosno jako dobro su nas postavili na noge i naučili da cijenimo i najmanje sitnice u životu.

Nije bilo popularno markirati

Pretpostavljam da ste bili uzorna učenica. Otkrijte nam ponešto o sebi iz tog razdoblja.

Osnovnu školu prolazila sam s odličnim, a srednju s vrlo dobrim. Nikad nisam bila kampanjac i nikad nisam mogla učiti nešto napamet bez razumijevanja, stoga su mi društveni predmeti bili najgori za učenje. Ipak, najlošije su mi išli jezici, pa i dandanas. Zato i jesam to što jesam jer u daljnjem školovanju nije trebalo puno lingvistike. Naravno, išla sam na natjecanja iz matematike.

Jeste li voljeli markirati ili zaobilaziti školske obveze?

Nisam markirala jer ne volim odlagati niti izbjegavati obaveze, kad-tad te opet sve stigne. Uz to, bila sam u takvom razredu koji nije markirao i nije bilo popularno markirati.

Jeste li voljeli izlaziti u klubove ili ste više bili kući tip?

Društveni sam tip osobe tako da nikako vikendom nisam sjedila doma. Odmalena sam u folkloru što znači da imam veliki krug prijatelja i često se i puno družimo.

Pretpostavljam da je to bilo najintenzivnije u studentskim danima. Jeste li te dane kvalitetno iskoristili?

Studenski dani ispočetka su mi bili jako stresni jer sam došla iz male sredine, sama bez ikoga svoga u ogroman grad. Najteže mi se bilo odvojiti od svojih jer smo jako povezani. Budući da sam imala godišnju kartu HŽ-a, putovala sam kući svaki vikend. Jesam li ih kvalitetno iskoristila? Mislim da jesam, putovala sam, puno izlazila, družila se i polagala ispite.

Pokupi dobro, a ostavi loše

Kad Vi to kažete, studiranje djeluje lako. Dajte nam nekoliko savjeta za lakše studiranje matematike.

Što prije shvatite da ćete brojeve jedino vidjeti izvan fakulteta, bit će vam lakše. Kod matematike je jako bitan kontinuirani rad i razumijevanje onoga što radite. Ne možete nešto naučiti napamet i zaboraviti jer će vam za nekoliko cjelina ili neki drugi dio matematike to opet trebati. Budite uporni i ne odustajte lako.

Kako Vam je na poslu? Kakav odnos imate sa svojim kolegama? Iskrsne li ponekad neka svađa?

Kao i u svakom kolektivu, s nekima sam u dobrim odnosima, a s nekima u jako dobrim, moglo bi se reći prijateljskim odnosima. Svugdje ima trzavica, ali sve se to sredi, ipak smo akademski građani. Ljudi

Muž i ja

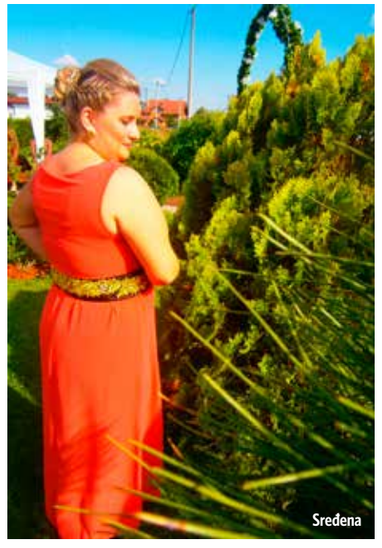
Sređena

se razilaze u mišljenju, ali to ne znači da se svađaju kao mala djeca.

Kako bi izgledala škola Vaših snova? Što Vam najviše smeta u današnjoj nastavi?

U svemu ovome najviše mi smeta učenikov odnos prema radu i što ispada da mi vas namjerno „mučimo", a zapravo sami sebe mučite jer radite samo pred test, ne stižete jer je velika količina gradiva i onda ste nervozni, ljuti i u stresu. Smeta mi što upisujete gimnazije i onda pitate što će vam to, zašto ima toliko toga, a sami ste birali.

Sad se pitam jesam li trebao postaviti ovo pitanje. Mislio sam prije svega na promjene koje su se dogodile, čini li Vam se boljim „stari program" ili ovaj *Škole za život*?

Ne mogu potpuno tvrditi ni jedno ni drugo. Neke stvari su bolje, neke su lošije. Moj djed je govorio: „Gdje god dođeš, pokupi ono dobro, a loše ostavi." Mislim da se to može i ovdje iskoristiti.

Zavirivanje

Htjeli bismo malo zaviriti i u Vaša četiri zida. Čuli smo da volite kuhati. Je li to istina?

Da, obožavam i kuhati i peći kolače.

Hoćete li nam preporučiti neko dobro jelo iz Vaše kuhinje?

Uf, teško je izdvojiti jer kuham od tradicionalne kuhinje do internacionalne. Kako jedan bećarac kaže: „Od sve mi hrane najdraža sarma, sva ostala klopa nije joj do boka."

Dobro. A koje Vam kućanske obveze najteže padaju?

Peglanje! Valjda zato što je monotono, stojiš na mjestu i radiš jednu te istu radnju.

Prepustite to onda mužu. I on je matematičar, zar ne? Je li to bila ljubav na prvi pogled?

Tako je. Upoznali smo se na fakultetu, oboje smo profesori matematike. Međutim, spojio nas je folklor, ljubav prema pjesmi, plesu i tradiciji.

I za kraj, možete li za sebe reći da ste uspješna žena i zašto?

Mislim da jesam jer uspješnost ne mjerim samo kroz posao. Muž i ja imamo svoj krov nad glavom, radim što volim, okružena sam prijateljima, imam vremena za razne hobije i iznad svega imam divnu obitelj.

Prava folklorašica

Zapisi bivšeg učenika i novinara, a sad studenta u SAD-u

Faks, COVID-19 i SAD

S desetak eseja i nekoliko stipendija konačno sam mogao pretvoriti studiranje u SAD-u iz sna u realnost.

Zgrada fakulteta

Dominik Ray Glavaš

Studirati u drugoj državi uvijek je teško, posebno kada je ta država nekih 7 537 kilometara i jedan ocean udaljena od mjesta koje si prije zvao domom. A onda sve to postane još teže jer svijetom „hara“ COVID-19, a SAD-om rasni i politički prosvjedi.

Zbog toga što mi je majka Amerikanka, studiranje u SAD-u uvijek je bila opcija. Znao sam jezik, imao sam državljanstvo i obitelj tamo i, iskreno, bilo mi je lakše studirati tamo nego negdje u Europi. No, ono što me dovelo u SAD ipak je fakultet, točnije specifična vrsta faksa: Privatni kršćanski Liberal Arts fakultet. Privatni jer da nije privatni, ne bi bio ni kršćanski ni Liberal Arts. Kršćanski, ali se mogu studirati svi predmeti, ne samo teologija, no svi su im profesori kršćani. Liberal Arts jer možeš studirati bilo koji predmet, nisi ograničen na jedan smjer. Postoji određeni broj općih predmeta kojih moraš uzeti, a da bi završio preddiplomski studij, moraš imati određeni broj sati u nekom smjeru ili više smjerova, i taj smjer zove se *major*. Posebnost programa krije se u tome da ne moraš odmah odlučiti što će biti tvoj *major*. Imaš vremena do drugog semestra druge godine faksa da vidiš što možeš studirati prije negoli odlučiš što ćeš diplomirati.

Neizvjesnost umjesto straha

Sam proces prijava za faks u SAD-u nije lagan. Moraš napisati nekoliko SAT-a, ekvivalent našoj maturi, onda slijedi puno papirologije vezane za zdravstvo, financije itd. Moraš napisati nekoliko eseja za svaki fakultet gdje žele znati nešto o tebi što testovi ne mogu pokazati, a onda, jer su fakulteti skupi, slijedi nova runda eseja koje pišeš da bi se natjecao za razne stipendije koje se nude. Sa desetak eseja i nekoliko stipendija konačno sam mogao pretvoriti studiranje u SAD-u iz sna u realnost. Bio sam toliko zaokupljen samim procesom prijava da nisam previše razmišljao o tome kako će zapravo izgledati fakultet tamo, što ću točno studirati ili, još važnije, kako će sve to izgledati s koronavirusom u slici.

Ja na fakultetu

Moja soba

Umjesto straha, neizvjesnost me pratila u kolovozu na mom devetosatnom letu za Chicago. Dok su maturanti u Hrvatskoj konačno dobili svoje rezultate matura, odlučivali kamo će na faks i gdje će ljetovati, meni je počela nastava na Wheaton Collegeu.

Amerika kakvu nikad nisam iskusio

Situacija s koronavirusom nije bila ništa bolja ovdje nego što je bila u Hrvatskoj, no ovdje su još bili izbori i rasni prosvjedi – Amerika kakvu nikad nisam iskusio. Mogao bih pričati više o prosvjedima i politici, no sve što mogu reći je da je napetost i agresivnost bila takva kakvu bi očekivao u slučaju rata, a ne predsjedničkih izbora. Ljudi su se ponašali kao da će doći smak svijeta ako ne pobijedi njihov kandidat, a COVID-19 bio je samo alat suprotne stranke. Sve u svemu, bilo je izazovno. Trebao sam živjeti na novom mjestu, studirati na novom faksu, razumjeti novu kulturu, upoznati nove prijatelje i jesti novu hranu. (Ovdje mora biti nešto slatko uz svako jelo, a onda još i desert).

Sam faks bio je drugačiji nego što sam očekivao. Profesori su bili jako dragi, jednako su bili usmjereni na nas kao osobe, koliko i na naše obrazovanje. Umjesto nasumičnog ispitivanja na koje sam naviknuo u srednjoj školi, aktivnost na nastavi pratila se kroz obavezna čitanja prije nastave, a i diskusiju tijekom nastave. Umjesto kolokvija i testova, profesori su tražili da svoje znanje iskažemo preko seminara, eseja i istraživačkih radova. Puno više i drugačijeg pisanja negoli sam ikad doživio u srednjoj školi. Predmete i raspored sam organiziraš. Osobno sam izabrao koje predmete želim, kod kojih profesora ih želim imati i kada ih želim imati. Prvi semestar studirao sam kršćanske duhovne discipline, zakone američkog obrazovanja, akademsko pisanje, argumentaciju i debatu te povijest umjetnosti. Idući semestar studirat ću filozofiju, komparativnu politiku, Novi zavjet, književnost holokausta i glazbenu teoriju. Jako je šareno, znam. Iako još uvijek ne znam što ću diplomirati, drago mi je iskušati toliko raznih predmeta.

Izazovno (u dobrom smislu)

Velika je prednost privatnih fakulteta da se nude i mnoge druge ustanove osim obrazovnih, poput doma, teretane, sportskih dvorana, bazena, kantine, sportskih klubova, akademskih klubova, glazbenih klubova, grupa za biblijsko proučavanje itd. Iako se na nastavu moglo i dalje ići uživo, sve se ostalo dosta promijenilo: maske su se morale nositi stalno (jedino kada si bio vani na sigurnoj udaljenosti ili kada si bio u vlastitoj sobi nisi ih morao nositi), stolovi u učionicama bili su odmaknuti jedan od drugog dva metra i morali su se sterilizirati nakon svakog sata, stolovi u kantini imali su plastične barijere, sportovi se nisu održavali, osim treninga za profesionalne ekipe, a dosta drugih klubova i aktivnosti odvijalo se samo *online*.

Kad bih trebao opisati svoje iskustvo u dvije riječi rekao bih – neizvjesno i izazovno. No onda bih se morao prisjetiti koliko sam zanimljivih ljudi upoznao, predmeta studirao i doživljaja iskusio pa bih morao dodati kako je sve ovo izazovno u onom dobrom smislu jer sam puno toga naučio o sebi i o drugima i jer sam počeo rasti u stvarima u kojima prije nisam mogao.

Logo fakulteta

Formulari, PCR testovi, maske, razmak, pa opet formulari, PCR testovi – tako izgleda putovanje

Tjedan mode

Najgore je što nema osmijeha na licu, samo strah viri svima iz očiju.

Lea Petanović, IV. f

Iz aviona s maskom i vizirom

Putovanja su svakodnevica mnogih ljudi, bilo iz privatnih ili poslovnih razloga. O tome se prije nije puno razmišljalo – samo je bilo potrebno odabrati destinaciju, smještaj i prijevoz te spakirati kofere. No, COVID-19 promijenio je sve, a tako i ovaj segment naše stvarnosti. Više nije moguće putovanje organizirati spontano, od danas do sutra, zbog zahtjeva mnogih država svijeta za negativnim PCR testom. To je razlog što su mnogim ljudima propala poslovna putovanja, pa tako i meni, jer je naš zdravstveni sustav bio preopterećen brojem ljudi za testiranje.

Ali, to je tek prvi korak koji treba poduzeti prije putovanja u „novo normalnim" uvjetima. Na aerodromima i u avionima ispunjavaju se formulari kako bi država u koju putujemo imala evidenciju o svakom čovjeku koji prelazi granicu. Poput svega ostaloga, i u modnome svijetu situacija se okrenula naglavačke, osobito za modele. Ranije je tijekom Tjedna mode desetak *castinga* dnevno bila svakodnevica svakog modela, a na samo jednom znalo je biti i preko stotinu djevojaka u isto vrijeme. Toga, jasno, u rujnu nije bilo, već su poslove dobivali modeli za koje su klijenti već otprije znali ili su određene djevojke bile pozvane na *casting* s maskom na licu i ispunjenim formularom prije ulaska u zgradu.

Prazne milanske ulice

Tako sam, ovoga puta, imala više slobodnog vremena za šetnju gradom u kojem sam odmah osjetila drugačiju atmosferu nego što je bila prije godinu dana – nema više gužvi turista koji oduševljeno gledaju turističke znamenitosti, nema redova u suvenirnicama, nema kulturnih događanja s mnogo ljudi. Slike svjetskih metropola sada izgledaju posve drugačije – svi građani na ulicama nose maske, nema grupa turista, ulazak u trgovine i kulturne objekte pod strogim je mjerama. Ali, najgore je što nema osmjeha na licu ljudi kada bi ugledali nešto novo, sreli dragu osobu ili izašli iz trgovine s vrećicom u ruci. Strah viri iz očiju svima koji su izvan svoga doma, zato se ni ja nisam htjela pretjerano zadržavati na ulici, nego sam većinu vremena provodila u hotelskoj sobi. Što se samih revija tiče, većina ih je snimljena nekoliko dana ranije nego što je objavljena na društvenim mrežama. Organizacija u *backstageovima* bila je izvrsna – svi su imali maske (modeli do zadnjeg trenutka prije šminke), hrana na švedskom stolu bila je spakirana u posebne vrećice, a svaki vizažist imao je druge kistove za nanošenje šminke za svaki model koji bi sjeo na stolac. Na samim revijama u gledalištu nije bilo publike kao što je to uobičajeno jer je prevelika medijska pozornost usmjerena na Tjedan mode i velike dizajnere pa bi bilo neprimjereno od svjetski poznatih dizajnera da ne poštuju epidemiološke mjere o broju ljudi. Bila sam sretna da sam u teškim vremenima ipak uspjela otputovati i odraditi nekoliko revija, iako osjećaj sreće i bezbrižnosti nije bio prisutan u tolikoj mjeri kao prije godinu dana. Znala sam da sam odlaskom u tada koronavirusom najugroženije zemlje riskirala svoje zdravlje, ali preveliko je uzbuđenje bilo što sam imala priliku otputovati iz Hrvatske jer mnoge djevojke nisu mogle izaći iz svojih država.

Modela sve više, a posla sve manje

Koronavirus je jako utjecao na stanje u modnoj industriji (kao i na većinu drugih industrija) jer se obujam posla smanjio zbog financijske krize, a za modele je situacija gora nego ikada – modela je nikad više, a posla nikad manje. Nažalost, trenutačna je situacija takva da rade uglavnom one koje su već dobro poznate u tom svijetu, a ne pruža se prilika modelima koji tek dolaze. Nadam se da je to samo privremena situacija koja će nestankom koronavirusa također nestati ili se barem donekle smanjiti.

Zadnja točka putovanja povratak je u vlastitu domovinu gdje se ljudi prema onima koji su nekamo putovali odnose kao prema zombijima ili nekim drugim likovima iz filmova strave i užasa. Nisu svjesni da jednaku mogućnost zaraze ima netko u avionu ili u javnom gradskom prijevozu u svojoj državi, no kako je ljudima razum pomućen medijskim „napuhavanjem", njihovo ponašanje može se barem donekle opravdati. Da bih izbjegla upiranje prstom u školi i okolini koja zna gdje sam bila, odlučila sam se testirati kako bih nastavila sa svojim normalnim životom. U svakom slučaju, putovanja nisu ono što su nekada bila i mnogo toga mora se pretrpjeti za malo uzbuđenja i sreće.

Proba za Dolce&Gabbana reviju

Backstage s revije Elisabetta Franchi

Planinari

Malo penjanja, puno priče

Za rekreativno bavljenje planinarstvom nije potrebna velika i skupa oprema, najvažnija je udobna obuća.

Erika Valešić, III. a

Ova je godina bila izazovna za sve nas pa tako i za učenike kojima su, nažalost, otkazani neki od fakultativnih predmeta. Zbog bliskih kontakata otkazane su sve školske utakmice nogometa i košarke i mnogih drugih aktivnosti. Svoju izbornu nastavu ipak nisu morali prekinuti učenici planinari. Profesor A. Perić je, uz manji odaziv učenika nego prošle godine, tako sastavio manje grupe i uz poštivanje epidemioloških mjera, napravio turu 10. listopada 2020. od tunela Sljeme do Gračana. Istražili smo kako im je bilo na toj turi, nedostaje li im zraka i prirode uz mjere zaštite, rađaju li se nova prijateljstva ili čak ljubavi.

Razgovarali smo s dvije planinarke, **Sarom Čanković** iz III. a i **Ellom Grković** iz III. f te s **profesorom Perićem,** voditeljem Fakultativne nastave planinarstva.

A sada mali odmor

Opušteno i zabavno

Zanimalo nas je zašto učenici izabiru upravo ovaj oblik izvannastavnih aktivnosti. Od Sare smo saznali da je odluka bila laka jer voli provoditi vrijeme u prirodi, ali i svaki oblik tjelesne aktivnosti. „Činilo mi se da planinarstvo odgovara baš tim uvjetima, a imala sam neki predosjećaj da bi na planinarskim turama sve trebalo biti opušteno i zabavno, što se ostvarilo. Drago mi je što sam izabrala baš ovu fakultativnu nastavu“, vedro je objasnila Sara. I profesora smo Perića upitali slično, kada se i zašto počeo baviti ovom aktivnošću. „Moj prvi kontakt s planinarenjem bio je još u srednjoj školi. Na svojoj prvoj turi vidio sam prirodu bez ijednog traga ljudske ruke, bez građevina, cesta ili bilo čega što je čovjek stvorio, i to me oduvijek oduševljavalo, rekao bih da sam nalazio samoga sebe u takvom okruženju. Upravo kad sam preuzeo ovu fakultativnu nastavu od profesorice Nataše Jerković, želio sam što većem broju učenika prenijeti taj avanturistički duh i pokazati istinsku ljepotu netaknute prirode“, ispričao nam je profesor. Ponekad pomislimo da za planinarenje treba neka posebna oprema pa nas to zaustavi i prije nego se pokrenemo. Zato smo svoje sugovornike upitali treba li za planinarenje imati posebnu opremu. Evo što nam je Ella rekla: „Ako se netko bavi planinarenjem profesionalno ili dugi niz godina, zasigurno bi trebao imati profesionalnu opremu što uključuje planinarske cipele, slojevitu odjeću, pribor za prvu pomoć... Za rekreativno bavljenje planinarstvom nije potrebna tolika oprema, stoga osobno ne posjedujem ništa od toga, ali se uvijek obučem sportski i u skladu s vremenskim prilikama. Obuća je najbitnija jer mora biti udobna i stabilna kako bih mogla lako hodati po svakom terenu“.

Ugodna tišina

Iz nizine se vrh često čini nedostižnim, a put do njega monotonim. Na koji način krate vrijeme na putu do vrha, kako se ubija monotonija ili neugodna tišina za vrijeme planinarenja, pitali smo Saru. „Kada se penjete dva sata po teškom terenu, to može biti toliko iscrpljujuće da je doista teško komunicirati, pričati u tom trenu. Tako da uglavnom šutimo, ali to ne djeluje kao neugodna tišina jer smo svi usredotočeni na teren baš kao i kod bilo kojeg drugog sporta. Kada je lakši teren u pitanju, tada uvijek pričamo i šalimo se, ponekad pustimo glazbu koja nam krati to vrijeme penjanja i zapravo nas potiče da dođemo do vrha“, objašnjava nam Sara, a profesor Perić dodaje: „Upravo tako, postoji jako puno smijeha na temelju nekih situacijskih doživljaja i anegdota koje je nemoguće prepričati nekome tko nije bio s nama u tom trenutku. Pričamo o raznim stvarima i zaista se bolje upoznamo, učenici međusobno i ja s njima, a to je isto jedna velika vrijednost nastave planinarstva.“

Zato možemo reći da planinarenje istovremeno fizički iscrpljuje i psihički obogaćuje o čemu je posvjedočila i Ella: „Nakon pojedine planinarske ture osjećam veću iscrpljenost, ponekad ne osjećam noge ili cijelo tijelo. No, u tim se trenutcima prisjetim da sam uspjela doći do vrha, da sam prilikom penjanja vidjela veličanstvene krajolike i tada osjećam bogatstvo i sreću.”

Sve je zeleno

Ella je uspjela doći do vrha, no postoji li netko tko je odustao na pola puta zbog iscrpljenosti, objašnjava nam Sara: „Još se nijednom nije dogodilo da je netko odustao iako je bilo slučajeva kada je nekima tempo bio prebrz ili je teren bio prezahtjevan. Tada smo radili duže i češće stanke. Vjerujem da svakome treba određena vrsta poticaja za daljnje penjanje jer je u nekim trenutcima teško savladati vlastiti umor, teren i činjenicu da je vrh tako blizu, a tako daleko. Moj poticaj je ispunjavanje cilja, to jest doći do vrha, to me potiče da nastavim do kraja.“

Smile :)

Ništa nas ne može iznenaditi

Primijetili smo da postoje teži tereni, kao što su veći usponi, uži putevi... No, postoji li tada i veći rizik od povreda? Što napraviti u takvim situacijama, otkrio je profesor Perić: „Mogućnost ozljeda postoji, na otvorenom smo, penjemo se po neravnom terenu. Uvijek se nešto može dogoditi, ali, evo, dosad, u osam godina koliko vodim ovu fakultativnu nastavu, nije bilo ozbiljnijih ozljeda. Nekoliko su puta učenici znali klonuti od umora, na što bih pripazio i organizirao duža i češća stajanja. Ako su bili toliko izmoreni, a u Zagrebu smo, zvao bih roditelje da dođu po njih. Na nekim većim turama s nama su i osobe iz planinarskog društva tako da su učenici sigurni. Imamo rezervne boce vode, deke, energetske pločice i, naravno, kutiju prve pomoći. Posjedujem i određeno znanje prve pomoći, reagiram brzo i ne bojim se takvih situacija. Naravno, ne želim da se takvo što dogodi, no spreman sam na njih. Nikada nismo bili u takvom stanju da smo morali zvati gorsku službu zbog čega mi je izuzetno drago. Iako postoje i postojat će mali incidenti, prekrasni vidici eliminiraju sve neugodne i nenadane situacije.“

U takvim se situacijama, ali i pri samom penjanju sigurno razvijaju nova prijateljstva, a rađa se i ljubav, započinju veze. „Na planinarstvu se zapravo vrlo jednostavno upoznati s novim ljudima, svi su dobro i prijateljski raspoloženi. Zaljubljenosti sigurno ima, međutim one najslađe, tajne. No, nisam sigurna da su se razvile ljubavne veze. Kod mene nisu, ali nikad se ne zna što se sve može dogoditi”, govori nam Ella. Iako su trenutačno razdvojeni u manje grupe, i dalje uživaju u druženju, prirodi i prestizanju vlastitih ciljeva.

Sve je plavo

Volonterski klub III. gimnazije

Ljepota darivanja nezamjenjiva je

Koronavirus uspio je ukrasti štošta, ali ne i božićni duh.

Marina Paić, IV. f

Kao i većina stvari ove godine, marljive ruke i dobroćudni osmijesi naših školskih volontera kojima su inače uveseljavali druge, donekle su stavljeni na pauzu. Naravno, većina naših volonterskih akcija temeljila se na bliskom kontaktu s drugim ljudima, posebno s osjetljivim skupinama, a zbog koronavirusa i svih okolnosti povezanih s njime, mlade snage Treće gimnazije bile su spriječene u izvršavanju svojih uobičajenih dužnosti. Tako su se, recimo, inače tradicionalni posjeti Domu za starije Dubrava, pokazali nemogućom misijom. Premda nismo mogli zajedničkim snagama unijeti bar malo pozitive i dokazati onu popularnu „teamwork makes the dream work“, volonteri su kao i uvijek bili slobodni i sami pronaći i sudjelovati u akcijama po vlastitom izboru. Tako su se neki iskazali vještima u držanju instrukcija, a drugi su se pak uključili u volontiranje u svojoj župi.

Tko je ukrao Božić?

Bili smo jako uzbuđeni da i ove godine donesemo malo božićne čarolije u Dom za nezbrinutu djecu Nazorova. Djeda Mrazove kapice već su nam grijale glave, a prazne vreće za poklone bile su spremne prihvatiti darove koje bi naši volonteri pripremili za mališane. Nažalost, prije negoli se naša mala radionica uspjela pokrenuti, C model nastave zaskočio nas je. Srednje škole prebacile su se *online*, a čini se da je Grinch ipak uspio ukrasti Božić, ali ne i božićni duh. No naravno, kakvi bismo mi to pomagači bili, ako bismo dopustili da nas globalna pandemija zaustavi u onome što nam je najbitnije. „Treća je sreća“ pa bi bilo šteta ne donijeti toliko potrebne sreće u ovu godinu i odgoditi treću godišnjicu sudjelovanja naše škole u jednom bitnom projektu koji okuplja cijelu zajednicu, posebno sad kad shvaćamo koliko je zajedništvo bitno. Kad se male ruke slože sve se može, učili su nas još odmalena naši stariji. I to nisu sve samo stare bajke jer, ako do sad niste u to vjerovali, volonteri koji su se uključili u projekt „72 sata bez kompromisa“, uvjerit će vas.

Bez kompromisa

U sklopu fakultativne nastave Volonterski klub, učenici su dobili priliku sudjelovati u ovoj međunarodnoj akciji čiji je cilj

U aromatičnom vrtu

potaknuti mlade na solidarnost i zajedništvo. Trodnevno putovanje započelo je Sv. misom 15. listopada u crkvi Bezgrešnog Srca Marijina, a radna avantura nastavila se već iduće dane, u petak 16. i subotu 17. listopada.

Naši volonteri u posljednjem su trenutku saznali koje su im akcije dodijeljene, a baš u tome i jest čar, odnosno beskompromisnost ovog projekta. Neki su se okušali u tehnici lijepog pisanja i kaligrafijom na platnu ispisali inspirirajuće poruke koje će dalje iskoristiti SKAC (Studentski katolički centar Palma). Druga grupa učenika dobila

Ja samo pjevam, ja samo sviram

Radio sam na Rebru

je zabavan zadatak promocije prvog hrvatskog časopisa o beskućništvu i sličnim socijalnim temama, Ulična svjetiljka, u centru grada. Nekolicina ih se primila kista i valjka te unijela svježinu u prostorije KBC Rebra, dok je dio njih pomagao u Hrvatskoj mreži za beskućnike. Ako želite vidjeti kako se naši volonteri snalaze u uređivanju vanjskog prostora, prošećite do Osnovne škole Augusta Harambašića i pogledajte zanimljivo igralište koje su nacrtali. A da vidite kako su se snašli s motkom i lopa-

Natrag u osnovnu

tom u uređivanju aromatičnog vrta i dvorišta, morat ćete otići do Osnovne škole Gustava Krkleca. Koliko god različita iskustva bila, svi se mogu složiti jedno, a to je da uz malo volje, truda i dobrog društva svaki posao može biti obavljen. A osim žuljeva na rukama ili nogama, volonteri su se obogatili za jednu novu životnu lekciju, ali i ono najbitnije, novim prijateljstvima.

Promovirali drugi list

Tehničko osoblje postalo je i dezinfekcijska služba

U novi je raspored uveden – sat dezinfekcije

Učenici imaju sve preduvjete za siguran boravak u školi.

Josip Đurinić, III. f

Naše *tete spremačice,* kako ih svi rado zovemo, uvijek su imale pune ruke posla. Učionica je puno, mokrih otisaka po hodnicima u kišnim danima nebrojeno, kao i nemarno odbačenih otpadaka, a njih je zapravo malo. A otkad smo se u rujnu vratili u školsku zgradu u novim uvjetima, one su dobile još jedan dodatni posao – dezinfekciju škole. Kad završi sedmi sat jutarnje smjene, one imaju sat vremena za „juriš“ po učionicama i brisanje, špricanje, čišćenje svih površina. Zanimalo nas je kako se snalaze u novim prilikama pa smo ih nakratko zaustavili u radu.

U borbi protiv koronavirusa

Je li Vam posao u današnjim vremenima postao teži?

Svakako nam je posao otežan u današnjim vremenima. Sada nije samo čišćenje bitno, nego imamo i stalno dezinficiranje. To postaje naročito velik problem kada u jednom malom odmoru, jedna spremačica, mora dezinficirati dvije do tri učionice što je jako teško učiniti u pet minuta.

To je gotovo nemoguće. Jeste li za ovu situaciju bili dovoljno dobro pripremljeni?

Za ovakve situacije u samom početku nismo bili dovoljno pripremljeni. S vremenom smo se prilagodile novonastaloj situaciji te je nošenje maski, rukavica i ostalog postala normalna svakodnevnica.

Imate li problema s nedostatkom materijala za rad?

Što se tiče materijala za rad, njega smo uvijek imale u dovoljnim količinama.

Svakodnevno se susrećete s velikim brojem učenika pa nas zanima pridržavaju li se svi donesenih mjera za vrijeme boravka u školi?

Točno. Svakodnevno se susrećemo s velikim brojem učenika te smo stekle svakakva iskustva, a važno je naglasiti kako smo se znale susresti s učenicima koji se navedenih mjera nisu pridržavali. Primjerice, nekolicina učenika skida masku te ih je potrebno svakodnevno upozoravati na dezinfekciju ruku. Žao nam je što se s takvim situacijama susrećemo zato što mislimo kako učenici imaju sve preduvjete za siguran boravak u školi.

Hoćemo li ih onda još jednom upozoriti?

Naravno. Evo, i ovim putem molimo sve učenike da se pridržavaju propisanih epidemioloških mjera te da redovito koriste dezinficijens, zaštitne maske za lice i da redovito i pravilno peru ruke.

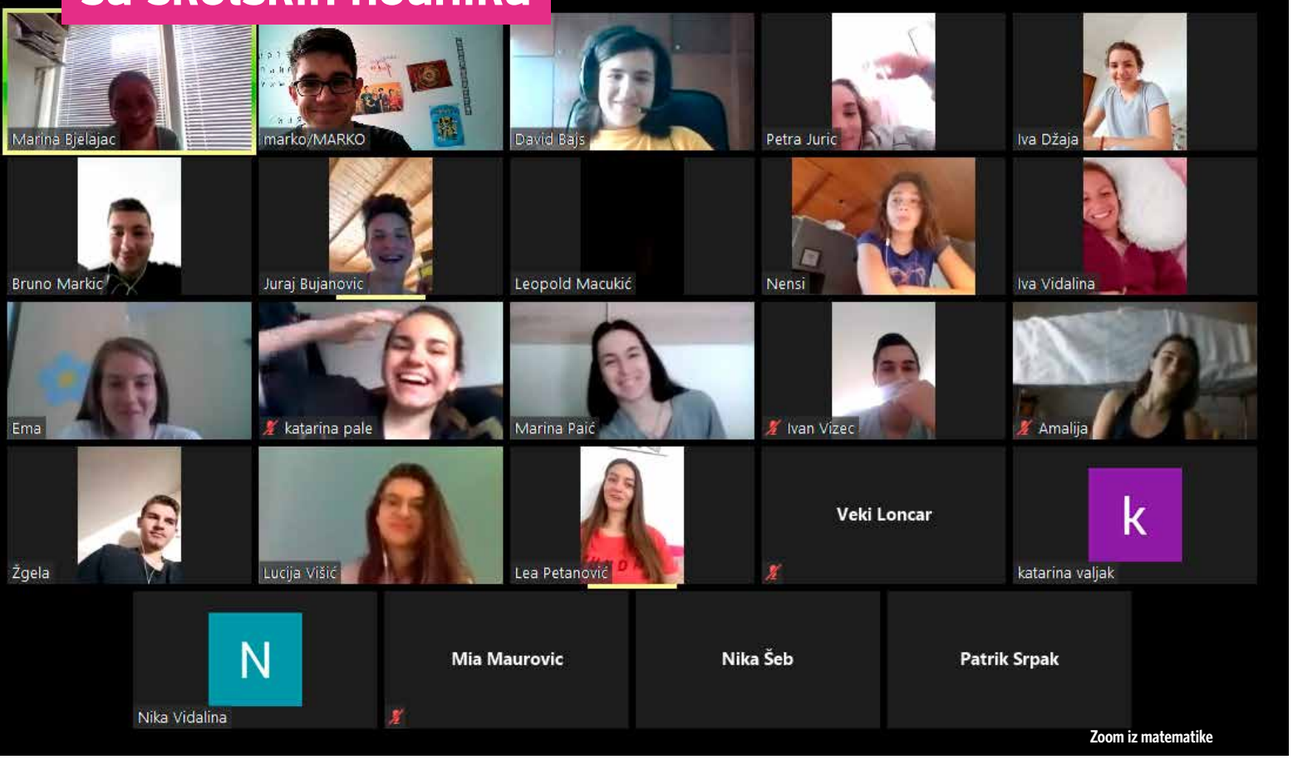

Zoom iz matematike

Mišljenje, prosudba i savjeti za što bolje prilagođavanje *online* nastavi

Zoom-Zoom nastava

Nije bilo toliko strašno, ali ni toliko lako kako smo prvobitno mislili.

Maja Kožić, II. f

Kako se situacija uzrokovana koronavirusom pogoršava, sve više učenika i profesora „osuđeno“ je na milost i nemilost *online* nastave i sličnih modela učenja. Ovaj trend, na žalost, nije zaobišao ni moj razred (2. f) te smo se čak u dva navrata uhvatili u koštac s takvim modelom nastave i učenja. Sada, kao već iskusni *online* učenici, spremni smo podijeliti svoje dojmove, primjedbe, mišljenja i neke savjete kako se što bolje prilagoditi i organizirati tijekom pohađanja *zoom* nastave.

I mi smo *online*?!

Na *online* nastavu prešli smo, potpuno neočekivano, 4. studenog. U samo nekoliko sati zamijenili smo školske klupe i učionicu svojom sobom i radnim stolom. Kakve li noćne more! U svojoj si sobi, vjerojatno u donjem dijelu pidžame (jer kome bi se dalo oblačiti hlače kad se ionako ne vide), pola vremena koje bi trebao utrošiti na praćenje nastave provedeš na mobitelu (jer ne mogu te izbaciti iz učionice) i jednostavno uživaš u poigravanju s opcijama *zoom* aplikacije. U redu, nismo bili toliki vandali, ali da smo maksimalno koristili darove i prednost vlastitog terena na *zoom* nastavi, jesmo. Tko i ne bi?

Kada bismo vam postali pitanje, mislite li da će vam biti lakše i jednostavnije kada pratite nastavu uživo ili *online*, većinom bismo znali odgovor. Istina je, postoji mnogo prednosti i boljih mogućnosti koje se mogu ostvariti na *zoom* nastavi, ali kakve su one i jesu li uistinu prednosti pitala sam svoje kolegice, **Ivu Rozi Lopac** i **Vilmu Matošić**.

„Moram priznati da mi je *zoom* nastava bila mnogo drugačija od nastave uživo, no svidjela mi se. Trebalo mi je vremena da se ponovno priviknem na ovakav tip nastave i da „pohvatam“ novi sistem rasporeda sati i odmora, ali ako usporedim ovo iskustvo s prošlogodišnjim, ovo je bilo organiziranije i kompaktnije“, ispričala je Iva svoje dojmove. I Vilmini su dojmovi podijeljeni: „Na *zoom* nastavi mi je bilo u redu, ni predobro ni katastrofalno loše. Ipak, mislim da je bolje kada nastavu pratimo uživo u školi jer nam tada profesori na licu mjesta mogu objasniti ono što ne razumijemo i mogu nam bolje dočarati gradivo. Za neke predmete to nije jako bitno, ali za predmete poput matematike izrazito jest.“

Veliko oko motri na tebe

Zanimalo nas je i jesu li se predavanja profesora mnogo razlikovala od predavanja uživo. Iva kaže da su profesori gradivo objašnjavali pomoću prezentacija, što se i nije toliko razlikovalo od nastave uživo. „Meni se takav način svidio, pogotovo zato što je bio jasan, jednostavan i dobro osmišljen. Nisu nam samo „servirali“ činjenice i zadatke već su sve objasnili kako su najbolje znali“, govori Iva. S njom se slaže i Vilma koja kaže: „Način objašnjavanja gradiva sveo se na prezentacije, što ne mora značiti da je bio loš. Profesori su se trudili što više nam pomoći i uvijek su bili na raspolaganju kada nam je to bilo potrebno.“

Posebno je iskustvo pisati test *online*. Dok neki sretno trljaju ruke, ima i onih kojima je to iskustvo traumatično. „Za mene je bilo pomalo i stresno jer smo morali imati upaljene kamere, zvučnike i slati riješene testove u točno određeno vrijeme mailom. Naravno, pisanje testa bilo je malkice olakšano jer su postajale veće mogućnosti za „podsjećanje“ nečega što se „slučajno“ zaboravilo (ja to, naravno, nisam radila), ali ako smo se upuštali u takve avanture, rizik je bio isti kao i na „pravom“ testu“, objašnjava Iva. Vilma svoje iskustvo uspoređuje s poznatim distopijskim romanom: „Tijekom pisanja testa osjećala sam se kao da me konstantno promatra Big Brother, ali strukture i procedura pisanja testa nije se nimalo promijenila. Na testu si, pišeš što znaš, i to je to.“

Mjesta za napredak ima

Kraj prvoga i početak drugoga polugodišta omogućio je svima upoznavanje s čarima *online* nastave. Iako su iskustva različita, savjeti uvijek dobro dođu. Tako Iva kaže: „Važno je sve dobro organizirati i redovito pratiti svoje *online* učionice kako se ne bi nešto propustilo. Meni je mnogo pomoglo kada sam odmah po završetku školskog dana pisala zadaće jer sam onda imala više vremena za učenje i projekte.“ Koliko je važno rješavati zadatke na vrijeme, svjedoči i Vilma: „Najvažnije je organizirati radni dan i svakako se ne ustručavati pitati profesore da objasne nešto što nismo shvatili.“

Iako *online* nastava na kraju nije ispala loše, još uvijek ima mjesta za napredak. Uz sve prednosti, kao što su različite metode pomaganja na ispitima i povlaštenost što se tiče usmenih odgovaranja, javljale su se i razne poteškoće koje su se ticale brzine interneta ili same aplikacije koja je često znala biti blokirana. Uz to, svaki bi dan barem jedan učenik, iz čista mira, bio izbačen sa sastanka (ne, nije ga profesor izbacio, već je *zoom* aplikacija preuzela tu dužnost). Kada sve sagledamo, možemo reći da nije bilo toliko strašno, ali ni toliko lako kako smo prvobitno mislili. Da, nedostajali su nam kolege iz klupa i poneki profesori (poneki, da naglasim), no našli smo načine kako se zabaviti i pomoći jedni drugima. Ovakav način rada ocijenili bismo jednom četvorkom jer ipak sve ovisi o angažmanu profesora i njihovom trudu da nam i elektronički pokušaju objasniti gradivo. Nije lako, ali je izvedivo. Kompatibilnost je ključ uspješnosti učenika na *online* nastavi i samo surađivanjem neće ostati „rupe u znanju“.

sa školskih hodnika

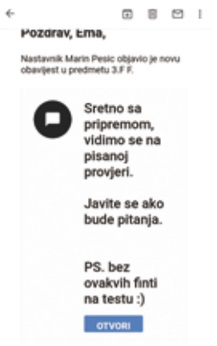

Fakultativna nastava uživo – *online* – sveživo

Sve novo po starom

Važno je da glumiš... makar glumio da glumiš.

Chiara Pumper, IV. f

Nova je školska godina svima donijela promjene. Razredi su odvojeni, odmori skraćeni, a nastava funkcionira po „sve napola“ modelu – napola je uživo, napola online, napola je novo gradivo, napola ono staro... i, zasad, čini se kako sve to funkcionira (napola). Pa ipak, nije se svima bilo jednako lako prilagoditi. Mnoge predmete lako je prebaciti na *online* model nastave, dok je „računske“ predmete, poput matematike ili fizike, ipak nešto teže kvalitetno objasniti preko *zoom* kamerice. A onda su tu i predmeti koje je gotovo nemoguće izvoditi *online*. Tjelesni, recimo, zato i dalje imamo „licem u lice“ i pritom se svaki put dobro dezinficiramo, operemo, držimo razmak i maske na licu (doduše, mnogi se žale da će ih prije ubiti hladnoća nego COVID, ali o tome drugi put).

I onda je tu dramska

Budući da je skupina sastavljena od mnogo razrednih odjela, relativno rano morao se osmisliti novi način rada. Ne samo da se, zbog pravila o nemiješanju razreda, nije moglo nalaziti uživo, već su i same izvedbe bile poprilično „osakaćene“. Evo u čemu je problem: da bi dva glumca zajedno bila na sceni, oboje moraju nositi maske. Samo po sebi, nije neki problem. Ionako ih svi nose. Međutim, kako bi se bilo koga razumjelo kad stoji na sceni, osoba, čak i bez maske, mora govoriti glasno i razgovijetno (pitate li ikoga tko je duže vrijeme član dramske skupine, sigurna sam da će vam s veseljem ispričati nešto o vokalnim vježbama. Isto vrijedi i za sve, domare, tete spremačice ili slučajne prolaznike koji su ih uspjeli uhvatiti usred izgovaranja vokala). S maskom na licu – to je teško izvedivo. Da ne govorimo kako se lice glumca gotovo uopće ne vidi. Dakle – od glume uživo, ili barem u skupinama, još neko vrijeme ništa. Sastanci su prebačeni *online*. Uslijedilo je dugo razdoblje polemiziranja (i fantaziranja) o tome što i kako dalje. Glumiti *online* nije imalo smisla. Kako pripremiti božićnu priredbu? Hoće li *biti* božićne priredbe? Usred svega toga, „dramcima“ je cilj neočekivano dao poziv iz uprave Maksimira – radi se program za Advent, želite nastupiti?

Bilo jednom davno...

Scenarij se smislio brže no ikada. I promijenio još triput, ali, eto, tako je to s kreativnim procesima. Bitno je bilo da se nešto konačno pokrenulo. Naširoko se razglabalo o idejama, smišljale su se scene, raspravljalo se o izvedivosti, kalkuliralo se koliko ljudi smije biti na sceni... a onda je Advent otkazan.

Drama!

Ponovno na početak. Trebalo je smisliti novi plan, razraditi ideje. Kako organizirati 26-ero ljudi tako da svi dobiju svojih 5 minuta, a da si međusobno što manje prilaze? Kako igrati s maskama na licu? U zraku je usto cijelo vrijeme visjelo pitanje hoće li se predstava uopće odigrati. Kad je prosinac zakucao na vrata, odluke su se ipak morale donijeti. Pritisak je bio prevelik. Vremena je bilo premalo.

(Ne)volja

Dramska se još nije predavala. Napravljeno je nekoliko novih planova. Uvela se mogućnost snimanja i igre bez govora, kratkih improvizacija i glazbenih scena. „Dramci“ još nisu odustali. Ako ne ide uživo – i oni će *online*! Iznesene su nove ideje. Dramska se s kazališnih dasaka prebacila u svijet filma. Predstava može biti i film!

Umjesto na scenu stat će pred kamere, a umjesto u skupini radit će odvojeno. Svoje talente pokazat će skečevima, pjevanjem, plesom i znanjem o montaži.

Poštujući sigurnosne mjere, držeći se na razmaku i s maskama na licima, nekoliko članova odvažilo se sastati i uživo. Trebalo je konačno dogovoriti tko je za što zadužen i koja je čija uloga, pa sve to prenijeti ostalima. Sve je izvedeno bez velike pompe, subota je prošla, a članovi dramske nastavili su dalje. A onda je sve ponovno krenulo nizbrdo.

„Ljudi, razvio sam simptome, idem na testiranje. Ako sam pozitivan i vi ste u samoizolaciji, bili smo zajedno u subotu...“ Uslijedila su dva dana opće panike. Svi su poslani kućama (neki i usred nastave), testiranje je obavljeno, profesorica je paničarila, učenici nešto manje.

Rezultati su se vratili negativni. Svi su poslani u školu, profesorica je odahnula, a učenici počeli paničariti. Barem oni koji toga dana nisu planirali vratiti se na testove.

Nakon takve krize, i jednog tjedna odmora kako bi se razbistrilo misli, sastanci su do daljnjega prebačeni *online*. Ipak, ako se pitate nije li sve ovo naše glumce natjeralo da odustanu – mogli biste se ugodno iznenaditi. Unatoč teškoj situaciji, dramska nastavlja s radom. Velikim trudom, upornošću i s puno dobre volje, glumci se i dalje bore kako bi mogli raditi ono što vole. Planovi su konačno osmišljeni. U vrijeme pisanja članka, cijela ekipa punom parom radi na svojem dijelu *online* čestitke. Božić, čini se, ipak nije izgubljen. A što dalje, pitate se? Hmm... šuška se da je nešto veliko u planu... ostaje nam samo čekati.

GTTG

Doznajte skrivaju li neobični božićni ukrasi neku tajnu poruku

Kome vrijeme curi?

„Postaviti satove na 5 do 12 bila je učenička ideja“, otkrila je profesorica Kostanić.

Chiara Pumper, IV. d

Prošlih godina u božićno se vrijeme na hodnicima naše škole moglo naći svega – poklona od kartona i kugli(ca) od vune, obješenih anđelaka i božićnog drvca od starih kotača bicikala. Ove godine, pak, čini se kako je grupa kreativaca s hortikulture u interijer ubacila i skrivenu poruku. Prolazeći pored već spomenutog „biciklističkog“ bora, moglo se primijetiti stare budilice i satove zataknute na grane. Ono što je pritom bilo zanimljivo, činjenica je da je svaki sat bio zaustavljen na istome vremenu – 5 do 12. Ne uzimajući to kao zli predznak događaja koji su uslijedili, zapitali smo se kome je takva „poruka“ namijenjena. Hortikulturna grupa puna je maturanata – curi li njima vrijeme do mature? A na posljednjem testu biologije, koju, kao i hortikulturu, predaje profesorica Lj. Kostanić, mnogo ih se nije proslavilo rezultatom. Je li takvo upozorenje namijenjeno njima? U potrazi za rješenjem, za objašnjenje smo upitali upravo profesoricu. „Postaviti satove na 5 do 12 bila je učenička ideja“, otkrila je profesorica. „A razlog tome je – ekologija“, nastavila je odmah preduhitrivši tako još nepostavljeno pitanje o maturama i ocjenama. „Naš planet strašno je zagađen i vrijeme da nešto poduzmemo istječe nam jako brzo. Sve ovo što se događa, događa se zbog našeg nemara. Vrijeme je da se naprave velike promjene, i na to smo ovime htjeli upozoriti.“ Time se razriješila zagonetka ovogodišnjih ukrasa. Svjesni smo njihove važnosti i pozdravljamo nastojanja „hortikulturaca“ da podignu svijest o tako važnoj stvari. Također, ujedno se moramo i zahvaliti – ukrasi su nas definitivno natjerali na razmišljanje. Kako o ekologiji, tako i o učenju općenito. Vrijeme je da se ponovno primimo knjige. Baš kao i zemlji, i nama curi vrijeme...

Vrijeme prolazi i Zemlji, čuvajmo je!

S hodnika u školske učionice

Ako ne možeš ti po kavicama...

Ne možemo mi na kavu, pa će kava k nama!

Chiara Pumper, IV. d

U ovim kriznim, opasnim vremenima, važno je učiniti sve što je u našoj mogućnosti kako bismo sačuvali zdravlje sebe i drugih – rekao je početkom godine jedan od stručnjaka i pritom nas do daljnjeg zatvorio u učionici. Prilagodba na novonastalu situaciju nikome nije bila laka. Bez slobode kretanja po školi, i sa samo 10 minuta "velikog odmora", mnogi su počeli improvizirati kako bi došli do dnevne doze šećera i kofeina. U 4. d razredu jedna od učenica tako je donijela kuhalo za vodu. U dogovoru s ostalima, kako bi se očuvala socijalna distanca, svatko tko se njime želio služiti, morao je donijeti vlastitu šalicu. Osim kolekcije keramičkog posuđa, uskoro se skupila i hrpica različitih čajeva, malenih vrećica šećera iz kafića, a jedna od učenica donijela si je paket instant rezanaca. Profesoricu hrvatskog dočekalo je (ne)ugodno iznenađenje kad je, prilikom ulaska u učionicu, u zadnjoj klupi zatekla čajanku. Srećom, nije bilo posljedica (doduše, upravo je taj dan došlo do naglog nestanka struje, hmmm....), a sat je nastavljen u toploj atmosferi. Na pitanje kakvi su planovi za dalje, odgovor je bio jednostavan – sljedeći put nosimo i toster!

Iz učionice broj 52

Čarobni božićni sajam IV. f razreda

Od sada je *Magija* božićni hit, oprosti, Mariah, pala si na drugo mjesto.

Marko Višić, IV. f

Sjećate se onih dobrih starih vremena kada je postojao božićni sajam. Onih vremena kada smo jednu večer svi bili sretni, kada smo se *nažderali* kolača i natjecali se čiji je štand bolji. Nas je *pukla* nostalgija pa smo unutar svoje učionice odlučili napraviti svoj božićni sajam.

Kako je bilo najavljeno, zadnji dan nastave po A modelu bio je *sudnji dan,* petak 11., ne 13. kao u ožujku. Neki su bili sretni, a neki razočarani prelaskom na *online* nastavu, no svi smo bili tužni što se radi *statusa quo* nije održao božićni sajam. Nama maturantima posebno je žao jer to znači da nam je zadnji božićni sajam bio onaj prošlogodišnji *wanna be* sajam organiziran na hodniku. Iako cijenimo trud, taj sajam nije bio ni do koljena onom koji smo doživjeli 2018. kao drugaši, a koji je bio smješten u dvorani.

Neshvaćeni i bez zarade

Da bar ukrasimo učionicu i izmamimo osmijeh na licima kolega i profesora, odlučili smo rekonstruirati prošlogodišnji božićni sajam. Naš je sajam ove godine naravno najbolji, kad smo ga jedini imali, i napokon je dobio ocjene kakve je trebao dobiti lani. Naime, na našem *Čarobnom božićnom sajmu IV. f razreda* vlada prava čarolija, odnosno magija – *Sve je nevidljivo osim vašeg novca.* Iako je prošle godine bilo onih koji su tvrdili kako nemamo ništa i kako je sve *farsa*, bilo ih je dovoljno podsjetiti na priču o carevu ruhu i kulturno im odbrusiti: „Pa ti isto tako ne možeš vidjeti svoji mozak pa ne znači da ne postoji." Kao i prošle godine, skupljali smo novac za djecu kojoj je potrebna pomoć, samo što slike djece nismo izrezali iz udžbenika za psihologiju, nego smo ih skinuli s interneta pritom prekršivši nekoliko autorskih prava ne navodeći izvore. Nismo dobili dopuštenje da sajam postavimo na hodnik, a živimo u 21. stoljeću kada ljudi previše misle na sebe tako da smo skupili vrtoglavih 0,00 kuna. Kao dodatak ovom sajmu, izrezali smo sliku Severine te iznad nje postavili tekstni okvir *A to mora da je magija, bebo* referirajući se na njenu poznatu pjesmu u kojoj nitko ne može razumjeti što Jala Brat pokušava *da kaže*. Glavni organizator kroz šalu poručuje: „U spotu je Severina u kadi, no na kraju dana škola je ipak kulturna ustanova pa smo se morali zadovoljiti onom s haljinom duboka izreza."

Ovako smo mi i prošle godine

IZGUBLJENA GENERACIJA

Memoari izgubljene generacije 4. f razreda

"Tek nakon što posjetim Španjolsku, mogu zadovoljno umrijeti." reakcija na otkazan maturalac jedne maturantice

Marko Višić , 4.f

Posljednje je polugodište srednjoškolskog obrazovanja optimistične 2021. za maturante započelo vraćanjem satova na 45 minuta, jednom smjenom i tako što smo jedini u školi. Umjesto postojećih razrednih učionica iz prvog polugodišta, došlo je do malih preinaka pa smo svi bili smješteni u duži hodnik na drugom katu, a naš je 4. f razred smješten na sam kraj u prokletu učionicu 61. Nekima ta učionica budi negativne uspomene zbog satova provedenih u njoj, neki se žale na to što nema interneta jer je *face2face* komunikacija očito prestaromodna da se njome služimo, većina se žali na sparinu i zagušljivost učionice, a naravno da se nekima ne da hodati dodatnih 20 sekundi do učionice, ono *hello* – tko je vidio danas hodati kad imamo romobile, i to električne, pored dvije zdrave noge.

Pojedincima i zelena ploča predstavlja smetnju i problem. Kaže se „U svakom zlu neko dobro" pa je tako nas dočekao okićen bor razreda koji je prethodno obitavao u učionci 61. Iako je *fora*, nakon blagdana i novogodišnjih odluka od kojih smo odustali, može djelovati deprimirajuće, kao i adventske želje na panou kojih, osim samog naslova, nije bilo.

Pred najiščekivanijim pitanjem hoće li biti maturalne, mnogi su se sjetili i neostvarenog maturalca i slika s tih putovanja koje su se stavljale na školske hodnike. Time inspirirani i mi smo odlučili ukrasiti naš pano i tako su nastali Memoari $\sqrt{-1}$zgubljene generacije $\log_3 81$.F. Sada razumijemo da nas upravo zbog ovakvih natpisa opći razredi ne vole (šala!). Iako izgubljena generacija zvuči deprimirajuće, istina je – ništa od maturalca na kojem smo trebali stvarati uspomene za život, a već mnogi sumnjaju i u to da će se maturalna dogoditi. Nadalje, izgledamo manje zrelo i mlađe nego dosadašnji maturanti, a neki drugaši izgledaju starije nego mi (Genetika je k*), a još smo i posljednja generacija koja piše klasičnu maturu. Također, zadnja smo generacija s jednim prirodoslovno-matematičkim razredom, i to takvim gdje je više cura nego dečki. No, unatoč svemu tome, naš nas je pano podsjetio na dane kad je Corona bila jednoznačna riječ za pivo, dane čiju vrijednost tada nismo znali cijeniti – dane slobode, sreće i nemagljenja naočala. Tu ima svega, od petka s početka 2020. kada smo pratili rukometno prvenstvo, ludih izleta i rođendanskih avantura, kao i mnogih brukanja i slika za koje smo mislili da više nikada neće ugledati svjetlo dana. Iako je sve to nostalgično i iako možemo iritantno plakati za tim vremenima i povratkom na staro, štogod ta sintagma značila, takve nas reakcije neće nikamo odvesti. Ta vremena treba gledati sa zahvalom jer su se dogodila, a ne jer ih više nema i naučiti ne uzimati zdravo za gotovo, doslovno. Da parafraziram i preoblikujem misao koju sam negdje pročitao – prije korone mogli smo raditi 10000 stvari, a sad ih možemo raditi 9000. Tragedija bi bila fokusirati se na onih 1000 koje ne možemo raditi, umjesto da energiju usmjerimo na ostalih 9000.

sport

Sport u vrijeme epidemije bolesti COVID-19 kao...

Motivirajuća situacija

Iako sportaši ne odustaju, svi s nestrpljenjem očekuju povratak na staro.

Patrik Raguž, I. f

Ovu će se godinu svakako pamtiti po brojnim krizama, specifično po širenju koronavirusa koji je uspješno „zaustavio“ svijet. Među ostalim, čitav je sportski svijet stavljen na čekanje. Profesionalne lige jedva su uspjele završiti sezonu da bi pritom zaštitili zdravlje igrača, a u nižim uzrastima treninzi i natjecanja odvijala su se nekonzistentno, ako su uopće i počinjala. Mladim sportašima koji su se navikli baviti sportom, imati učestale treninge te se redovito takmičiti ovo je znatno utjecalo na svakidašnjicu. Zato smo odlučili pobliže ispitati kakva je situacija u našoj školi, kako se snalaze naši sportaši, a za razgovor smo odabrali tek pristigle sportske nade – Antoniju Alilović, Mirka Raiča i Mateja Ružića koji su opisali stanje unutar svojih sportskih klubova.

Nema izgovora za nerad

Antonija Alilović (I. f) košarkašica Folke Borovje i njihove istoimene seniorske momčadi kaže da su na nju i njezinu ekipu podosta utjecale mjere. „Iako nam je broj treninga ostao isti, otkazana su neka europska natjecanja, na primjer, trebali smo ići u Rim i Francusku“, žali se Antonija. Iako su nedavno određene mjere u potpunosti zabranile treninge mlađih uzrasta, rekla je da to neće utjecati na njenu radnu etiku: „Ovakvu situaciju ćemo moći prebroditi pridržavajući se mjera i disciplinom, ali to ne smije biti izgovor za nerad. U periodu bez treninga planiram raditi vježbe snage kod kuće te se, kada mjere popuste, vratiti u punoj fizičkoj spremi.“ Na pitanje je li razmišljala o odustajanju od sporta s obzirom na to da neizvjesnost za budućnost i nastavak sportskih natjecanja i treninga izaziva stres, Antonija kaže: „Nikad ne bih odustala od košarke, to je timski sport koji poboljšava brzinu reakcije, širi vidike te naposljetku i jača fizički. Neizvjesnost situacije samo me još više motivira da dam svojih sto posto kad se vratim na teren. Zato poručujem svima: ne odustajte, uživajte u onome što radite!“

Antonija Alilović i ekipa Folka Borovje

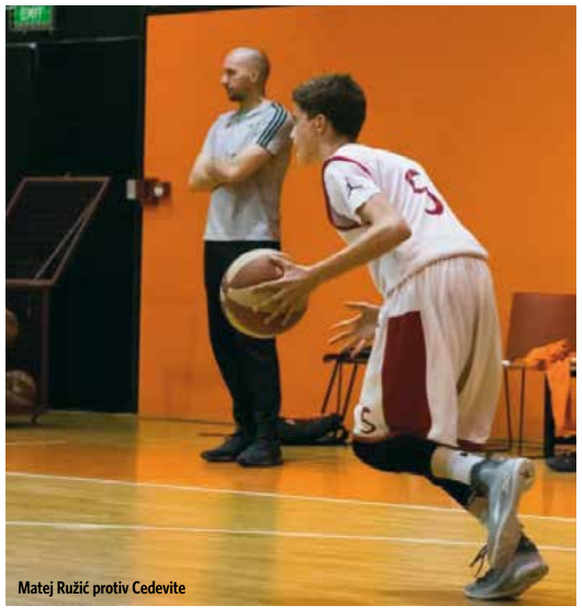
Matej Ružić protiv Cedevite

Matej Ružić (I. b) košarkaš KK Mladosti nije zadovoljan epidemiološkim mjerama. „Prije ove pandemije trenirao sam sedam puta tjedno uz dodatnu utakmicu vikendom, a sad se zbog mjera ne trenira i ispada se iz forme. U klubu smo, na sreću, imali samo jedan slučaj zaraze te smo tada svi trebali u samoizolaciju. Unatoč tomu što prekid treninga tada nije bio predug, svejedno su se svi vratili u slabijoj formi. Ovakva duža pauza nikome neće dobro doći i nadam se da će što prije proći“, nada se Matej.

Mirko Raič (I. f), rukometaš PPD Zagreba te uzastopni osvajač državnog prvenstva, kaže da mu je *lockdown* pomogao u fizičkoj spremi. „COVID mi je dobro došao za fizičku spremu i snagu zbog jačeg individualnog rada. Ipak, ovo je timski sport i nedostaju mi zajednički treninzi“, govori Mirko. O pridržavanju mjera kaže: „Jako se teško pridržavati mjera s obzirom na to da je rukomet kontaktni sport, a bolest se lako širi. Čak i s formatom treninga kakav imamo, a kao što sam rekao, to je individualiziranje, svejedno smo svi trebali u samoizolaciju jer je trener dobio COVID-19. Sva sreća nije bila prevelika drama jer nismo igrali utakmice.“ Upitan za budućnost i povratak normalnim treninzima, Mirko je rekao: „Mislim da se cijela situacija smiruje s obzirom na dolazak cjepiva. Ekipa je još jača što se tiče duha i iščekujemo buduće utakmice, *nabrijani* i puni želje za pobjeđivanjem.“

Lara Dugan u pripremi za utrku

Individualci

Osim s učenicima naše škole, o trenutačnoj smo situaciji razgovarali i s dvjema odlikovanim učenicama Sportske gimnazije koje se bave individualnim sportovima kako bismo vidjeli ima li razlike u usporedbi sa sportašima kolektivnih sportova.

Osvajačica državnog zlata u plivanju, **Lara Dugan**, unatoč obustavljenim treninzima, ne gubi nadu. „Mama mi radi u zdravstvu te sam zbog njene velike izloženosti COVID-u, bila i prije novih mjera spriječena u odlasku na treninge. Ipak, smatram da su nove mjere došle puno prekasno jer se na ovaj način ne postiže ništa. Nedostaju mi treninzi, društvo i sve, ali ako se nešto drastično ne poduzme, bit će još gore“, žali se Lara. S obzirom na to da su i bazeni zatvoreni, Lara je rekla: „Svaki dan odrađujem „suhe“ treninge doma, no to je neusporedivo s mojim uobičajenim treninzima u bazenu. Kada se vratim u vodu, trebat će mi određeno vrijeme za privikavanje i vraćanje osjećaja za vodu. Zato se iskreno nadam da će sve ovo što prije završiti te da ćemo moći koliko-toliko normalno nastaviti sa svojim životima.“

Marta Dučić, jahačica i osvajačica četiriju prvih mjesta na visinama 0,90 m i 0,80 m prepona, kaže: „Rekla bih da sam ja možda jedina osoba koju je *korona* spasila. Dobila sam priliku života da jašem svaki dan te da brzo napredujem. Treninzi su bili normalni jer mi jahanjem razgibavamo konje i održavamo im formu.“ A na pitanje pridržava li se mjera, Marta odgovara: „Kada smo u štali, moramo nositi masku, ali kada smo na konjima, ne moramo jer mi zbog konja moramo držati razmake od dvije ‘konjske’ dužine. Zato se i međusobno šalimo da su jahači bili glavni u vrijeme pandemije već bi do sada bili gotovi. Uvijek bi razmak morao biti dvije ‘konjske’ dužine inače bi dobio kopitom, odnosno nogom u glavu. Na utakmicama je donedavno bila dopuštena publika, no sada su to ukinuli, te kada primaš nagradu ne rukuješ se sa sudcem nego daješ šaku.“ Ipak, i Marta strahuje: „Jedino me brine činjenica odlaska u samoizolaciju jer ne znam što bi bilo s kobilom koju jašem i s kojom se natječem, s Mazom. Naravno, brinuo bi se moj trener za nju, ali draže mi je kada sam ja s njom pa znam što se događa i što radi. Ukidanje turnira ne brine me previše, ali je naravno zanimljivije trenirati kada imaš neki cilj ispred sebe.“

Marta Dučić i njezin konj, Maza

Svi se vesele povratku na staro

Dok mjere ne popuste, sportašima je bitno ostati u formi te su popularne postale kućne teretane i *online* sportske rutine. Takvim *online* treninzima sportaši pokušavaju zadržati formu te se pripremiti za povratak u natjecanja i treninge što je više moguće. Iako su sportaši podijeljeni u mišljenjima donosi li im *lockdown* nešto dobro, svi se mogu složiti da iščekivanje nikome ne odgovara te da se svi vesele povratku na staro. *Online* treninzima se, barem djelomično, može nadoknaditi fizička sprema, ali ne i društveni segment bavljenja sportom i zajedničkim treniranjem. Sportaši su optimistični da će povratak biti u što skorijem terminu te su motivirani kao nikad prije.

KNJIGE

Preporučuje: Marko Višić, IV. f

Joe Hill i Gabriel Rodriguez:
Locke & Key

Nakon traumatičnog iskustva obitelj Locke seli se u Kuću ključeva. Ubrzo se počinju događati čudne stvari, a pojavljuju se ključevi koji otvaraju vrata u nove mogućnosti: *„I onda postoji ključ za bilo kamo. On otvara skoro sva vrata. Kroz njih dođeš bilo gdje na svijetu, gdje god poželiš… samo ako ti je u glavi posve jasno kamo ideš. Otključaš vrata svoje sobe i ukoračiš u Pariz."* Crtež ovog hvaljenog stripa realizirao je ilustrator i arhitekt Gabriel Rodriguez, a priču je osmislio sin Stephena Kinga Joe Hill. Netflix je prošle godine adaptirao seriju, ali nije ni približno dobra kao sam strip.

Preporučuje: Amalija Danjek, IV. f

Milan Kundera:
Nepodnošljiva lakoća postojanja

Roman o traganju za ljubavi, nadom, sigurnosti i životom pruža utjehu i želju za djelovanjem. Radnja smještena u razdoblje drastičnih političkih i društvenih promjena reflektira se na likove u romanu. Kundera se ne poistovjećuje s likovima, već ih opisuje sa svim njihovim manama i vrlinama. Lakoća postojanja izjednačena s lakoćom čitanja natjerat će vas na čitanje do samog kraja. Koja je ljepota života ako nam nije blizak osjećaj postojanja. *„Ljudsko vrijeme se ne okreće u krugu, nego juri u ravnoj crti naprijed. To je razlog zašto čovjek ne može biti sretan jer je sreća čežnja za ponavljanjem."*

Preporučuje: Patrik Raguž, I. f

Etgar Keret:
Iznenada netko pokuca

Jesu li vas roditelji ili profesori ikada tjerali da pročitate neku humorističnu priču Ephraima Kishona, poznatog izraelskog pisca, ali na vas te priče jednostavno nisu ostavile toliko jak dojam? Ali, „Iznenada netko pokuca" Etgara Kereta prava je stvar za vas. Kereta bi se ukratko moglo opisati kao Kishona na drogama ili kao *stand-up* verziju Kafke. Knjiga „Iznenada netko pokuca" otvara put mašti u neki drugi svijet iako se sama radnja odvija ovdje, oko nas. Crna komedija, neobična radnja i radikalna razmišljanja bez sumnje će vas uvesti u duboka promišljanja, ali i smijeh.

Preporučuje: Lea Petanović, IV. f

George Orwell:
Životinjska farma

Vlastelinsku farmu vodio je gospodin Jones koji je protjeran pobunom životinja koje su preuzele farmu i preimenovali je u "Životinjska farma". U početku su živjele sretno i složno, no s vremenom je moć vođe postajala sve veća i veća i time su neke životinje postale „jednakije od drugih". Ovaj roman osvojio me jer u obliku basne prikazuje ozbiljne političke događaje koji su vladali tada, prisutni su i danas, a vjerojatno će postojati i u budućnosti. Kao i roman „1984" koji će Georga Orwella izdati kasnije, roman „Životinjska farma" napisan je kao upozorenje budućim generacijama da ne dopuste da se roman projicira u našu stvarnost – što na kraju i jest. Upravo zato je knjiga napeta, zanimljiva i uvijek će biti aktualna tako da kada god se odlučite pročitati, moći ćete u njoj prepoznati aktualna događanja u svijetu.

Ljubiteljima magije preporučujemo:

Leigh Bardugo:
Šest vrana

Chiara Pumper, III. d

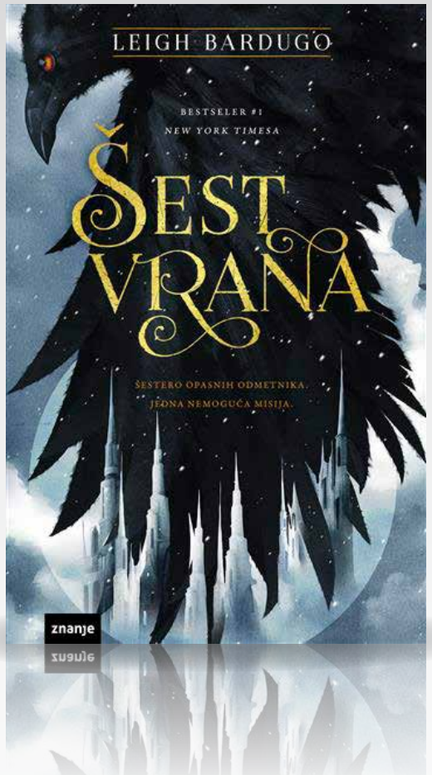

Ljubitelji fantastike napokon su došli na svoje! Ovaj novi fantastični naslov (i pritom ne mislimo samo na žanr) izašao je nedavno, a prošle je godine preveden i nastavak. Šest nevjerojatno zanimljivih likova, šest isprepletenih sudbina, jedan nemogući cilj. „Šest vrana" priča je o šest odmetnika od društva, od kojih će svaki čitatelje osvojiti na svoj način, a sama priča vrvi akcijom, spletkama, neočekivanom magijom, zagonetnim pojavama i oštrim humorom koji će vas držati prikovanima za radnju do posljednje stranice! Bilo da ste stari ljubitelji štiva o magiji ili ćete to nakon ove knjige postati, „Šest vrana" naslov je koji nikako ne smijete propustiti! *Urnebesno smiješno. Čak i napete situacije prožete su humorom. Likovi su nevjerojatni, dijalozi zanimljivi. Obožavam ovu knjigu!* (Ja)

Neizdrživo napeto… Likovi neočekivano nalaze izlaze iz nemogući situacija. Sve se mijenja iz minute u minutu… Oduzima dah! (Također ja, dvije stranice kasnije)

Nema nijednog dosadnog dijela! Najbolja knjiga koju sam u duže vrijeme pročitala! (Ja, na kraju)

Filmovi

Pogledajte svakako neke stare i neke nove filmove

Iva Džaja, IV. f

Zameo ih vjetar

Zameo ih vjetar, poznati klasik Margaret Mitchell, pravi je izbor za sve ljubitelje ljubavnih filmova. Film snimljen 1939. prema istoimenom romanu režirao je Victor Fleming. Radnja se događa za vrijeme Američkog građanskog rata gdje pratimo ljubav u početku razmažene bogatašice Scarlett O'Hara i šarmantnog krijumčara i bogataša Rhetta Butlera. Kada je rat pogodio Atlantu pa i njih bogataše, Scarlett se u potpunosti mijenja. Iz djevojke koja je sanjala o svojoj prvoj ljubavi i brinula samo o tome kako će se urediti za bal, postaje požrtvovna i brižna. Shvaća smisao života i svojim primjerom svima daje snažnu poruku, a koja je to poruka, morate otkriti sami.

Nedodirljivi

Film Briana De Palme iz 1987. mješavina je kriminalistike, akcije i drame. Također, za ljubitelje dobre glazbe, tu su i skladbe talijanskog skladatelja Ennija Morriconea. Radnja govori o valu organiziranog kriminala u SAD- u i Eliotu Nessu kao velikom borcu protiv kriminala, američkom agentu, koji se trudio srušiti Al Caponea, šefa bande koja je krijumčarila alkohol i drogu, ubijala gdje je stigla. Film je snimljen kao autobiografija Eliota Nessa nakon njegove smrti. Nessa glumi Kevin Costner, a uz njega je irsko-američki policajac James Malone (Sean Connery), a glavnog negativca Al Caponea glumi Robert De Niro. Pogledajte i saznajte kako je razriješen taj zločin i što je bilo s Al Caponeom.

Taksist

Svakako, ako već niste, pogledajte film *Taksist* Martina Scorsesea. Glavnu ulogu u filmu ima Robert De Niro kao njujorški taksist Travis Bickle. Psihički nestabilan Travis, koji pati od nesanice, cijele noći radi kao taksist, živi sam i u svom je svijetu, a jedina mu je svijetla točka Betsy u koju se ludo zaljubljuje. Ipak, nakon što shvaća da ga ni ona ne razumije, odlučuje sam učiniti svijet boljim. Vraća se u „mračni" dio New Yorka i spašava dvanaestogodišnju prostitutku. Ovaj film će vam se sigurno svidjeti, a nikoga neće ostaviti ravnodušnim jer pokazuje probleme i današnjeg svijeta koje ponekad ignoriramo.

Istrebljivač

Evo nešto i za ljubitelje znanstvene fantastike i akcije. „Blade Runner" film je redatelja Ridleyja Scotta iz 1982. g, nastao prema romanu „Sanjaju li androidi električne ovce" pisca Philipa K. Dicka, Radnja se odvija početkom dvadeset i prvog stoljeća, kada tvrtka Tyrell razvija robote – replikante koji su isti kao i ljudi i trebali su pomagati društvu, ali replikanti nadljudske moću su postali opasni. Policija je bila dužna uništiti sve replikante i ubiti ljude koji bi pomagali njima. Rick Deckard, policajac, odnosno „trkač oštrica" zadužen je ubiti ih, ali problem se pojavljuje kada upoznaje Rachael, petu replikanticu u koju se zaljubljuje.

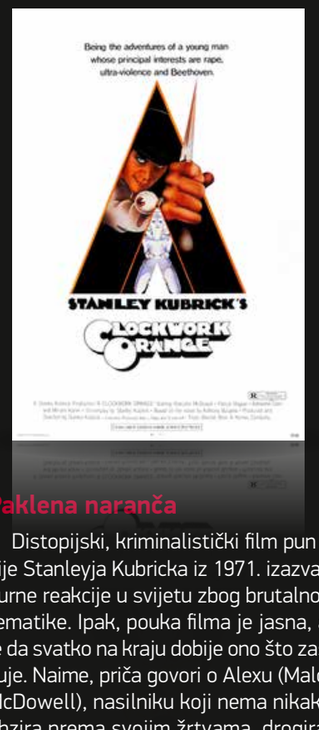

Paklena naranča

Distopijski, kriminalistički film pun ironije Stanleyja Kubricka iz 1971. izazvao je burne reakcije u svijetu zbog brutalnosti i tematike. Ipak, pouka filma je jasna, a to je da svatko na kraju dobije ono što zaslužuje. Naime, priča govori o Alexu (Malcom McDowell), nasilniku koji nema nikakvog obzira prema svojim žrtvama, drogira se i siluje žene. Nakon što ga je policija konačno uhvatila, Alex, kako bi ranije izašao iz zatvora, završava u eksperimentalnom programu kojim znanstvenici žele dokazati da nakon liječenja više neće biti sposoban nekome nauditi. Alex, koji je mislio da nitko ne može promijeniti njegovo ponašanje, postaje drugačiji. Kako završava, ali i kako ga je okolina prihvatila, ostaje na vama da otkrijete.

Death to 2020

2020. godina zasigurno je izgledala kao da je ispala iz serije „Black mirror". Naravno, samim time ni poznati kreatorski duo te serije, Charlie Brooker i Annabel Jones, nisu mogli a da tu nezaboravnu godinu ne ovjekovječe u pseudodokumentarnoj komediji „Death to 2020". Kronološki pratimo događaje na pretežito američkoj i britanskoj javnoj sceni, počevši od požara u Australiji, mogućeg novog svjetskog rata, pokreta *Black Lives Matter*, odlaska princa Harryja i Meghan iz palače, dodjele Oskara, američke predsjedničke izbore koje je pratio cijeli svijet i, naravno, sve to pod povećalom koronavirusa. Slavne „face" Hugh Grant, Samuel L. Jackson i Lisa Kudrow dio su glumačke postave koji predstavljaju fiktivne sugovornike. Na ovu crnu godinu oni su se ipak osvrnuli šalom, sarkazmom i satirom. Iako su mišljenja, kako kritičara, tako i publike, podijeljena, nakon što ga pogledate, zasigurno ćete imati vedriji pogled na turbulentnu prošlu godinu.

Let iznad kukavičjeg gnijezda

Film Miloša Formana iz 1975. koji je prvi osvojio svih pet glavnih Oscara sigurno vrijedi pogledati. Radnja filma odvija se u umobolnici kamo je glavni lik, problematični McMurphy (Jack Nicholson), došao nakon što je glumio da je lud kako bi bio spašen zatvorskih obaveza. Tamo upoznaje mnoge prijatelje koji imaju različite psihičke poremećaje te im želi pomoći, spasiti ih od sestre Ratched koja ih ugnjetava i pravi bolesnijima nego što jesu. Na kraju McMurphy pokazuje što se može postići s malo prkosa i hrabrosti te postaje bolji psiholog od same sestre Ratched.

Grčkolomci

Marko Višić, IV. f

KOJI STE GRČKOGLOOMAC?

Povijest se uvijek ponavlja pa smo tako opet došli do antičkog ciklusa. No za ovaj poseban ciklus, sam je bog Apolon pažljivo izabrao aktualne stihove posvećene našim jedinstvenim sudbinama, a sam je Dedal oslikao epske živote Grčkogloomaca. Što čekaš?! Skupi ih sve!

POLINIK i ETEOKLO (30.VII-25.IX.)

Svaka akcija ima i reakciju, kako nas i uči III. Newtonov zakon, te trebaš razmišljati o posljedicama koje tvoje akcije uzrokuju, a ne nužno o vraćanju svog oduzetog statusa.

„Uno momento, uspori tempo/Možda sutra se vidimo“ Uno momento, Severina i Ministarke

MEDEJA (26.IX.-19.XI.)

Očekujte krah u bliskoj budućnosti, no, kao i uvijek, vaši će vam talenti i strasti koje ćete ovaj put morati kombinirati i primjenjivati segmente jedne vještine u usavršavanju druge, omogućiti novi početak.

A to mora da je magija bebo (Magija, Severina i Jala Brat) ili Pomešaj ove noći crnu i zlatnu (Crno i zlatno, Seka Aleksić)

ARIJADNA (20.XI.-15.I.)

Očekuj veliko razočarenje te budi spreman/spremna izbaciti neke osobe iz svog života. Na svu sreću, brzo će i iznenadno uslijediti dugo i sretno razdoblje tvoga života.

„Hasta la vista, baby/Imam novi plan, imam, imam novi plan“ Hasta La Vista, Hurricane

DIONIZ (15.I.-5.III.)

Iako istinski znaš uživati u strastima života, ipak ćeš trebati pripaziti i uzeti u obzir svoju baždarenost, no zato ćeš pomoći izgubljenoj osobi.

„Popila, popila, sasvim dovoljno promila/Pa su mi pravila mekša nego što su bila“ Popila, Severina / „Popilo se noćas mama/Još jedna zora izvan grada“ Džek i Džoni, Connect i Coby

POSEJDON (6.III-20.IV.)

Biti ćeš spreman/spremna na veliku i odlučnu osvetu kada ti budu oduzete stvari sentimentalne vrijednosti ili povrijeđene osobe do kojih ti je stalo.

„Beži dok si živ i zdrav/Potopiću ovaj splav“ Potopiću ovaj splav, Stoja

AHILEJ (21.IV.-13.VI.)

U sukobu, koji te očekuje u bliskoj budućnosti, pokazat ćeš svoje najjače adute prožete strašću, no ne smiješ se previše opustiti i zaboraviti na svoju Ahilovu petu.

„Imaš mišiće da otvoriš vrata/I pokažeš ceo stan, ti si tako jak“ Mišići, Senidah

MEDUZA (13.VI.-29.VII.)

Iako ti je dugo trebalo da prihvatiš trenutan položaj iz kojeg si izvukao/izvukla superiornost i strah kod drugih, trebaš biti svjestan/svjesna da će vas uskoro uporna osoba pokušati svrgnuti.

„Na svetu nema tako opasne/Misli su ti bezobrazne“ Opasna, MC Stojan

Anketa za vrijeme ručka (*Google* preveo)

Kako potrošiti pet milijuna dolara u dva dana

Sjajne ideje anketiranih: od slatkiša u Mülleru do bijega raketom na Mars.

Marko Višić, IV. f

„Da naslijediš pet milijuna dolara isti dan kada izvanzemaljci objave da će za dva dana uništiti Zemlju, što bi napravio/napravila?“ otprilike tako je glasilo pitanje koje je 1988. Winona Ryder u ulozi Veronice Sawyer zajedno s jednom od Heatherica postavljala učenicima za vrijeme ručka u sklopu ankete u filmu *Heathers* (hrv. *Heatherice*). Našoj je generaciji film poznatiji preko zasigurno najkvalitetnije tinejdžerske serije *Riverdale*, čija se jedna epizoda treće sezone upravo temeljila na istoimenom mjuziklu napravljenom prema filmu. *Netflix* je napravio *remake* u obliku serije prilagođene današnjem vremenu.

Inspiriran filmom odlučio sam ubijati ljude i prikazati kao samouboj... mislim, počeo sam provoditi anketu među učenicima naše škole pridržavajući se sigurnosnih mjera i distance. Isprva je većina bila zbunjena i nije znala što bi učinila s novcima, ali brzo su se snalazili. Tako su neki odgovarali da bi dio podijelili svojoj obitelji i prijateljima da i oni uživaju ta zadnja dva dana života, ali bi im za samo uništenje rekli tek nakon što im kupe sve što požele. Jedan anketirani „pokupio bi familiju na privatni otok“, dok bi drugi organizirao *party*. Nekoliko je djevojaka izjavilo kako bi pokupovale sve moguće slatkiše, a jedna bi usput uzela i skupocjene *Versace* tanjure iz Müllera, dok bi se drugi „nažderali do smrti“ ili „ubili u alkoholu“. Neki bi pak kupili novu odjeću ili si operirali nos, a nemali je broj izjavio kako bi kupili jahte, automobile, kao što je *Range Rover*, te se vozili i putovali dokle stignu, npr. do Miamija. Tek manji broj anketiranih ne bi radio ništa niti bi trošio te bi umrli bogati, a jedan optimist zakopao bi novac iza kuće na livadu. Bilo je i onih koji bi kupili raketu ili svemirski brod i pobjegli na Mars ili Mjesec, dok bi neki pokušali riješiti problem tako što bi okupili najveće umove, poput Elona Muska, i financirali zaštitu

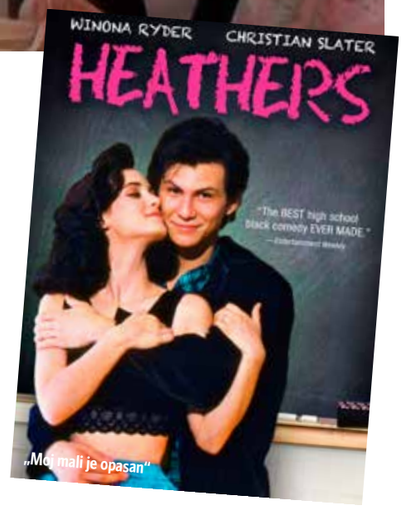

Zemlje. No, profesorica Vlatka Tomić spustila nas je na zemlju objasnivši nam da zapravo ne bismo mogli ništa učiniti s novcem jer u ta dva dana ne bismo mogli ni doći do njega zbog tehničkih problema i procesa s bankom.

mimladi

ISSN 1331-8357